

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"ץ שליט"א

פרשת
בהעלותך
י' – ט"ז סיון תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע



לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו



לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

מתני' לְשָׁנִים מוּעָטוֹת. פְּרוֹת מוּ' שָׁנִים: **לא** יְזָרְעֶנָּה פִּשְׁתָּן. שֶׁזֶּרַע פִּשְׁתָּן מְכַחִישׁ בָּאָרֶץ הַרְבֵּה וְאֵינָהּ חוֹזֶרֶת לְיוֹשְׁנָהּ עַד ד' שָׁנִים וְהָא לֹא מִיתַּמְּקָא אֶלָּא בַּחֲכִירוּת דְּאִי בְּקַבָּלָנוּת מַאי דְּבָעֵי לְיזָרְעֵי שַׁדֵּי הַבְעָלִים וּתְלוֹתֵן בּוֹ: **וְאֵין** לוֹ בְּקוֹרוֹת שִׁקְמָה. עֵץ סָרָק הוּא וְקוֹנְצִין עָנְפָיו לְקוֹרוֹת הַבַּיִת וְהַן חוֹזְרִין וְגִדְלִין וּפוֹחוֹת מִד' שָׁנִים אֵין נַעֲשׂוֹת קוֹרוֹת הִלְכָּךְ קִיבְּלָהּ לְפָחוֹת מִד' שָׁנִים לֹא יְקוֹץ קוֹרוֹת שֶׁבָּהּ דִּלְמָא אַדַּעְתָּא דְּקוֹרוֹת נְחִית דְּשָׁנִים מוּעָטוֹת אֵינָם חוֹזְרִים לְקוֹרוֹת אֲבָל קִיבְּלָהּ לוֹ' שָׁנִים שָׁנָה רִאשׁוֹנָה זוֹרֶעָהּ פִּשְׁתָּן וְקוֹצֵץ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה שֶׁקְּמָתָהּ שֶׁבָּהּ: **גמ'** שֶׁבָּח שִׁקְמָה יֵשׁ לוֹ. עֲשׂוּ וְהִשְׁבִּיחוּ שָׁמַיִן לוֹ שֶׁבַּחֶם לְכִשְׁסְתָּם לְכִי: **לצביתות** **אָמַר רַחֲמָנָא.** מִי שֶׁאֵילּוּלֵי יוֹבֵל הָיְתָה נִצְמַתַּת דִּכְתִיב (ויקרא כה) וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִיתוּת: **וְנִיצְמַר מִינַּיהּ.** דִּמְקַבֵּל: **תֶּהֱוֵי זְכִינֵי מֵעַלְיָא הוּא.** וְכָל כַּמָּה דְּאִשְׁתָּא אַרְעָא בְּרִשׁוּתֵיהּ אִשְׁתָּא וְאַרְעָא דְּהַדְרָא מִשּׁוּם דִּיוֹבֵל אִפְקְעָתָא דְּמִלְּכָא הוּא וּמֵאי דְּלֹא מִלְּכָא לֹא מִפְקַע מִמֶּכֶר אִפְקַע שִׁבְחָא לֹא אִפְקַע: **קַדְחֵי בָּהּ תְּאֵלִי.** צְמָחוּ בָּהּ אִילָנוֹת: **דְּיִקְלָא וְאִילִּים.** קִיבּוֹל הַיְמִנִי אִילָן לְפֵרוּתָיו כָּךְ וְכָךְ שָׁנִים וְנִתְעַבֵּד וְהִגְבִּירוּ עִיקָּרוֹ ה"נ וכו': **לְאו אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי נָחֵת.** אֶלָּא לְאֲכִילַת פֵּרוֹת הָכָא אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי נָחֵת לְכָל אֲשַׁר יִצְמַח בָּהּ: **הֶתֵּם לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא.** כָּל מַה שֶׁהִשְׁבִּיחַ שִׁקְמָה לֹא מָנַע מִמֶּנּוּ חֲרִישָׁה וּזְרִיעָה: **יָדַע דְּאִסְפַּסְתָּא.** מִקּוֹם הַדְּקָלִין הָיָה וּזְרַע אִסְפַּסְתָּא יָדַע כְּמוֹ (במדבר ב) אִישׁ עַל יְדוֹ: **אֲנָא בּוֹרְבָּא רִישְׁקָא רַבָּאי.** אֲנִי הָיִיתִי מְגַדֵּל בְּמָקוֹם בַּרְכּוֹם שְׁדֵמָיו יָקָרִין: **א"ל.** מִדְּקָאָמַרְתְּ בּוֹרְבָּא רִישְׁקָא רַבָּאי שְׁהוּא דָּבָר הַנִּקְצָר בְּכָל שָׁנָה וְלֹא אָמְרַתְּ אֲנָא תְּאֵלִי הָיִיתִי נוֹטֵעַ בָּהּ לְמִישְׁקַל שְׁבַחֵיהּ גְּלִית אַדַּעְתָּךְ דְּלֹא נָחֲתָא לְהָא אַרְעָא אַדַּעְתָּא לְמֵיעֲבַד בָּהּ מִידֵּי דְּבַר קַיָּמָא לְמִישַׁם לֵיהּ שִׁבְחֵיהּ וּמִפְּקֵי אֶלָּא מִידֵּי דְּתִיעְקְרֵיהּ וְתִישְׁקְלֵיהּ וְתֵיזִיל כִּי מִסְתַּלְקָת שְׁקוֹל בּוֹרְבָּמֵךְ רִישְׁקֵךְ אוֹתוֹ בּוֹרְבָּמֵיהּ רִישְׁקָא דְּהֵיזְנוּ תְּאֵלִי שְׁקִיימוּ בָּהּ עֲקוֹר אוֹתוֹ וְלֵךְ וּכְשֶׁתַּחְבֵּא לְעֵקוֹר אִינוֹ אֶלָּא עֲצִים וְזֶה יִתֵּן לְךָ דְּמֵי עֲצִים: **אַחֲרֵי** לֵיהּ מִשּׁוּנְיָיתָא. הַגְּבִיהוּ סְבִיב גְּבוֹלֵיהּ בְּעֵין שֵׁן הַר: **קַדְחֵי בֵּיהּ וְזַרְעָתָא.** בְּהַהִיא מִשּׁוּנְיָיתָא צָמְחוּ בָּהּ אִילָנוֹת שֶׁל עִוּוְרִין קוֹרְמַיי"ר בְּלַע"ז: **מְמוֹלָאִי.** מִבֵּית עִלַּי שֶׁהָיָה מְמֻשְׁפָּחָה רְעוּעָה: **אִבְּרִיתוּ מִילֵּי מוֹלִיָּיתָא.** דִּבְרִים גְּבֻנִּונִים לְשׁוֹן מוֹלִיָּא בְּמוֹלִיָּא בְּמוֹ"ק (דף י) גְּבִשׁוּשִׁית: **אֲפִילּוּ רַב פָּפָּא.** דְּבָעֵי שֹׁכֵר שִׁבְחָא דְּתִקְאֵלִי: **רְאִית לֵיהּ פְּסֵידָא.** שֶׁצָּמְחוּ בְּמָקוֹם הָרְאוּי לְזִרְעָה: **הָכָא מַאי אִיכָּא פְּסֵידָא אִיכָּא.** בְּמִשּׁוּנְיָיתָא אֵין דֶּרֶךְ לְזִרְעוֹ: **שְׁתָלָא.** נוֹטֵעַ בְּרִם בְּקִרְקַע בַּעַל הַבַּיִת וְעָלָיו לְהַיּוֹת אָרִיס כָּל הַיָּמִים וְנוֹטֵל מֵחֲצָה בְּפֵירוֹת: **אפסיד.** מֵאי דְּאִשְׁבַּח בְּבַר מִיהוּ אִכְּתִי הֲוֵה שִׁבְחָא וּמִסְתַּלְקָא דִּקְאָמַר בְּלֹא שִׁבְחָא קָאָמַר: **וְרַב פַּפָּא אַמַּי וְבו'.** דְּה"ק אִי מִפְסִידְנָא לֵיהּ מִסְתַּלְקָא עַל בְּרְחֵי וְשָׁקְלִינָא מֵאי דְּאִשְׁבַּחְתְּ: **לא קָנְיָא.** וְאֲפִילּוּ אָמְרַתְּ הָכִי לֹא מְסַלְקִינָן לֵיהּ בְּלֹא שִׁבְחָא: **מַאי דְּאַפְסִיד מְנַכִּינַן לֵיהּ.** שֵׁימִינָן מֵאי דְּמֵטֵי לְבַעַל הַבַּיִת בְּהַפְסֵד וּמְנַכִּינַן לֵיהּ מֵחֶלְקוֹ דְּשִׁתְלָא בְּשֵׁבוּעָה: **אוּמָנָא.** מוּהל תִּינוֹקוֹת: **כְּבוֹתְרֵיין** **וְעוֹמְדִין דָּמֵי.** לְסַלְקִינְהוּ: **מַקְרֵי דְּרַדְקֵי.** פְּסִיקָא דִּלְא הָדַר הוּא דְּשַׁבְּשָׁתָא כֵּיוָן דְּעָל עֹל:

מתני' הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לְשָׁנִים מוּעָטוֹת לֹא יְזָרְעֶנָּה פִּשְׁתָּן וְאֵין לוֹ בְּקוֹרוֹת שִׁקְמָה קִיבְּלָהּ הֵימֶנּוּ לוֹ' שָׁנִים שָׁנָה רִאשׁוֹנָה יְזָרְעֶנָּה פִּשְׁתָּן וְיֵשׁ לוֹ בְּקוֹרוֹת שִׁקְמָה: **גמ'** אָמַר אַבָּיֵי בְּקוֹרוֹת שִׁקְמָה אֵין לוֹ בְּשָׁבָח שִׁקְמָה יֵשׁ לוֹ וְרָבָא אָמַר אֲפִילּוּ בְּשָׁבָח שִׁקְמָה נָמֵי אֵין לוֹ מֵיתִיבִי הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִגְזִיעַ זְמָנוֹ לָצֵאת שָׁמַיִן לוֹ מַאי לָאו שָׁמַיִן לוֹ בְּשָׁבָח שִׁקְמָה לֹא שָׁמַיִן לוֹ יָרְקָא וְסִילְקָא יָרְקָא וְסִילְקָא אֵין לוֹ בְּשָׁבָח שִׁקְמָה וְנִשְׁקוֹל בִּדְלָא מָטָא יוֹמָא דִּשְׁוֵקָא ת"ש הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִגְזִיעַ שִׁבְעִיעִית שָׁמַיִן לוֹ שִׁבְעִיעִית מִי קָא מַפְקְעָא אַרְעָא אֶלָּא אֵימָא הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִגְזִיעַ יוֹבֵל שָׁמַיִן לוֹ וְכִי תֵּימָא ה"נ שָׁמַיִן לוֹ בְּרָקָא וְסִילְקָא סִילְקָא וְיָרְקָא בְּיוֹבֵל הַכְפָרָה הוּא אֶלָּא לָאו שֶׁבַח שִׁקְמָה תִּרְגְּמָא אַבָּיֵי אַלִּיבָּא דְּרָבָא שַׁאנִי הָתָם דְּאָמַר קְרָא וְיָצָא מִמְּכַר בַּיִת מִמְּכַר חוֹזֵר שֶׁבַח אֵינוֹ חוֹזֵר וְנִגְמַר מִינַּיהּ הָתָם זְכִינֵי מֵעַלְיָא הוּא וְיוֹבֵל אַפְקְעָתָא דְּמִלְּכָא הִיא רַב פָּפָּא קָבֵיל אַרְעָא לְאַסְפַּסְתָּא קָדְחוּ בָּהּ תְּאֵלִי כִּי קָא מְסַתַּלֵּק אָמַר לְהוּ הָבוּ לִי שִׁבְחָא א"ל רַב שֵׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי לְרַב פָּפָּא אֶלָּא מַעֲתָּה דִּיקְלָא וְאִילִּים ה"נ דְּבָעֵי מַר שִׁבְחָא דְּהָכֵי נָחֵית אֲנָא הָכָא אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי נְחִיתְנָא כְּמַאן דְּאָמַר דְּשִׁבְחָא שִׁקְמָה יֵשׁ לוֹ אֲפִילּוּ הָתָם לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא הָכָא אֵיכָּא פְּסֵידָא א"ל מַאי מְסַדְּתִיךְ יָדַע דְּאִסְפַּסְתָּא שְׁקִיל יָדָע דְּאִסְפַּסְתָּא וַיֵּל אָמַר לֵיהּ אֲנָא בּוֹרְבָּמֵיהּ רִישְׁקָא רַבָּאי א"ל גְּלִית אַדַּעְתָּךְ דְּלִמְשְׁקַל וְאִסְתַּלּוּקֵי עֲבָדַת שְׁקַל בּוֹרְבָּמֵיהּ רִישְׁקָא וַיֵּל אֵין לְךָ אֶלָּא דְּמֵי עֲצִים בְּלֵבְד רַב בִּיבִי בַּר אַבַּיֵי קָבֵיל אַרְעָא וַאֲהַדַּר לֵיהּ מְשׁוּנְיָיתָא קָדְחוּ בֵּיהּ זַרְזְתָּא כִּי קָא מִסְתַּלֵּק אָמַר לְהוּ הָבוּ לִי שִׁבְחָאי אָמַר רַב פָּפִּי מְשׁוּם דְּאָתְיוּהוּ מְמוֹלָאֵי אַמַּרְיוּהוּ מִילֵּי מוֹלִיָּיתָא אֲפִילּוּ רַב פָּפָּא לֹא אָמַר אֶלָּא דְּאִית לֵיהּ פְּסֵידָא הָכָא מַאי פְּסֵידָא אִית לָךְ: רַב יוֹסֵף הָוָה לֵיהּ הָהוּא שַׁלְּחָא שָׁכִיב וְשָׁבַק חֲמִשָּׁה חֲתָנָוותָא אָמַר עַד הַאידָּנָא לֹא הָווּ סָמְכוּ אַהֲדָדֵי וְלֹא מְפַסְדוּ לִי הַשְׁתָּא חֲמִשָּׁה סָמְכוּ אַהֲדָדֵי וּמְפַסְדוּ לִי אָמַר לְהוּ אִי שְׁקָלִיתוּ שַׁבְחֵיכוּ וּמְסַתַּלְקִיתוּ מִינַּיְיכוּ וְאִי לֹא מְסַלְּקִנְּא לְכוּ בְּלֹא שִׁבְחָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה וְאִיתֵימָא רַב הוּנָא וְאִיתֵימָא ר"נ דְּאַדְעַתָּא דְּהָכֵי נָחֵית וּמִשּׁוּם דְּאָמַר רַב יְהוּדָה וְאִיתֵימָא רַב הוּנָא וְאִיתֵימָא ר"נ הָאי שַׁלְּחָא דְּשָׁכִיב יוֹרְשִׁים לֵיהּ מְסַתַּלְקִין לְהוּ בְּלֹא שִׁבְחָא וְלָאו מִילְּתָא הִיא הָהוּא שַׁלְּחָא דְּאָמַר לְהוּ אִי מְפַסְּדִינָא מְסַלְּקְנָא אֲפִסִיד אָמַר רַב יְהוּדָה מְסַתַּלֵּק בְּלֹא שִׁבְחָא וּמוֹדָה רַב כַּהֲנָא דְּאִי אָמַר אִי פְּסִידְנָא מְסַתַּלְקְנָא בְּלֹא שִׁבְחָא מְסַתַּלֵּק בְּלֹא שִׁבְחָא רָבָא אָמַר אַסְמַכְתָּא הִיא וְאַסְמַכְתָּא לֹא קָנְיָא וּלְרָבָא מַאי שְׁנָא מֵהָא דְּתַנְיָא אִם אוֹבֵד וְלֹא אֲבֵדָה שֶׁלֹּא בְּמֵיטִבָּא הָתָם מַאי דְּאַפְסִיד מְשַׁלֵּם הָכָא מַאי דְּאַפְסִיד מְנַכִּינַן לֵיהּ וְאִידָךְ יַהֲבִינַן לֵיהּ רוֹנְיָא שַׁתְּלָא דְּרַבִּינָא הָוֵה אַפְסִיד סַלְּקֵיהּ אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא א"ל חֲזִי מַר מַאי קָא עָבֵיד לִי א"ל שַׁפִּיר עָבֵיד א"ל הָא לֹא הַחֲרָה בִּי א"ל לֹא צְרִיכָא לְהַחֲרוֹת רָבָא לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר רָבָא מְקַרֵי דְּרַדְקֵי שַׁתְּלָא טַבְחָא וְאוּמָנָא

אֶלָּא מֵעַתָּה דִּיקְלָא וְאִילִּים ה"נ. דְּבָעֵי מַר שִׁבְחָא בְּאִילְּמוּת הַדֶּקֶל הִיא וְדִאי אֲפִילּוּ לְאַבַּיֵי לֵית לֵיהּ דְּדוֹקָא בִּשְׁבַח שִׁקְמָה דְּלִיכָּא פְּרִי אֶלָּא שֶׁבַח דְּגִידּוּל עֲנָפִים קָאָמַר אַבַּיֵי דִּישׁ לוֹ דְּאַדְעַתְּיהּ נָחֵת אֲבָל אִבָּד אַדַּעְתָּא דְּאִילְּמוּת הַדֶּקֶל לֹא נָחֵת ה"נ מַר לֹא נָחֵת אַדַּעְתָּא דְּתִתְאַלִּי אֶלָּא אַדַּעְתָּא דְּאִסְפַּסְתָּא א"ל הָתָם וְדַאי לָאו אַדַּעְתָּא דְּאִבָּד נָחֵת דְּתַנְיָא מְכָרָהּ וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ בָהּ אֲבָנִים וְכוּ' אֲבָל אֲנָא נַחֲתִינָא לְמָה שֶׁנִּצְמְחוּ הַקְּרָקַע הֶחֱזִירוּ אִסְפַּסְתָּא וְאִלּוּ צָמְחוּ בְּמִקּוֹמוֹתָהּ:

כְּמַאן כְּאַבַּיֵי. דְּאִילּוּ לְרָבָא דְּאָמַר בִּשְׁבַח שִׁקְמָה אֵין לוֹ אע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי נָחֵית וּמִשּׁוּם דְּאָמְרִי לֵיהּ מִילֵּי מוֹלִיָּיתָא מְכָרָהּ וְהָתָם בה: **אֵין** לְךָ אֶלָּא דְּמֵי עֲצִים בִּלְבַד. וְאע"ג דְּבִסְוּף פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל (לעיל דף קא. ושם) אָמַר דְּמָצֵי לְמֵימַר זַיְתֵי אֲנִי נוֹטֵל אִי לָאו מִשּׁוּם יְשׁוּב א"י הָכָא לֹא מָצֵי אָמַר לֵיהּ דְּמֵירְעֵי דַּהֲנֵי תְּאֵלִי לֹא הָיוּ רוֹאִים לְנוֹטְעָם בְּמָקוֹם אַחֵר וְאִם הָיָה נוֹטֵל הָיוּ מַתְנִים וְלֹא הָיוּ שָׂמִים אֶלָּא לְעֵצִים א"נ מִדְּלֹא א"ל תְּאֵלִי הָוֵה נָטְעָנָא אֶלָּא בּוֹרְבָּמֵיהּ דְּרִישְׁקָא אוֹתָן אֵין נוֹטְעִין אוֹתָן בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁמִּשְׁעוּרָן שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ גִּלְּית אַדַּעְתִּיךְ שֶׁלֹּא הָיְתָה חוֹשֶׁשׁ בְּדֶרֶךְ שֶׁרָאוּי לְנוֹטְעָן וְלִכְךָ אֵין לְךָ אֶלָּא דְּמֵי עֲצִים וּכְגוֹן שֶׁהַתְּאֵלִי לֹא הָיוּ מַבְחִינִים אוֹתוֹ יוֹתֵר מֵאִסְפַּסְתָּא וּכְוותָא בְּוותָא דְּרִישְׁקָא שֶׁאם לֹא כֵּן לֹא יָכוֹל לוֹמַר תְּאֵלִי הָוֵה נָטְעָנָא שֶׁהֲרֵי לְאִסְפַּסְתָּא קִבְּלָהּ:

וספר
וספר

וְסָפֵר מָתָא כְּמוּתְרֵין וְעוֹמְדִין דְּמֵי כְּלָלָא דְּמֵי כְּלָלָא כָּל פַּסֵּידָא דִּלְהוּ הָדָר כְּמוּתְרֵין וְעוֹמְדִין דְּמֵי הַהוּא שְׁתָלָא דְּאָמַר לְהוּ הָבוּ לִי שָׁבְחֵי דְּבָעֵינָא לְמֵיסַק לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא בַּר שְׁמוּאֵל אָמַר לְהוּ הָבוּ לֵיהּ שָׁבְחֵיהּ א"ל רָבָא אִיהוּ אַשְׁבְּחָהּ אַרְעָא לֹא אַשְׁבַּח א"ל אֲנָא פַּלְגָא דְּשַׁבְחָא קָאֲמִינָא סָבַר רַב אַשֵׁי לְמֵימַר רִיבְעָא. תָּנֵי תִּילְתֵי הַמּוּגִיעַ לְבַעַל הַבַּיִת דְּנָקָא דְּשַׁבְחָא כּוּלֵּיהּ: **רִיבְעָא** שְׁתוּת: **דְּאָמַר** רַב מְנִיומִי **בְּאַתְרָא** דְּשָׁקְלִי **שְׁתָלָא פַּלְגָא.** בְּפֵירוֹת וְעוֹשָׂה עֲבוֹדָה לְעוֹלָם: **וְאַרְיְסָא תִּילְתָא.** אָרִיס הַיּוֹרֵד לְתוֹךְ הַכֶּרֶם גְּמוּרָה וְעוֹבְדָהּ נוֹטֵל שְׁלִישׁ בְּפֵירוֹת: **הַאי שְׁתָלָא דְּבָעֵי אִיכְּתוֹבֵי.** שֶׁיִּמְיַנוּ לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא נִפְסְדוּ בַּעַל בֵּית בְּכוּלְּמוֹ מְעַיְּינִין בְּמִילְתָא לְמֵיתַב לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא נִמְטַיְּיהּ פְּסִידָא לְבַעַל הַבַּיִת בְּסִילּוּק שֶׁל זֶה: **אִי אִתְּרָא דְּנָקָא.** שְׁקִיל שְׁתָלָא שַׁפִּיר דְּכִי הָדַר שְׁקִיל אַרְיְסֵיהּ תִּילְתָא חֲרֵי ג' דִּינְרִין בֵּין שְׁנֵיהֶן פָּשׁ לֵיהּ פַּלְגָא דְּבַעַל הַבַּיִת בִּדְהַדֵּהּ שְׁקַל עַד הַשְׁתָּא: **אֶלָּא אִי אִתְּרָא דְּרִיבְעָא מְשַׁמּ.** דִּינָר וְחֲצִי הָאַרְיסָא יְטוֹל שְׁלִישׁ שֶׁהֵן ב' דִּינְרִין: **פְּסִידָּא לִבְעָה"ב.** חֲצִי דִּינָר מִמַּחֲצִיתוֹ: **וְלֵיכָּא לֵיהּ.** שֶׁתִּלְוָה אוֹתָהּ מֻתָּנֶה דְּיָדֵיהּ דְּהַב לֵיהּ לְאַרְיסָא שֶׁיִּשְׁתַּרֵשׁ בּוֹ הַחֲצִי שֶׁלָּהּ שֶׁהָיָה מוּטָל עָלָיו לַעֲשׂוֹת וְאֹתָהּ אוֹכֵל פֵּירוֹת הַב לֵיהּ לְאַרְיסָא וְעָלָיו לִנְטוֹת מֵהֶלְקֵי כִּיצַד הַמּוּגִיעַ לוֹ וְהֵיזִינוּ רִיבְעָא מְמֻשׁ דִּינָר וְחֲצִי כִּיצַד טוֹל אַתָּה שְׁלֹשָׁה רִבְעֵי הַכֶּרֶם לְחֶלְקָךְ מִתְּנִן תִּתֵּן הַשְּׁלִישׁ לְאָרִיס נִמְצֵאתָ אוֹכֵל כָּל הַשָּׁנָה חֲצִי פֵּירוֹת הַכֶּרֶם בְּלֹא יְגִיעָה: **מַאי דִּבְעֵינָא עֲבִידְנָא בֵּיהּ.** אֲנִי אֶמְכּוֹר לַאֲחֵרִים הַרְבֵּיעַ הַמּוּגִיעַ לְיָדִי וְלֹא שַׁיָּךְ גַּבָּאי לְמֵיתַן מִנָּתָא לְאָרִיסָא דְּהָא מִזְּבְנִינַן וּמִסְתַּלְקָא הִקּוּנְתָּא וְיֵרֵד וְיַעֲשֶׂה וְיֹאכַל וְאִם בָּאתָ לִקְנוֹתוֹ חֲרֵי אִין עָלַי לַעֲשׂוֹת לְךָ וְאֹכַל אֶת פֵּירוֹתַי בְּחִנָּם אִם תִּתְנֶהוּ לְאָרִיס לְיִשּׁוּקוֹל מִינֵּיהּ וּבֵיהּ שָׁוֶה חֲצִי דִּינָר וְהַדִּינָר יִשָּׁאֵר לְךָ וְהֵיזִינוּ תְּרֵי תִּילְתֵי שֶׁהֲרֵי שֶׁבַּשְּׁוִיתָ אַתָּה קוֹנֶה מִמֶּנִּי וְלֹעוֹלָם רִיבְעָא מְמֻשׁ קָאָמַר רַב פָּפָּא (וְאִין בַּעַל הַבַּיִת מְפַסֵּיד כְּלוּם שֶׁעַד עַתָּה הָיָה אוֹכֵל חֲצִי הַפֵּירוֹת וּמַעֲתָה אוֹכֵל ב' שְׁלִישִׁים. דְּהֵיזִינוּ ד' דִּינָרִים): **כִּי פְּטֻרְתֵּי לְשִׁתִּיסַת קָדָשִׁים.** הִכְרַתִּי בְּךָ שֶׁאַתָּה חָדוּד וִיוֹדֵעַ לְהַעֲמִיק וּלְהַקְשׁוֹת וְכִי מְטִית לְמִסָּפְקָא זְבָחִים שֶׁהִיא עֲמוּקָה הָא אִקְּשִׁי לִי וְאַתָּן לֵב לְתֵרֶץ לְפִי שֶׁאִלְתָּךְ וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּחִזְיֵי מִדְּחִזְיֵי וְלֹא הָיָה הַבַּיִת לְיִשּׁוּל עֲבוֹדַת הַכֶּרֶם וְיִצְטָרֵךְ לְתוֹתָהּ לְאָרִיסָא וְדָרֵךְ אָרִיס שֶׁיּוֹרֵד לְכֶרֶם נָטוּעַ לְיִשּׁוּל שְׁלִישׁ בְּפֵירוֹת נִמְצָא בַּעַל הַבַּיִת מַפְסִיד שְׁלִישׁ מִמְּחֲצִיתוֹ בְּכָל שָׁנָה: **רִיבְעָא דְּשַׁבְחָא.** לְקַמָּן מְפָרֵשׁ וְאוֹתוֹ: **סָבַר רַב אַשֵׁי לְמֵימַר רִיבְעָא.** דְּתֵרֵי תִּילְתֵי הַמּוּגִיעִין לְבַעַל הַבַּיִת מִשְׁתּוֹרְעִי הַשְׁלִישׁ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְיִתֵּן לְאָרִיס שֶׁיּוֹרֵד לְתוֹכוֹ דְּהוּא דְּנָקָא בְּכָל שִׁבְחוֹ הַכֶּרֶם בְּגִנּוֹ אִם הַשִּׁבְחוֹ שִׁשָּׁה דִּינָרִים יוֹצִיא מִהֶן שְׁלִישׁ שֶׁעַתִּיד לִיתֵּן לְאָרִיס נוֹתְרוּ ד' דִּינָרִין מֵהֶן יִטּוֹל הַשָּׁתֵל דִּינָר וְהֵיזִינוּ רִיבְעָא בְּמֵאי דְּמָטֵא לְבַעַל הַבַּיִת דְּהוּא דְּנָקָא דְּשַׁבְחָא כּוּלֵּיהּ:

וְסָפֵר מָתָא כְּמוּתְרֵין וְעוֹמְדִין דְּמֵי כְּלָלָא דְּמֵי כְּלָלָא כָּל פַּסֵּידָא דִּלְהוּ הָדָר כְּמוּתְרֵין וְעוֹמְדִין דְּמֵי הַהוּא שְׁתָלָא דְּאָמַר לְהוּ הָבוּ לִי שָׁבְחֵי דְּבָעֵינָא לְמֵיסַק לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא בַּר שְׁמוּאֵל אָמַר לְהוּ הָבוּ לֵיהּ שָׁבְחֵיהּ א"ל רָבָא אִיהוּ אַשְׁבַּח אַרְעָא לֹא אַשְׁבַּח א"ל אֲנָא פַּלְגָא דְּשַׁבְחָא קָאֲמִינָא סָבַר רַב אַשֵׁי לְמֵימַר רִיבְעָא דְּהוּא דְּנָקָא דְּאָמַר רַב מְנִיומִי בְּרִיהּ דְּרַב נַחוּמִי דְּאָמַר רַב שֵׁשֶׁת הַשְׁתָּא דְּאִית לֵיהּ לְאַרְיסָא תִּילְתָא דְּשָׁקְלִי שְׁתָלָא פַּלְגָא וַאֲרִיסָא תִּילְתָא הַאי שְׁתָלָא דְּבָעֵי אִיסְתַּלּוּקֵי יַהֲבִינָן לֵיהּ שְׁבָחֵיהּ וּמְסַלְּקִינָן לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא נִמְטַיְּיהּ הֶפְסֵד לְבַעַל הַבַּיִת אִי אָמְרַת בְּשָׁלְמָא רִיבְעָא דְּהוּא דְּנָקָא שַׁפִּיר אֶלָּא אִי אָמְרַת רִיבְעָא מְמֻשׁ קָא מָטֵי לֵיהּ פְּסִידָא לְבַעַל הַבַּיִת פַּלְגָא דְּנָקָא א"ל רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף לְרַב אַשֵׁי וְלֵימָא לֵיהּ אַנְתְּ מְנָתָא דִּילְךְ הַב לֵיהּ לַאֲרִיסָא וְאֲנָא מְנָתָא דִּילִי מַאי דְּבָעֵינָא עֲבִידְנָא בֵּיהּ אֲמַר כִּי מְטִית לִשְׁחִיטַת קָדָשִׁים תָּא וַאֲקַשֵּׁי לִי גּוּפָא אֲמַר רַב מְנִיומִי בְּרֵיהּ דְּרַב נַחוּמִי בְּאַתְרָא דְּשָׁקְלִי שְׁתָלָא פַּלְגָא וַאֲרִיסָא תִּילְתָא הַאי שְׁתָלָא דְּבָעֵי אִיסְתַּלּוּקֵי יַהֲבִינָן לֵיהּ שְׁבָחֵיהּ וּמְסַלְּקִינָן לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא נִמְטַיְּיהּ הֶפְסֵד לְבַעַל הַבַּיִת אִי אָמְרַת בְּשָׁלְמָא רִיבְעָא דְּהוּא דְּנָקָא שַׁפִּיר אֶלָּא אִי אָמְרַת רִיבְעָא מְמֻשׁ קָא מָטֵי לֵיהּ פְּסִידָא לְבַעַל הַבַּיִת פַּלְגָא דְּנָקָא א"ל רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף לְרַב אַשֵׁי וְלֵימָא לֵיהּ אַנְתְּ מְנָתָא דִּילְךְ הַב לֵיהּ לַאֲרִיסָא וְאֲנָא מְנָתָא דִּילִי מַאי דְּבָעֵינָא עֲבִידְנָא בֵּיהּ אֲמַר כִּי מְטִית לִשְׁחִיטַת קָדָשִׁים תָּא וַאֲקַשֵּׁי לִי גּוּפָא אֲמַר רַב מְנִיומִי בְּרֵיהּ דְּרַב נַחוּמִי קוֹפָא בָּעֵי מִיתְבֵי יָבָשׁ בְּיָבָשׁ אִיטְּמָא בּוֹ בְּיָבָשׁ אִיטְּמָא בּוֹ בְּלַח אִיטְּמָא בּוֹ בְּלַח לֹא אִיטְּמָא בּוֹ בְּיָבָשׁ לֹא אִיטְּמָא בּוֹ בְּלַח אִיטְּמָא בּוֹ בְּלַח אִיטְּמָא בּוֹ בְּיָבָשׁ לֹא אִיטְּמָא בּוֹ בְּלַח לֹא אִיטְּמָא בּוֹ בְּיָבָשׁ

יַמְבְּרוּ וכו'. אַלְמָא קַרְקַע הֲוֵי דְּאִי פֵּירָא הֲוָה תִּקּוּן רַבָּנָן פֵּירוֹת לִבְעַל: וְהוֹזְקִינוּ. קְפָצָה עֲלֵיהֶן וְקִנְּתָה בְּלֹא זְמַנָּן: לְאוּ מִי אוֹקְמִינַן. בִּכְתוּבוֹת בְּפֶרֶק הָאִשָּׁה שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים (דף עט:): אֶחָרֵת. שֶׁלֹּא הָיְתָה הַקַּרְקַע שֶׁהָיָה דָּקִלִּים בְּשָׁדֶה שֶׁל רַאֲחֵרִים דְּהָא כְּלִיָא קַרְקַע דִּידָהּ לְגַמְרֵי אִי אַמְרַת לִישְׁקְלִינְהוּ בְּעַל לְכוּלְּהוּ: הַהוּא שָׁטָרָא. שֶׁטַר מַשְׁכַּנְתָּא דְּסוּרָא בְּמִישְׁלִם שֶׁנָּיא אִלֵּין וְלֹא פֵּירֵשׁ בּוֹ מִנַּיִן הַשָּׁנִים: הָכִי נַרְסִינַן וְקַיְּים מַלְוֶה וְאִבְּלִינְהוּ לְפֵירֵי. דְּשָׁנָה שְׁלִישִׁית מִמְּמֵי דְּנַתְבְּעֵיהּ לְדִינָא. כֵּיוָן דְּבְחִזְקַת מַלְוֶה עוֹמֶדֶת. אע"ג דְּלֹא הֲבָעֵיהּ עַד לְאַחַר אֲכִילַת פֵּירוֹת אֲנַן בְּתַר קַרְקַע אָזְלִינַן וְכִי מִסְפְּקָא לָן שָׁנָה זוֹ שֶׁל מִי אוֹקֵי אַרְעָא בְּחִזְקַת מָרֵיהּ וְשָׁלֵא בִּדִין אִבְּלִינְהוּ לְפֵירֵי: בְּחִזְקַת אוֹכְלִיהֶן עוֹמְדוֹת. כֵּיוָן דְּקַיְּמִים וְאִבְּלִינְהוּ וְאָתָא לְאַפּוֹקֵי מִינַּיְיהוּ נַיְיתֵי רְאָיָה דְּלֹא הָוֵי דְּבָרִים אוֹכְלִין פֵּירוֹת אֲזִלִינַן: וְהָא קי"ל הַלָּכָה כְּרַב נַחְמָן בְּרַבִּינַי. וְרַב נַחְמָן קַרְקַע בְּחִזְקַת בְּעָלָיו עוֹמֶדֶת קָאָמַר גַּבֵּי שׁוֹכֵר מַרְחָץ מִשָּׁנִים עֶשֶׂר וְהוֹבִים לְשָׁנָה מְדִינַר וְחָב לְחַדֵּשׁ בְּהַשּׁוֹאל (לעיל דף קב:) וְאָפִילּוּ בָּא בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ אָמַר בּוֹלוֹ לְמִשְׁכֵּיר בְּשָׁנָה הָעֲבָרָה הַשָּׁנָה: הָנֵי מִילֵּי מִילְּתָא דְּלֹא עֲבִידָא לְאִינְּלוּיֵי. בְּלוֹמַר בְּתַר קַרְקַע וְדַאי אֵינָא לָן לְמִילּוֹ וּמִיהוּ הָנֵי מִילֵּי בְּסָפֵק שֶׁאֵין עוֹמֵד לְעוֹלָם לְהִתְבָּרֵר כִּי הַהוּא דְּמִסְפְּקָא לָן בֵּין אִם תָּפִיס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן וְאִי תָּפִיס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן: אֲבָל הָכָא מִילְּתָא עֲבִידָא לְאִינְּלוּיֵי. בְּסוֹף שְׁבוּעַ עַדִי שְׁטָר וְעֵידוּ: וְאִבְּרוּחֵי בְּי דִּינָא תְּרֵי וְכִי. שָׁמָא הַדִּין עִם הַמַּלְוֶה וְאִם נוֹצִיאֲנוּ מִיָּדוֹ צְרִיכִין אֲנוּ לְחַזֵּר וּלְבַטְּלוֹ מִיָּד הַלְוֶה לְאַחַר זְמַן: מַלְוֶה אוֹמֵר חָמֵשׁ וכו'. מִילְּתָא אַחֲרִיתִי הִיא מַלְוֶה וְלוֶה שֶׁבָּאוּ לְדִין מַלְוֶה אוֹמֵר חָמֵשׁ שָׁנִים מִשְׁכַּנְתָּא לִי וְאֵין הַשְׁטָר לְפָנֵינוּ וְלוֶה אוֹמֵר לְשֵׁלֶשׁ הִכְּרוּ אֲכִילָתִי שֵׁלֶשׁ: מִנּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר לְקוֹחָה הִיא בְּיָדִי. לְעוֹלָם וְאַבְּלִיתְיהּ שְׁנֵי חֲזָקָה וְאָבַד הַשְׁטָר מִמֶּנִּי: לֹא מְבָרְיָא לְהוּ הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה. וְלֹא אָמְרִינַן מִנּוֹ שֶׁהִדְבָּרִים מוֹכִיחִין שֶׁהוּא רַמַּאי שֶׁאָמַר אָבַד הַשְׁטָר וְהֵאִי שְׁטָרָא לָא דָּמֵי לְשִׁטָּר זְבִינֵי דְּאִילּוּ שְׁטַר זְבִינֵי לְעֵדוּת אֲפִילּוּ שְׁמָרָהּ לוֹ הוּא בְּיָה וְכִי עַד עוֹלָם תֹּאמַר בּוֹ לְהַזְקִיר בּוֹ אָמַר רַבָּנַן בְּיָה עַד תֵּלַת שְׁנִין מִצֵּי לְאִידְּהוּדֵי אִינָשׁ בְּשִׁטָּרָא טְפֵי לֹא מִיזְּדְהַר דְּקַבְּרֵי לֵיהּ יָצָא עוֹד עֲרַעוּר עָלֶיהָ אֲבָל זֶה שֶׁהוּא מוֹדֶה שֶׁשִּׁטַּר מַשְׁכַּנְתָּא הוּא לְרֹאשִׁי מִנְיַן שָׁנִים שֶׁל אֲכִילַת פֵּירוֹת לְגוּבְיָא פֵּירוֹת דְּאֲכִילַת מִנְיַן הַשָּׁנִים קָאֵי וּמִיזְּדְהַר וְהֵיכִי בְּיָה דִּלְא לִיכְרְכִי לֵיהּ עַד כְּלוֹת הַשָּׁנִים וְהֵאִי דְּקָאָמַר אִירְכִּי לֹא מְהֵימְנִן דְּמִכְּבְכִּשׁ הוּא דְּכִבְשִׁיהּ וכו': אֶלָּא מַעֲתָה. אוֹדֶה יְהוּדָה קַפְּרָיָא דְּאָמַר אֵי בָּעֵי אָמַר לְקוֹחָה הִיא בְּיָדִי: הָכִי נַמִּי דְּמְהֵימְנַן. וְכִי עֲבִיד דְּמִלְּתָא הָכִי נַמִּי מִילְּתָא דְּאָתֵי בָּהּ לִידֵי רְמָאוּת כִּי הֵאי: תִּקּוּן רַבָּנַן מִילְּתָא דְּלֹא עֲבִידָא לְאִינְּלוּיֵי. וְרַב נַחְמָן קַרְקַע בְּחִזְקַת בְּעָלָיו עוֹמֶדֶת קָאָמַר גַּבֵּי שׁוֹכֵר מַרְחָץ מִשָּׁנִים עֶשֶׂר וְהוֹבִים לְשָׁנָה מְדִינַר וְחָב לְחַדֵּשׁ בְּהַשּׁוֹאל (לעיל דף קב:) וְאָפִילּוּ בָּא בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ אָמַר בּוֹלוֹ לְמִשְׁכֵּיר בְּשָׁנָה הָעֲבָרָה הַשָּׁנָה: הָנֵי מִילֵּי מִילְּתָא דְּלֹא עֲבִידָא לְאִינְּלוּיֵי. בְּלוֹמַר בְּתַר קַרְקַע וְדַאי אֵינָא לָן לְמִילּוֹ וּמִיהוּ הָנֵי מִילֵּי בְּסָפֵק שֶׁאֵין עוֹמֵד לְעוֹלָם לְהִתְבָּרֵר כִּי הַהוּא דְּמִסְפְּקָא לָן בֵּין אִם תָּפִיס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן וְאִי תָּפִיס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן: אֲבָל הָכָא מִילְּתָא עֲבִידָא לְאִינְּלוּיֵי. בְּסוֹף שְׁבוּעַ עַדִי שְׁטָר וְעֵידוּ: וְאִבְּרוּחֵי בְּי דִּינָא תְּרֵי וְכִי. שָׁמָא הַדִּין עִם הַמַּלְוֶה וְאִם נוֹצִיאֲנוּ מִיָּדוֹ צְרִיכִין אֲנוּ לְחַזֵּר וּלְבַטְּלוֹ מִיָּד הַלְוֶה לְאַחַר זְמַן: מַלְוֶה אוֹמֵר חָמֵשׁ וכו'. מִילְּתָא אַחֲרִיתִי הִיא מַלְוֶה וְלוֶה שֶׁבָּאוּ לְדִין מַלְוֶה אוֹמֵר חָמֵשׁ שָׁנִים מִשְׁכַּנְתָּא לִי וְאֵין הַשְׁטָר לְפָנֵינוּ וְלוֶה אוֹמֵר לְשֵׁלֶשׁ הִכְּרוּ אֲכִילָתִי שֵׁלֶשׁ: מִנּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר לְקוֹחָה הִיא בְּיָדִי. לְעוֹלָם וְאַבְּלִיתְיהּ שְׁנֵי חֲזָקָה וְאָבַד הַשְׁטָר מִמֶּנִּי: לֹא מְבָרְיָא לְהוּ הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה. וְלֹא אָמְרִינַן מִנּוֹ שֶׁהִדְבָּרִים מוֹכִיחִין שֶׁהוּא רַמַּאי שֶׁאָמַר אָבַד הַשְׁטָר וְהֵאִי שְׁטָרָא לָא דָּמֵי לְשִׁטָּר זְבִינֵי דְּאִילּוּ שְׁטַר זְבִינֵי לְעֵדוּת אֲפִילּוּ שְׁמָרָהּ לוֹ הוּא בְּיָה וְכִי עַד עוֹלָם תֹּאמַר בּוֹ לְהַזְקִיר בּוֹ אָמַר רַבָּנַן בְּיָה עַד תֵּלַת שְׁנִין מִצֵּי לְאִידְּהוּדֵי אִינָשׁ בְּשִׁטָּרָא טְפֵי לֹא מִיזְּדְהַר דְּקַבְּרֵי לֵיהּ יָצָא עוֹד עֲרַעוּר עָלֶיהָ אֲבָל זֶה שֶׁהוּא מוֹדֶה שֶׁשִּׁטַּר מַשְׁכַּנְתָּא הוּא לְרֹאשִׁי מִנְיַן שָׁנִים שֶׁל אֲכִילַת פֵּירוֹת לְגוּבְיָא פֵּירוֹת דְּאֲכִילַת מִנְיַן הַשָּׁנִים קָאֵי וּמִיזְּדְהַר וְהֵיכִי בְּיָה דִּלְא לִיכְרְכִי לֵיהּ עַד כְּלוֹת הַשָּׁנִים וְהֵאִי דְּקָאָמַר אִירְכִּי לֹא מְהֵימְנִן דְּמִכְּבְכִּשׁ הוּא דְּכִבְשִׁיהּ וכו': אֶלָּא מַעֲתָה. אוֹדֶה יְהוּדָה קַפְּרָיָא דְּאָמַר אֵי בָּעֵי אָמַר לְקוֹחָה הִיא בְּיָדִי.

סַבָּר ר' חֲנִינָא לְמֵימַר אַרְעָא מְסַלְקִינַן לְהוּ. תִּימַה כֵּיוָן דְּאִיתְעָבַד דְּעַל הַיְתוֹמִין לְהָבִיא רְאָיָה
מִשּׁוּם שֶׁהִקְרָקַע בְּחֶזְקַת בַּעַל חוֹב וְהֵיכִי מְשַׁעְבְּדָא אִפּוֹתֵיכִי כִּדְמְסַיֵּק א"כ הָוֵה לֵיהּ
כְּיוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵירוֹ וְנָטְעָה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת דִּפְשִׁיטָא דְּלֹא שָׁקִיל מִגּוֹבָּה הַקַּרְקַע אֶת הַשֵּׁבֶח
וְ"ל דְּכֵיוָן שֶׁהָיָה הַקַּרְקַע בְּחֶזְקַת אֲבִיהֶם תְּחִלָּה וְעַדַיִין לֹא יָצְאת מִרְשׁוּתָן עַדַיִין מְיוֹרֵד לְתוֹךְ
שָׂדֶה חֲבֵירוֹ וְנָטְעָה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת א"נ בְּיוֹרֵד לְתוֹךְ
שָׂדֶה חֲבֵירוֹ נִמְי הָיָה סָבוּר דְּמִסְלְקִינַן לֵיהּ בְּאַרְעָא:

יָצָא בַּלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם. וְכֵן
בְּרֵישָׁא בְּשַׁכִּיר שָׁעוֹת דְּלַיְלָה אע"פ שֶׁיָּצָא
מִמְּלַאכְתּוֹ וְעוֹד לַיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וְאֵינוֹ עוֹבֵר
בְּכָל הַלַּיְלָה עַל בַּל תַּלִּין בְּעַמּוּד הַשַּׁחַר דְּלֵילָה מִשְׁמַע כָּל הַלַּיְלָה
וְזֶה הַשַּׁכִּירוּת לֹא לָן כָּל הַלַּיְלָה וְא"ת לֹא לָן
דְּחֶלְבּוֹ חֲצִי (שמות כג) הוּא בְּעַמּוּד הַשַּׁחַר גְּרִידָא
שֶׁאִם הָעֲלָה אִינּוֹרִים עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ בְּתְחִילַת
הַלַּיְלָה וְהוֹדִידָן לְפָנֵי עַמּוּד הַשַּׁחַר נִפְסָלִין בְּלֵילָה
כִּדְאָמְרִינַן בְּזֵבָחִים (דף פו.) וְי"ל מִפְּנֵי שֶׁהַן רְאוּיִן
לְהִקָּרֵב בְּתְחִילַת הַלַּיְלָה קְרֵינָא בֵּיהּ לֵילָה אַפִּילּוּ
לֵילָה אֶלָּא לְאַחַר תְּחִילַת הַלַּיְלָה:
אמר

סָפֵק. בְּבָבָא בְּתְרָא (דף כד:) בְּאֵילּוּ הַנֶּאֱמָנִין אָמַר שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה שְׁמוּר לְעִיר וְקָנְיָן הֶתֵּם אִם
הָעִיר קְדָמָה קוֹרַת אִילָן וְאֵינוֹ נוֹתֵן דְּמֵים סָפֵק זֶה קָדַם סָפֵק זֶה קָדַם קוֹרַת אִילָן וְאֵינוֹ נוֹתֵן דְּמֵים אֲלְמָא
כֵּיוָן דְּבֵין הָכֵי וּבֵין הָכֵי דִּכְוָתֵי קָאֵי אִילָן נִמְי קָתָנֵי קוֹרַת אִילָן וְאֵינוֹ נוֹתֵן דְּמֵים אַלְמָא לָן אָמְרִינַן
קוֹרַת מִמָּה נַפְשָׁךְ שֶׁהֲרֵי עָלְיוֹ לַעֲשׂוֹת נִמְצָא הַסָּפֵק מוּטָל עַל הַדְּמֵים וְלֹא עַל קְצִיצַת הָאִילָן

סָבַר רַבִּי חֲנִינָא לְמֵימַר אַרְעָא בְּחֶזְקַת יַתְמֵי קַיְימָא
וְעַל בַּעַל חוֹב לְהָבִיא רְאָיָה אָמַר לְהוּ הַהוּא סָבָא הָכֵי
א"ר יוֹחָנָן עַל הַיְתוֹמִים לְהָבִיא רְאָיָה מַאי טַעֲמָא
אַרְעָא בֵּיָנוֹ דְּלָגוּבֵיהּ קַיְימָא כְּמַאן דְּבֵיהּ דַּמְיָא וְעַל
הַיְתוֹמִין לְהָבִיא רְאָיָה אָמַר אַבַּיֵי אַף אֲנַן נְמִי תְּנִינָא
סָפֵק זֶה קָדַם וְסָפֵק זֶה קָדַם קוֹצֵץ וְאֵינוֹ נוֹתֵן דְּמֵים
אַלְמָא בֵּיָנוֹ דְּלָגוּבֵיהּ קַיְימָא כְּמַאן דְּבֵיהּ דַּמְיָא וְעַל
הַיְתוֹמִין לְהָבִיא רְאָיָה אֵיתֵי רְאָיָה
וְשִׁקְוֵל הָכָא נְמִי הַאי שְׁטָרָא כֵּיָנוֹ דְּלָגוּבֵיהּ קַיְימָא
כְּמַאן דְּבֵיהּ דַּמְיָא וְעַל הַיְתוֹמִים לְהָבִיא רְאָיָה אֵיתֵי
יְתֵמֵי רְאָיָה דְּאִינְהוּ אַשְׁבְּחוּ סָבַר רַבִּי חֲנִינָא לְמֵימַר
כִּי מְסַלְּקִינַן לְהוּ בְּאַרְעָא מְסַלְּקִינַן לְהוּ וְלֹא הִיא בְּדְמֵי
מְסַלְּקִינַן לְהוּ מִדְּרַב נַחְמָן דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר
שְׁמוּאֵל שְׁלֹשָׁה שָׁמְין לָהֶם אֶת הַשָּׁבַח וּמַעֲלִין אוֹתָן
בְּדָמִים וְאִלּוּ הֵן בְּכוֹר לְפָשׁוּט וּבַעַל חוֹב וּכְתוֹבַת

אִשָּׁה לְיתוֹמִים וּבַעַל חוֹב לְלִקּוּחוֹת א"ל רַבִּינָא לְרַב אַשִׁי לְמֵימְרָא דְּסָבַר שְׁמוּאֵל בַּעַל חוֹב
לְלִקּוּחוֹת וּמִי אִית לֵיהּ שְׁבָחָא לְלִקּוֹחַ וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל בַּעַל חוֹב גּוֹבֶה אֶת הַשֵּׁבַח וְכִי תֵּימָא
לֹא קַשְׁיָא כָּאן בְּשֵׁבַח הַמְּגִיעַ לַכְּתַפַּיִם כָּאן בְּשֵׁבַח שֶׁאֵין מַגִּיעַ לַכְּתַפַּיִם וְהָא מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם
וְקָא מַגְבֵּי שְׁמוּאֵל אַפִּי' בְּשֵׁבַח הַמְּגִיעַ לַכְּתַפַּיִם לֹא קַשְׁיָא הָא דְּמַסִּיק בֵּיהּ כְּשִׁעּוּר אַרְעָא
וְשֵׁבְחָא הָא דְּלֹא מַסִּיק בֵּיהּ שִׁעּוּר אַרְעָא וְשֵׁבְחָא וְכִי לֹא מַסִּיק שִׁעּוּר אַרְעָא וְשֵׁבְחָא דְּיָהֵיב
לֵיהּ זוּזֵי לְלוֹקֵחַ וּמְסַלֵּק לֵיהּ הֲנֵיהָא לְמ"ד אִי אִית [לֵיהּ] זוּזֵי לְלוֹקֵחַ לֹא מָצֵי מְסַלֵּק לֵיהּ לְבַעַל
חוֹב שֶׁפֵּר אֶלָּא לְמ"ד אִית לֵיהּ זוּזֵי לְלוֹקֵחַ מָצֵי מְסַלֵּק לֵיהּ לְבַעַל חוֹב וְנִימָא לֵיהּ אִי הָווּ לִי
זוּזֵי הָווּ מְסַלְּקִינָא לָךְ מִכּוּפְלָא אַרְעָא הַשְׁתָּא דְּלֵית לִי זוּזֵי הַב לִי גְּרִיוָא דְּאַרְעָא בְּאַרְעָאי
שִׁעּוּר שְׁבָחַאי הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּגוֹן דְּשַׁוְּיֵיהּ נִיהֲלֵיהּ אַפּוֹתֵיכִי דְּא"ל לֹא יְהֵא לָךְ פְּרָעוֹן אֶלָּא
מזוזי: **מתני'** הַמַּקְבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לִשְׁבּוֹעַ אֶחָד בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיָן קַבָּלָה
הַיְמֵנוּ שֶׁבַע שָׁנִים בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז אֵין הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיָן שַׁכִּיר יוֹם גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה שַׁכִּיר
לַיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם שַׁכִּיר שָׁעוֹת גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם שַׁכִּיר שַׁבָּת שַׁכִּיר חֹדֶשׁ שַׁכִּיר
שָׁנָה שַׁכִּיר שְׁבוּעַ יָצָא בַּיּוֹם גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם יָצָא בַּלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם: גמ' ת"ר
מִנַּיִן לְשַׁכִּיר יוֹם שֶׁגּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה ת"ל לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר וּמִנַּיִן לְשַׁכִּיר
לַיְלָה שֶׁגּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְאֵימָא אִיפְּכָא שְׁכִירוּת אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא
בְּסוֹף ת"ר מִמַּשְׁמָע שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁעֵד בֹּקֶר מַה ת"ל עַד
בֹּקֶר מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא עַד בֹּקֶר רִאשׁוֹן בִּלְבַד מִכָּאן וְאֵילָךְ מַאי אָמַר רַב עוֹבֵר מִשּׁוּם
בַּל תַּשְׁהֶא אָמַר רַב יוֹסֵף מַאי קְרָאָה אַל תֹּאמַר לְרֵעֲךָ לֵךְ וָשׁוּב וּמָחָר אֶתֵּן וְיֵשׁ אִתְּךָ ת"ר
הָאוֹמֵר לְחַבֵּירוֹ צֵא שְׁכוֹר לִי פּוֹעֲלִים שְׁנֵיהֶן אֵין עוֹבְרִין מִשּׁוּם בַּל תָּלִין זֶה לְפִי שֶׁלֹּא שָׂכָרָן

זוה

גְּבֵי רַבִּי חֲנִינָא דְּאִיתְּמַר אִם הִבּוֹר קָדְמָה קוֹרַת אִילָן וְנוֹתֵן
דְּמֵים אִם הָאִילָן קָדַם לֹא יְקוֹרֵץ תְּנַן גְּבֵי סָפֵק זֶה
קָדַם וְסָפֵק זֶה קָדַם לֹא יְקוֹרֵץ אַלְמָא גְּבֵי סָפֵק אִילָן
דְּעִיר טַעֲנָה מִשּׁוּם דְּמֻמְתָּה נַפְשָׁךְ עוֹמֵד לִקְצִיצָה
וְהָכָא נִמִּי בֵּין יְתוֹמִים הַשְׁבִיחוּ בֵּין אֲבִיהֶן הַשְׁבִּיחַ
דִּינוֹ לִישׁוֹל קַרְקַע עַל הַשֵּׁבַח וְאִם הַיְתוֹמִים
הַשְׁבִּיחוּ מֵעֲלָה לָהֶן הַשֵּׁבַח בְּדָמִים בְּדִלְקַמְּיָה
הָלְכָךְ גְּבֵי אַרְעָא עִם הַשֵּׁבַח מִמָּה נַפְשָׁךְ נִמְצָא
הַיְתוֹמִים הוֹבְעִין לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ וַעֲלֵיהֶן הָרְאָיָה:
בְּאַרְעָא מְסַלְּקִינַן לְהוּ. יְהֵבֵינַן לְהוּ גְּרִיוָא דְּאַרְעָא
שִׁיעוּר שֶׁהֶחְזִירָהּ: **וּמַעֲלִין אוֹתָן**. מִן הַקַּרְקַע:
בְּדָמִים. וְלֹא שְׁקְלֵי בְּאַרְעָא גּוּפֵיהּ: **בְּכוֹר לְפָשׁוּט**.
בְּכוֹר וּפְשׁוּט שֶׁהִשְׁבִּיחוּ קַרְקַע קוֹדֵם שֶׁחָלַק
וְקִי"ל (ב"ב דף קכד.) שֶׁאִין הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם
בִּשְׁבַח שֶׁהִשְׁבִּיחוּ נְכָסִים לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן
דַּדְוָה לֵיהּ רָאוּי וְאֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל הַבְּכוֹרָה בְּרָאוּי
דִּכְתִיב בְּכָל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ וּכְשֶׁחָלַק בְּאֵין לְחָלוֹק
נוֹטֵל בְּכוֹר פִּי שְׁנַיִם בְּקַרְקַע שֶׁהִיא מְשׁוּעְבֶּדֶת
וְשָׁמִין אֶת הַשֵּׁבַח וְנוֹתֵן לְפָשׁוּט רְבִיעַ שֶׁהוּא מְגִיעַ
לוֹ בִּשְׁבַח שֶׁבְּתוֹךְ חֶלְקוֹ שֶׁל זֶה: **וְכֵן בַּעַל חוֹב**
לְיתוֹמִין. וְכֵן בַּעַל חוֹב שֶׁקָּדַם שְׁטַר הִלְוָאָתוֹ
לְשְׁטַר מַתָּן שֶׁל לְקוּחוֹת מִדְּקָתָנֵי לָהּ בְּרֵישָׁא שֶׁהִשְׁבִּיחוּ וְשָׁם שֵׁבַח וְנוֹתֵן דְּמֵים וְטַעְמָא
דְּכוֹלְּהוּ מִשּׁוּם דְּמִסְתַּיְּקָא אַרְעָא דְּדִידֵיהּ הוּא וְאֵין
לָנוּ לְכוֹפוֹ לִמְכּוֹר לָהֶן קַרְקַע שֶׁלּוֹ בִּשְׁבִיל הַשֵּׁבַח
אִם יֵשׁ בִּידָהּ מָעוֹת וּלְקַמָּן מוֹקֵי לָהּ בְּקַרְקַע
שֶׁנַּעֲשִׂית לוֹ אִפּוֹתֵיקִי: **הַמּוֹצִיא לְחַבֵּירוֹ**. צְרִיכִין
לְקַרְקַע דָּבָר מוּעָט דְּאִילּוּ אֵין צְרִיכִין לְקַרְקַע הָווּ
לְהוּ פֵּירוֹת וְלֹא מִיקְּרוּ שֵׁבַח וּבַעַל חוֹב גּוֹבֶה
הַשֵּׁבַח קֶאֲמַר וְלֹא פֵּירוֹת גְּמוּרִין דִּבְאֵמְרִינַן בְּפ"ק:
הֲיָיחָא לְמ"ד. פְּלוּגְתָּא בְּמַסֶּכְתָּא כְּתוּבוֹת
(בְּהַכּוֹתֵב): **אִי אִית לֵיהּ זוּזֵי לְלוֹקֵחַ**. שִׁיעוּר דְּמֵי
הַחוֹב: **שַׁפִּיר**. אֵיכָא לְמֵימַר דְּאַרְעָא מְעַכֶּבֶת
דִּדִידֵיהּ הִוְקְאֵי הַהוּא דְּאָתָה לוֹ שִׁלֹּא בִּרְשׁוּת שֶׁקָּל
שִׁבְחָא בְּזוּזֵי וְלֹא בְּאַרְעָא הַהוּא דְּמַסִּיק בֵּיהּ
שִׁיעוּר אַרְעָא כּוּלֵּיהּ: **מתני' שַׁכִּיר יוֹם גּוֹבֶה**
כָּל הַלַּיְלָה. שַׁכִּיר שֶׁפְּעֻלָּתוֹ לַיּוֹם וְיוֹצֵא לְעֶרֶב
גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה כָּל הַלַּיְלָה הוֹאִיל וְהוּא זְמַן גְּבִייָתוֹ בֵּין
לְעִנְיַן שְׁבוּעָה שֶׁתִּקְּנוּ לוֹ חֲכָמִים שַׁכִּיר בְּזְמַנּוֹ הוּא
נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל בֵּין לְעִנְיַן שֶׁאִינוֹ עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם
לֹא תְבוֹא עֲלֵיהֶן הַשָּׁמֶשׁ (דברים כד) אֶלָּא מִשּׁוּם
לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר (ויקרא יט):
שַׁכִּיר לַיְלָה. שֶׁיּוֹצֵא מִמְּלַאכְתּוֹ בְּבוֹקֶר: **גּוֹבֶה כָּל**

הַיּוֹם. בֵּין לְעִנְיַן שְׁבוּעָה וּבֵין לְעִנְיַן שֶׁאִינוֹ עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם בַּל תָּלִין אֶלָּא מִשּׁוּם לֹא תָבוֹא עֲלֵיהֶן הַשֶּׁמֶשׁ וּבְגְמָרָא יְלִיף לָהּ: **שַׁכִּיר שָׁעוֹת**. גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה אֲמוֹרָאֵי מְפָרְשֵׁי לָהּ
בְּגְמָ': **שַׁכִּיר שַׁבָּת**. שְׁמִיטָּה: **יָצָא בַּיּוֹם**. שֶׁכְּלָתָה שַׁכִּירוּתוֹ לְבוֹקֶר אוֹ בַּיּוֹם: **גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם**. וְכֵיוָן שֶׁשִּׁקְּעָה חַמָּה עוֹבֵר עֲלֵיהֶן: **יָצָא בַּלַּיְלָה**. שֶׁכְּלָתָה שַׁכִּירוּתוֹ בַּלַּיְלָה: **גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם**.
דְּכֵיוָן דְּמִשְׁכָּח פְּעוּלָּתוֹ מִשְׁתַּחֵשׁ הָוֵה לֵיהּ שַׁכִּיר לַיְלָה וְאֵינוֹ עוֹבֵר עֲלֵיהֶן בְּבוֹקֶר עַד לְמָחָר בְּשִׁקִיעַת הַחַמָּה: **גמ' אִיפּוּךְ אָנָא**. דְּלֹא תָלִין בְּשַׁכִּיר לַיְלָה לֹא תָבֹא בְּשַׁכִּיר יוֹם: **שְׁכִירוּת**
אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא בְּסוֹף. דִּקְאָמַר בְּאִידְּוּתָא נָשָׁךְ (לעיל סה.) כְּשַׁכִּיר שָׁנָה בְּשָׁנָה שְׁכִירוּת שָׁנָה זוֹ מִשְׁתַּלֶּמֶת בְּתְחִילַת שָׁנָה אַחֶרֶת אַלְמָא לֹא מִשְׁתַּעְבֵּד לֵיהּ כְּשַׁכִּיר יוֹם עַד שֶׁתִּשְׁקַע הַחַמָּה
וְכִי כָּתִיב לֹא תָבֹא עַל כָּרְחָךְ בְּשַׁכִּיר לַיְלָה תּוֹקְמִינַהּ שֶׁנִּשְׁתַּעְבֵּד לוֹ לְבוֹקֶר מִשְׁכַּלְּתָהּ שְׁכִירוּתוֹ וְכֵן לֹא תָלִין נָמִי לֹא תוֹקְמִינַהּ בְּשַׁכִּיר לַיְלָה דְּהָא לֹא מִשְׁתַּעְבֵּד לֵיהּ עַד הַבּוֹקֶר: **מִמַּשְׁמַע**
שֶׁנֶּאֱמַר וְכוּ'. שְׁאִין לֵיתָה קְרִיצָה אֶלָּא עַד הַבֹּקֶר דִּכְתִיב (שמות לד) וְלֹא יָלִין לְבֹקֶר וְכָל לֵיתָה בְּמַשְׁמָעוּ לֵינַת לַיְלָה הוּא: **מַאי קְרָאָה**. הֵיכָא רְמִיזָא בַּל תַּשְׁהֶא: **זֶה לְפִי שֶׁלֹּא שָׂכָרָן**.
קַרְנָא שַׁכִּיר גְּבֵיהּ:

זוה

וְזֶה לְפִי פְּשׁוּטָן עָלָיו. וְלֹא קָרְבָּה בֵּיהּ פְּעוּלְתּוֹ אוֹתָהּ: וְאֵיכָא לְהוּ וכו'. דְּאִי לֹא מִשְׁתַּלְמָא לֵיהּ עִבְרָנָא: אֲנִי לְמֵדְתִּי. כְּשֶׁהָיָה הָאָחוּד צָרִיךְ לְפוֹעֲלִים חֲבֵירוֹ פּוֹסֵק עִמָּהֶן וְאָמַר לָהֶן שִׁכְרְכֶם עַל בַּעַל הַבַּיִת: חֲנִי שׁוּקָאֵי דְּסוּרָא. בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁל סוּרָא שֶׁאֵין מַגִּיעִין לְמָעוֹת עַד יוֹם הַשּׁוּק: לֹא עֲבֵרִי. עַל שֵׁכַר פּוֹעֲלִין: מֵידַע יְדַעִי דַּעַל יוֹמָא דְּשׁוּקָא סָמְכִי. לְהַגִּיעַ לְמָעוֹת הַלָּקַח אֲפִילּוּ אִית לֵיהּ מָעוֹת גַּבֵּיהּ לֹא עָבַר דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכִי אִיתְגַּר לֵיהּ וְכֵיוָן דְּמִיזְּמִנָא קָמָּא לֹא עֲבַרִי תּוּ לֹא עָבְרִי כְּדַאֲמַרִינַן לְעֵיל אֶלָּא בְּקֹר רֹאשׁוֹן: אֲבָל מְשׁוּם בַּל תַּשְׁהֶא עוֹבְרִי. מִיּוֹם הַשּׁוּק וְאֵילָךְ: שְׁכִיר שָׁעוֹת דִּיּוֹם. שֶׁנִּשְׂכַּר לוֹ מִן הַבֹּקֶר עַד חֲצוֹת: נוֹטֵה כָּל הַיּוֹם. דְּהָא כֻּלְּהוּ שְׁכִירְתְּהוּ מֵחֲצוֹת וְאֵיכָא בְּלָא תְּבִי: שְׁכִיר שָׁעוֹת דַּלְיָלָה נוֹטֶה כָּל הַלַּיְלָה. וּלְכִשֶּׁיַּעֲלֶה עִמּוּד הַשַּׁחַר עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּלִּין דְּהָא נִשְׁתַּעֲבַד לוֹ קוֹדֶם לָכֵן: וְשִׁמּוּאֵל אָמַר שְׁכִיר שָׁעוֹת דַּיּוֹם הוּא נוֹטֶה כָּל הַיּוֹם. כְּדְקָאָמְרַתְּ וְאֵין לַיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר יוֹם אֶבֶל שְׁכִיר שָׁעוֹת דְּלַיְלָה נוֹטֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ אַחַר הַלַּיְלָה וּשְׁכִירוּתוֹ בְּלֵילְיָא הוּא וְזֶה לֹא דָּמוּ לִשְׁכִיר יוֹם דְּאִתְמוֹל שֶׁאֵינוֹ נוֹטֶה אֶלָּא כָּל הַלַּיְלָה: תָּנֵן שְׁכִיר שָׁעוֹת נוֹטֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם. בִּשְׁלָמָא שְׁמוּאֵל מוֹקֵי לָהּ בִּשְׁכִירוּת שָׁעוֹת דְּלַיְלָה אֶלָּא רַב בְּמַאי מוֹקֵי לָהּ: לְצַדְדִין. וְהָכִי קָאָמַר שְׁכִיר שָׁעוֹת יֵשׁ שֶׁנּוֹטֶה כָּל הַלַּיְלָה וְיֵשׁ שֶׁנּוֹטֶה כָּל הַיּוֹם וְכִדְאָמְרִי אֲנָא: יָצָא בַּלַּיְלָה וכו'. אִלְמָא הוֹאִיל וּמִשְׁכָּה פְּעוּלָּתוֹ בַּלַּיְלָה הֲוָה לֵיהּ שְׁכִיר שָׁעוֹת דְּלַיְלָה וְקָתָנֵי נוֹטֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם: מְשׁוּם לֹא תָּגוּר. דְּקָא אֲמַרְתְּ אֵין אָדָם נִכְנָס בְּאֵימָתוֹ נָשָׁךְ (דף סא.) לְכוּבְשׁוֹ שֶׁכַר שְׁכִירוּ דְּאִי אֲפִשׁ גַּזֵּל מִמֶּנּוּ. מַלְאוּ דְּרִיבִית וְאוֹנְאָה נָמֵי נִפְקָא: ה' שְׁמוֹת. חֲמִשָּׁה לְאוִין לֹא תַּעֲשׁוֹק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזוֹל וְלֹא תָלִין וְלֹא תַּעֲשׁוֹק שְׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תְבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ וְעָשָׂה אֶת כָּל מְלַאכְתְּךָ בְּשֵׁשֶׁת יָמִים וְשָׁבַתָּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְנִשְׁבַּתָּ שׁוֹר וְחֲמֹרְךָ וְנָפַשׁ בֶּן אָמָתְךָ וְהַגֵּר: ח' שְׁמוֹת. חֲמִשָּׁה לְאוִין וְלֹא תַעֲשׁוֹק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזוֹל וְלֹא תָלִין וְלֹא תַעֲשׁוֹק שְׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁלֹשׁ הַנִּי דְּאִיבָּא בְּעַלְמָא בֵּימָמָא לֵיכָּא בְּלֵילְיָא דְּאִיבָּא לֵיכָּא בֵּימָמָא אָמַר רַב חִסְדָּא שֵׁם שְׁכִירוּת בְּעַלְמָא הוּא עוֹשֶׂה וְאֵיהוּ גָּזֵל א"ר חִסְדָּא לֵךְ וָשׁוּב לֵךְ וָשׁוּב זֶה הוּא עוֹשֶׂה יֵשׁ לְךָ בְּיָדַי וְאֵינִי נוֹתֵן לְךָ זֶה הוּא גָּזֵל מַתְקִיף לָהּ רַב שֵׁשֶׁת אֵיהוּ עוֹשֶׂה שֶׁהֶחֱזִיקָה עָלָיו תּוֹרָה קָרְבָּן דּוּמְיָא דְּקַדְּרוֹן דְּקָא בְּפַר לֵיהּ מִמּוֹנָא אֶלָּא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת נִתְּנָה לְךָ זֶה וְהוּ עוֹשֶׂה יֵשׁ לְךָ בְּיָדַי וְאֵינִי נוֹתֵן לְךָ זֶה הוּא גָּזֵל מַתְקִיף לָהּ אַבַּיֵי אֵיהוּ הוּא גָּזֵל שֶׁהֶחֱזִיקָה עָלָיו תּוֹרָה קָרְבָּן דּוּמְיָא דְּקַדְּרוֹן בְּעֵינָן דְּקָא בְּפַר לֵיהּ מִמּוֹנָא אֶלָּא אָמַר אַבַּיֵי לֹא שְׁכַרְתִּיךָ מֵעוֹלָּם זֶה הוּא עוֹשֶׂה נִתְּנָה לְךָ זֶה הוּא גָּזֵל וְלֹא דִּלְא קָשֵׁיָא לֵיהּ וּמַאי שְׁנָא עוֹשֶׂה דְּקָשֵׁיָא לֵיהּ וּמַאי שְׁנָא גָּזֵל דִּלְא קָשֵׁיָא לֵיהּ אָמַר לְךָ גָּזֵל דְּגָזְלִיהּ וְהָדַר בְּפֵרִיהּ אִי הָכִי אֲפִילּוּ עוֹשֶׂה נָמֵי דְּהָדַר בְּפֵרִיהּ הָכִי הַשְׁתָּא בְּשִׁלְמָא הָתָם כְּתִיב אוֹ בְּגָזֵל מִכְּלָל דְּאוֹדֵי לֵיהּ מְעִיקָּרָא אֲבָל גַּבֵּי עוֹשֶׂה מִי כְּתִיב אוֹ בְּעוֹשֶׂה אוֹ עָשׂוֹ כְּתִיב שֶׁעָשָׂקוֹ כְּבָר רָבָא אָמַר זֶה הוּא עוֹשֶׂה וְזֶה גָּזֵל וְלָמָּה חִלְּקָן הַכָּתוּב לַעֲבוֹר עָלָיו בִּשְׁנֵי לָאוִין: **מתני'** אֶחָד שְׂכַר בְּהֵמָה וְאֶחָד שְׂכַר בֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בַּל תַּלִּין פְּעוּלַּת שְׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר אֵימָתַי בְּזְמַן שֶׁתָּבְעוֹ לֹא תָבְעוּ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו הִמְתִּינוֹ אֵצֶל שׁוּלְחָנִי אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו שְׂכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבַּע וְנִטֹּל אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו מִשֶּׁתָּבְעוֹ (בִּזְמַנּוֹ) חֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנִטֹּל **גר** תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בַּל תַּלִּין שְׂכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מְשׁוּם לֹא תָלִין פְּעוּלַּת שְׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר: **גמ'** מַנִּי מְתִנִי' לֹא תַּנָּא קַמָּא דְּמַאֲחִיךְ וְלֹא רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מַאי הִיא דְּתַנְיָא

אָמַר לֵיהּ לְשַׁמְעָיָה זִיל אֲגִיר לִי פּוֹעֲלִים. לֹא מְשׁוּם שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לְדַרְחוֹת אֶלָּא הָיָה יָרֵא שֶׁלֹּא יְהֵא פָּנוּי לְיתֵן לָהֶם וְאַפִּילּוּ מְשׁוּם בַּל תַּשְׁהֶא לֹא הָיָה עוֹבֵר כֵּיוָן שֶׁהוּא עָסוֹק בְּמִלְאכָה אַחֶרֶת: **מַתְקִיף** לָהּ אַבַּיֵי אֵיזֶהוּ גָּזֵל בּוֹ. תֵּימַהּ וְכִי לֹא יָדַע אַבַּיֵי דְּרַב שֵׁשֶׁת מִמּוֹקֵי לָהּ בְּאוֹדֵי לֵיהּ וְהָדַר בְּפֵרִיהּ וְ"לֹא דִּבֶּר אַבַּיֵי דְּאִית לֵיהּ דְּאוֹמֵר גָּזֵל דּוּמְיָא דְּעָשָׂק וְכִי הֵיכִי דְּלֹא קָאֵי וְכוֹשֵׁם אֲעוֹשָׂק לֹא קָאֵי נָמֵי אֲגָזֵל אֶלָּא תְּחִילַּת גָּזֵל דְּקָרֵא וְתִחְלַּת עוֹשֶׂק הוּא כְּיוֹשֵׁב וְלֹא דַּיֵּיק כְּדְדַיֵּיק רַב שֵׁשֶׁת בְּסָמוּךְ דְּהָכָא כְּתִיב וְכָתִיב אוֹ בְּגָזֵל וְהָכָא כְּתִיב אוֹ עָשׂוֹק בְּלֹא בֵּי"ת:

אוֹ עָשׂוֹק כְּתִיב. לֹא נֶרְמְזוּ שֶׁעָשְׂקוֹ בְּכֹחַ: **וְלָמָּה** חִלְּקָן הַכָּתוּב לַעֲבוֹר עָלָיו בִּשְׁנֵי לָאוִין. לְאוֹ מִשּׁוּם דִּכְתִיב גָּזֵל וְעָשׂוֹק שֶׁשִּׁנָּה בִּלְשׁוֹן דַּיֵּיק אֶלָּא מִשּׁוּם דִּכְתִיב תְּרֵי לְאוִין תַּימַהּ בִּשְׁלָמָא הָכָא חִילְּקָן כְּדֵי לַעֲבוֹר עָלָיו בִּשְׁנֵי לְאוִין אֲבָל גַּבֵּי אֶשֶׁם גְּזֵילוֹת לָמָּה נִכְתְּבוּ שְׁנֵיהֶם אוֹ בְּגָזֵל אוֹ בְּעָשׂק:

מאחיך

מאחיך

גְּזֵל לֹא אִיקְּרִי אֶלָּא א"כ אוֹמַר לוֹ אֵינִי נוֹתֵן לְךָ: **אי הָכִי עוֹשֶׂק נָמֵי.** נוֹקְמֵיהּ כְּרַב חִסְדָּא בִּלְךָ וְשׁוּב וּדְקָשְׁיָא לְךָ שְׁבוּעָה הֵיכָא בְּגוֹן דְּהָדַר בְּפֵרִיהּ: **הָכִי נַרְמִינְן הָכִי הַשְׁתָּא בִּשְׁלָמָא הָתָם אוֹ בְּגָזֵל.** כְּתִיב וְכֹחַ הַשְׁתָּא מִבְּלָל דְּאוֹדֵי לֵיהּ מְעִיקָּרָא כְּלוֹמַר וְכֹחַ בְּעַמִּיתוֹ בְּגָזֵל בְּמָה שֶׁהָיָה בְּתוֹרַת גָּזֵל עַד עַתָּה בְּתוֹרַת גָּזֵל כֹּחַ עַכְשָׁיו וְכָפַר וּמִקּוֹדֶם כֹּחַ קָרוּי גָּזֵל: **אֲבָל הָכָא מִי כְּתִיב אוֹ בְּעָשֹׁק.** דַּיְנִינְהוּ כֹּחַ בְּעוֹשֵׁק דְּמַעִיקָּרָא: **אוֹ** עָשֹׁק כְּתִיב. עַל יְדֵי הַכְּחָשָׁה עָשְׂקוֹ: מִשְּׁעָה שֶׁהִתְחִיל לְחוֹבְעוֹ עוֹשְׁקוֹ בִּכְחִישָׁה וְלֹא נִקְרָא עוֹשֵׁק עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר קוֹדֶם לִכְחִישָׁה: **מתני'** שָׂכַר בְּהֵמָה וּכְלִים. לְקִיחָה בְּגְמָרָא: **לֹא תִבְעוּ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו.** בְּגְמָרָא לְקִיחָה לֵיהּ דְּכְתִיב אִתָּךְ מִדַּעְתָּךְ וְלֹא מִדַּעְתּוֹ: **הִמְתִּינוֹ.** נִתְּנָן מֵאֲצִלּוֹ וְהֶעֱמִידוֹ אֵצֶל חֲנָנִי וְאָמַר לוֹ בַּעַל הַבַּיִת לְחֲנָנִי תֵּן לוֹ בְּדִינָר פְּרוּטוֹת וְעָלַי לְשַׁלֵּם: **אוֹ** אֲפִילּוּ בְּשׁוּלְחָנִי. תֵּן לוֹ בְּדִינָר מָעוֹת: **נִשְׁבַּע וְנִטֹּל.** מְפֹרָשׁ בְּגְמָרָא: **וְאִם** יֵשׁ עֵדִים **שֶׁתָּבְעוּ.** נוֹקְמֵיהּ בְּגְמָרָא: **יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם** וכו'. מְפֹרָשׁ בְּגְמָרָא: **גמ'**

מאחיך

מַאֲחָיךְ פָּרָט לַאֲחֵרִים. תִּימָה אֲמַאי אִיצְטְרִיךְ מֵאֲחִיךָ לְמִעוּטֵי עֲבֵרִים מִגֵּר תּוֹשָׁב נָפְקָא דִּדְבָקָא גֵּר תּוֹשָׁב וְלֹא עֲבֵרִים וְעוֹד תִּימָה אֲמַאי אִיצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב גֵּר צֶדֶק מִגֵּר תּוֹשָׁב נִפְקָא דְּכ"ש גֵּר צֶדֶק וְלִיכָא לְמִימַר דְּאִי לָאו דְּכְתִיב גֵּר צֶדֶק הָיָה מוֹקְמִינַן בְּשַׁעֲרֵיךְ לְגֵר צֶדֶק דְּכַשַּׁעֲרֵיךְ לֹא מְשַׁמַע אֶלָּא גֵּר תּוֹשָׁב שֶׁאוֹכֵל נְבֵילוֹת דּוֹמְיָא (דברים יד) דְּלְגֵר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכָלָה: **מִגְּרָךְ** זֶה גֵּר צֶדֶק. תִּימָה אֲמַאי אִיצְטְרִיךְ לְמִימַר גֵּר צֶדֶק דְּמֵאֲחִיךָ נָפְקָא דְּגֵר צֶדֶק מֵאֲחִיךָ לְכ"ע דְּלְרַבִּי יְהוּדָה וּלְרַבָּנָן דְּפְלִינִי בְּהַחוֹבֵל (ב"ק דף פו.) וְשַׁם) גַּבֵּי אֵין לְעַבְדִּים בּוֹשֶׁת דִּיֵּשׁ לוֹ אֲחָוָה וְאַחִיךָ הוּא בְּמִצְוֹת וְ"ל שֶׁבְּאַחִיךָ כְּתִיב מֵאֲחִיךָ דְּמַשְׁמַע מְמוּבְחָר נְמֵי מֵאֲחִיךָ וְלֹא כָּל אֲחִיךָ כְּדִרְשִׁינְהוּ ב"ק (דף פח.) מְקֻבָּר אֲחִיךָ אִי כד:) מִן הָעוּף וְלֹא כָּל הָעוּף וְהָוֵה מִמַּעֲטִינַן גֵּר אִי לָאו דְּכְתִיב גָּרֵךְ אֲבָל בְּאֶזְרָחִי נָשָׂךְ (לעיל דף עא.) גַּבֵּי רִבִּית דְּדָרְשִׁינַן גֵּר זֶה גֵּר צֶדֶק קְשָׁיָא לְךָ״ אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ פְּשִׁיטָא דְּמֵה לִי יִשְׂרָאֵל מַה לִי גֵּר צֶדֶק וְכִי בְּכָל הַמִּצְוֹת אֵין גֵּר צֶדֶק בִּכְלָל יִשְׂרָאֵל וְכֵן קָשֶׁה דִּימְנִינַן כְּתִיב לְאָחִיךָ וְלַגֵּר וְדִימְנִין דְּלֹא כְּתִיב וּמ"ש:

כָּל שֶׁבְּאַרְצְךָ. וְלֹא מוֹקְמִינַן לֵיהּ לְמִעוּטֵי חוּצָה לָאָרֶץ דְּחוּבַת הַגּוּף הִיא וְאִינָהּ תְּלוּיָה בָּאָרֶץ:

וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא יָלִיף שֶׁכִּיר שֶׁכִּיר. וּבפ"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף יד: ושם) דְּלֹא מַשְׁכַּח תְּנָא דְּלָא יָלִיף שֶׁכִּיר שֶׁכִּיר הֵיינוּ דְּזָקָא גַּבֵּי עֶבֶד עִבְרִי מִשּׁוּם דְּכָתַב רַחֲמָנָא דְּכְתִיב לֹא מוֹסִיף לָךְ אֲבָל הָכָא לֹא מוֹסְפִינַן וְהַאי מוֹסִיף:

וְאִי אִשְׁמְעִינַן גְּזֵל מִשּׁוּם דְּלֹא טָרַח. לֹא הָוֵה עָדִיף לְהַאי צְרִיכוּתָא דְּאִי לֹא כְּתִיב אֶלָּא חַד אֲפִילּוּ לֹא תְּגוֹזֵל הָוֵה מוֹקְמִינַן לֵיהּ בְּעוֹשֵׂק דְּמַשְׁתְּעֵי בֵּיהּ קְרָא כִּדְאָמַר בְּאֶזְרָחִי נָשָׂךְ (לעיל סא. ושם ד״ה לעבור) אֲבָל הַשְׁתָּא דִּכְתִיבִי תְּרֵוַיְיהוּ מוֹקְמִינַן לֵיהּ בְּגֵזֶל עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּאַם אֵינוֹ עִנְיָן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּמַשְׁכַּח צְרִיכוּתָא אֲפִי׳ מֵיעֵטִיה בְּחַדָּא מִגְּזֵל לֹא הָוֵה שְׁמִעִינַן עֹשֶׁק:

וְרַבִּי יוֹסֵי בַּר׳ יְהוּדָה הַאי לֹא יָלִיף אִתֵּף מֵאי עֲבִיד לֵיהּ. תִּימָה דִּבְסַמּוּךְ בְּבָרַיְיתָא דָּרִישׁ מִינַּיהּ בַּמָּה דְּרָשׁוֹת וּמְצָאתִי כְּתוּב בְּמִדְרָשׁוֹ בְּרוּשׁ רַבִּינוּ אֶלְחָנָן דְּהָכָא מְשַׁכַּח קְבָעֵי מֵאי עֲבִיד לֵיהּ דְּהָוֵה לֵיהּ לְמִיכְתַּב לֹא תָלִין פְּעֻלָּתוֹ אִתָּךְ:

לְבָצוֹר אֶשְׁכּוֹל אֶחָד. הֵיינוּ שֶׁכִּיר שָׁעוֹת נִרְאֶה לְרַ״י דְּאִיצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב מִשּׁוּם דְּשָׁכִיר שֶׁמַּשְׁמַע שָׁכִיר יוֹם אוֹ חֲצִי יוֹם שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהַשְׂכִּיר פּוֹעֲלִים אֶלָּא לְיוֹם אוֹ לַחֲצִי יוֹם אֲבָל לְכָל דָּבָר לֹא אִי נְמֵי אִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן דַּאֲפִילּוּ שָׂכַר לְבָצוֹר אֶשְׁכּוֹל אֶחָד וְאָכַל אֲפִילּוּ הָכִי עוֹבֵר עָלָיו:

חזר

1 מַאֲחָיךְ פָּרָט לַאֲחֵרִים מִגְּרָךְ זֶה גֵּר צֶדֶק בְּשַׁעֲרֶיךָ זֶה
2 אוֹכֵל נְבֵילוֹת אֵין לִי אֶלָּא שֶׁכָּל אָדָם מִנַּיִן לְרַבּוֹת
3 בְּהֶמָה וְכֵלִים ת"ל בְּאַרְצְךָ כָּל שֶׁבְּאַרְצְךָ וְכוּ׳ עוֹלִין עוֹבְרִים
4 בְּכָל הַשְּׁמוֹת הָלְלוּ מִכֹּאן אָמְרוּ אֶחָד שֶׁכָּל אָדָם וְאֶחָד
5 שֶׁכָּל בְּהֶמָה וְאֶחָד שֶׁכָּל כֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן
6 שְׁכָרוֹ וְיֵשׁ בָּהֶן מְשׁוּם בַּל תָּלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר רַבִּי יוֹסֵי
7 בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן
8 שְׁכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מְשׁוּם לֹא תָלִין בְּהֶמָה וְכֵלִים אֵין בָּהֶן
9 אֶלָּא מְשׁוּם בַּל תַּעֲשֹׁק בִּלְבַד מַנַּי אִי תַּנָּא קַמָּא
10 דְּמַאֲחִיךָ קְשָׁיָא גֵּר תּוֹשָׁב אִי רַבִּי יוֹסֵי קְשָׁיָא בְּהֶמָה
11 וְכֵלִים אֲמַר רָבָא הַאי תַּנָּא דְּבֵי ר׳ יִשְׁמָעֵאל הוּא
12 דְּתָנָא דְּבֵי ר׳ יִשְׁמָעֵאל אֶחָד שָׂכִיר שָׂכִיר אָדָם וְאֶחָד שָׂכִיר
13 בְּהֶמָה וְאֶחָד שָׂכִיר כֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן
14 שְׁכָרוֹ וּמְשׁוּם לֹא תָלִין גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ
15 תִּתֵּן שְׁכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מְשׁוּם בַּל תָּלִין מ"ט דְּת"ק
16 דְּמַאֲחִיךָ גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא
17 גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר נְהִי דְּלֹא גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר בְּהֶמָה
18 וְכֵלִים מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ נְמֵי נֵיתַיֵּיב תְּנֵי רַבִּי
19 חֲנַנְיָא אָמַר קְרָא וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא
20 מִי שֶׁהֵן בָּאִין לִידֵי עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת יָצְאוּ בְּהֶמָה וְכֵלִים
21 שֶׁאֵינָן בָּאִין לִידֵי עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת וְת"ק הַאי כִּי עָנֵי
22 הוּא מַאי עָבֵיד לֵיהּ הָהוּא מִיבְּעֵי לְהַקְּדִים עָנֵי לָעָשִׁיר
23 וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הָהוּא מִלְּא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי
24 וְאֶבְיוֹן נְפָקָא וְת"ק חַד לְהַקְּדִים עָנֵי לָעָשִׁיר וְחַד
25 לְהַקְּדִים עָנִי לְאֶבְיוֹן וּצְרִיכָא דְּאִי אִשְׁמְעִינַן אֶבְיוֹן
26 מִשּׁוּם דְּלֹא כָּפִיךְ לְמִתְבְּעֵיהּ אֲבָל עָשִׁיר דְּכָפִיךְ
27 לְמִתְבְּעֵיהּ אֵימָא לֹא וְאִי אִשְׁמְעִינַן עָשִׁיר מִשּׁוּם דְּלֹא
28 צָרִיךְ לֵיהּ אֲבָל אֶבְיוֹן דְּצָרִיךְ לֵיהּ אֵימָא לֹא צְרִיכָא
29 וְתָנָא דִּידָךְ מַה נַּפְשָׁךְ אִי לֹא תָלִין שָׂכִיר שָׂכִיר אֲפִילּוּ גֵּר
30 תּוֹשָׁב נְמֵי אִי לֹא תָלִין שָׂכִיר שָׂכִיר בְּהֶמָה וְכֵלִים מְנָא
31 לֵיהּ לְעוֹלָם לֹא תָלִין שָׂכִיר שָׂכִיר וְשַׁאנִי הָתָם דְּאָמַר
32 קְרָא וְלֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתָּךְ עַד בֹּקֶר כָּל
33 שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אִתָּךְ אִי הָכִי אֲפִילּוּ גֵּר תּוֹשָׁב נְמֵי אֲמַר קְרָא
34 רָעָךְ רָעָךְ וְלֹא גֵּר תּוֹשָׁב אִי הָכִי אֲפִילּוּ בְּהֶמָה וְכֵלִים
35 נְמֵי הָא כְּתִיב אִתָּךְ מָה רְאִיתָ לְרַבּוֹת בְּהֶמָה וְכֵלִים
36 וּלְהוֹצִיא גֵּר תּוֹשָׁב מִסְתַּבְּרָא בְּהֶמָה וְכֵלִים הָוֵה לֵיהּ לְרַבּוֹת שֶׁכֵּן יֶשְׁנָן בִּכְלַל מָמוֹן רֵעֲךָ גֵּר
37 תּוֹשָׁב אֵינוֹ בִּכְלַל מָמוֹן רֵעֲךָ וְת"ק מֵאי עָבְדֵי לֵיהּ הָהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי נְתַנְאֵל
38 רֵעֲךָ וְלֹא עֲמִיתֶךָ עֲמִיתְךָ מַאי מְשָׁרֵי עוֹשְׁקוֹ וְחַד לְמִשְׁרֵי גְּזֵלוֹ וְצְרִיכִי דְּאִי
39 אַשְׁמְעִינַן גְּזֵלוֹ מִשּׁוּם דְּלֹא טָרַח אֲבָל עוֹשְׁקוֹ דְּטָרַח נַבֵּיהּ אֵימָא לֹא וְאִי אִשְׁמְעִינַן עוֹשְׁקוֹ
40 מִשּׁוּם דְּלֹא אָתֵא לִידֵיהּ אֲבָל גְּזֵלוֹ דְּאָתָא לִידֵיהּ אֵימָא לֹא צְרִיכָא וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הַאי
41 לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתָּךְ עַד בֹּקֶר מַאי עָבִיד לֵיהּ מִיבָּעֵיא לֵיהּ לְכִדְרַב אַסִּי דְּאָמַר רַב אַסִּי אֲפִילּוּ לֹא שָׂכְרוֹ אֶלָּא לְבָצוֹר לוֹ אֶשְׁכּוֹל
42 אֶחָד שֶׁל עֲנָבִים עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין וְאִידָךְ מְוַאלֵיהּ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ נַפְקָא דָּבָר הַמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ עָלָיו
ואידך

1 מֵאֲחִיךָ. לֹא תַעֲשׂוֹק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֲחִיךָ: **מִגֵּר** אוֹכֵל נְבֵילוֹת. דִּכְתִיב בֵּיהּ שַׁעֲרֶיךָ (דברים יד) לְגֵר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכָלָה: **וְכוּלָּן.** עַל שֵׁכָר נְבֵילוֹת. דִּכְתִיב בֵּיהּ שַׁעֲרֶיךָ (דברים יד) לְגֵר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכָלָה: **וְכוּלָּן.** יִשְׂרָאֵל וְעַל שֵׁכָר בְּהֵמָה וְכֵלִים וְגֵר תּוֹשָׁב: **עוֹבֵר בְּכָל הַשְּׁמוֹת הָלְלוּ.** בֵּין הַכְּתוּבִים כָּאן וּבֵין הָאֲמוּרִים בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים דְּלֵיקָא שָׁוֶה לְאִיתּוּיֵינְהוּ הָכָא כְּדִרְקָמָךְ: **וְיֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם בַּל תָּלִין.** הָאֲמוּרִים בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וְהוּא הַדִּין לְלֹא תַעֲשׂוֹק וְלֹא תִגְזוֹל דִּכְתִיב בִּגְבִיהּ וּמִיהוּ שֵׁל שָׂכִיר יוֹם לֵיתְיֵהּ בְּשָׂכִיר לַיְלָה: **ר׳ יוֹסֵי בַּר׳ יְהוּדָה וְכוּ׳.** לְקַמָּן מְפָרֵשׁ לָהּ: **אֵין בָּהֶם אֶלָּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשׂוֹק שָׂכִיר.** וְעוֹמֵד. דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּאַרְצְךָ דְּמִרְבֵּי בְּהֵמָה וְכֵלִים אֲבָל בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ אע"ג דְּסָמְכִיךְ לֵיהּ לֹא תָלִין מִפְּרַשׁ טַעֲמָא: **קְשָׁיָא גֵּר תּוֹשָׁב.** דִּמְתַנִּיתִין תְּנַן אֵין בּוֹ מְשׁוּם בַּל תָּלִין הָאֲמוּר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וּבְבְרַיְיתָא קָתָנֵי כּוֹלָּן עוֹבְרִים בְּכָל הַשְּׁמוֹת הָלְלוּ: **קְשָׁיָא בְּהֵמָה וְכֵלִים.** דְּקָתָנֵי מִתְנִי׳ יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וּמְשׁוּם לֹא תָלִין וְר׳ יוֹסֵי בַּר׳ יְהוּדָה סָבַר אֵין בָּהֶן אֶלָּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשׂוֹק דִּמְשַׁמַע בִּלְבַד מַנַּי אִי תַּנָּא קַמָּא דְּמַאֲחִיךָ קְשָׁיָא גֵּר תּוֹשָׁב אִי רַבִּי יוֹסֵי קְשָׁיָא בְּהֵמָה וְכֵלִים אֲמַר רָבָא הַאי תַּנָּא דְּבֵי ר׳ יִשְׁמָעֵאל הוּא דְּתָנָא דְּבֵי ר׳ יִשְׁמָעֵאל אֶחָד שָׂכִיר שָׂכִיר אָדָם וְאֶחָד שָׂכִיר בְּהֵמָה וְאֶחָד שָׂכִיר כֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וּמְשׁוּם לֹא תָלִין גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מְשׁוּם בַּל תָּלִין מ"ט דְּת"ק דְּמַאֲחִיךָ גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר נְהִי דְּלֹא גָּמַר שָׂכִיר שָׂכִיר בְּהֵמָה וְכֵלִים מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ נְמֵי נֵיתַיֵּיב תְּנֵי רַבִּי חֲנַנְיָא אָמַר קְרָא וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא מִי שֶׁהֵן בָּאִין לִידֵי עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת יָצְאוּ בְּהֵמָה וְכֵלִים שֶׁאֵינָן בָּאִין לִידֵי עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת וְת"ק הַאי כִּי עָנֵי הוּא מַאי עָבֵיד לֵיהּ הָהוּא מִיבְּעֵי לְהַקְּדִים עָנֵי לָעָשִׁיר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הָהוּא מִלְּא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן נְפָקָא וְת"ק חַד לְהַקְּדִים עָנֵי לָעָשִׁיר וְחַד לְהַקְּדִים עָנִי לְאֶבְיוֹן וּצְרִיכָא דְּאִי אִשְׁמְעִינַן אֶבְיוֹן מִשּׁוּם דְּעָנִי כָּפִיךְ לְמִתְבְּעֵיהּ אַף עַל גַּב דְּצָרִיךְ. **אֲבָל אֶבְיוֹן.** הוֹרְגִּיל לְבוֹשֶׁת וְלֹא כָּפִיךְ לְמִיתְבְּעֵיהּ: **וְאִי אַשְׁמְעִינַן עָשִׁיר.** דִּלְמָה עָנִי מִשּׁוּם דְּלֹא צָרִיךְ לֵיהּ הָעָשִׁיר לְשָׁכֵר כְּמוֹ הֶעָנִי: **אֲבָל אֶבְיוֹן דְּצָרִיךְ לֵיהּ.** טִפֵּי מֵעָנִי אֵימָא דְּלִיכָּא לְמֵימַר קַל וְחֹמֶר מָה עָנִי שֶׁאֵין קוֹדֵם לְאֶבְיוֹן לְעָנִי קַל וְחֹמֶר דְּעָנִי דְּצָרִיךְ לֵיהּ לְכָפִיךְ לְמִיתְבְּעֵיהּ: **וְתָנָא דִּידָךְ.** וְכֵן דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמְרוּ תַּרְוַיְיהוּ בְּהֵמָה וְכֵלִים כְּאַבְהִלְהּ וְגֵר תּוֹשָׁב לֵית לְהוּ דְּת"כ אִי גְּמִיר ג"ש אֲפִילּוּ גֵּר תּוֹשָׁב נְמֵי לֵיתְיֵהּ מִשּׁוּם שָׂכִיר יוֹם: **אִתָּךְ.** קְרָא יְתִירָא הוּא: **שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אִתָּךְ.** וַאֲפִילּוּ בְּהֵמָה וְכֵלִים: **רֵעֲךָ.** בְּהֶדְיָא דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים כְּתִיב לֹא תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֲךָ: **עֲשֹׁק.** שֵׂכַר שָׂכִיר: **גְּזוֹל.** גְּזֵילָה מְמָשׁ: **וְר׳ יוֹסֵי הַאי אִתָּךְ מַאי עָבִיד לֵיהּ.** דְּמַרְבֵּי מִינַּיהּ תְּנָא דִּידָן בְּהֵמָה וְכֵלִים אַף עַל גַּב דְּגוּפָהּ שָׁוֶה לֹא גָּמִיר: **אֶלָּא לְבָצוֹר אֶשְׁכּוֹל אֶחָד.** כְּלוֹמַר שָׂכִיר שָׁעוֹת: **מְוַאלֵיהּ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ עָלָיו:** נַפְשׁוֹ. כָּל שֶׁשִּׁעְבּוּדוֹ עַצְמוֹ עָלָיו:
ואידך

וְאִידָךְ הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַתְנָיָא וְאָלְיָא הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ לְשׁוֹן סִכָּנָה כְּמוֹ (שמואל ב יח) וְנַפְשׁוֹ עַל לְחָיָיו. וְאִידָךְ הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַתְנָיָא וְאָלְיָא הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ. וְלָא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַתְנָיָא דְּקָתָנֵי נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ מִפְּנֵי מָה עָלָה זֶה בַּסֻּלָּם וְנִתְלָה בָּאִילָן וּמְסַכֵּן אֶת עַצְמוֹ לְמִיתָה לֹא עַל שָׂכָרוֹ דָּבָר אַחֵר וְאָלְיָא הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ כָּל הַמְּבַזֶּה שָׂכָר בְּאוֹתוֹ נוֹטֵל נַפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ רַב הוּנָא וְרַב חִסְדָּא חַד אָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל נָזִיר וְחַד אָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל נָזִיר וְאָלְיָא מַאן דְּאָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל נָזִיר דִּכְתִיב אֶל תְּנַגֵּל דָּל כִּי דָל הוּא וְאֶל תְּדַכֵּא עֲנִי בַּשָּׁעַר וּכְתִיב כִּי ה' רִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ וּמ"ד נַפְשׁוֹ שֶׁל נָזִיר דִּכְתִיב כִּן אֲרֻחוֹת כָּל בּוֹצֵעַ בָּצַע אֶת נֶפֶשׁ בְּעָלָיו יִקָּח וְאִידָךְ נַמִּי הָכְתִיב אֶת נֶפֶשׁ בְּעָלָיו יִקָּח דְּהַשְׁתָּא וְאִידָךְ נַמִּי הָכְתִיב וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ מַה טַּעַם קָאָמַר מַה טַּעַם קָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם מִשּׁוּם דְּנִטְלִי נַפְשׁ: אֵימָתַי בְּזַמַּן שֶׁתָּבְעוּ לֹא תָבְעוּ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו: ת"ר לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר כָּל אֲפִילּוּ לֹא תָבְעוּ ת"ל אִתְּךָ לְרַעֲתְךָ וְכוּ' אֵין לוֹ ת"ל אִתְּךָ שֶׁיֵּשׁ אִתְּךָ כָּל אֲפִי' הַמְּחֻהִי אֵצֶל חֲנֵנִי וְאֵצֶל שׁוּלְחָנִי ת"ל אִתְּךָ וְלֹא שֶׁהַמְּחֻהִי אֵצֶל חֲנֵנִי וְאֵצֶל שׁוּלְחָנִי: הַמְּחֻהִי אֵצֶל חֲנֵנִי וְאֵצֶל שׁוּלְחָנִי אֵינוֹ עוֹבֵר: אִיבָּעֵיָא לְהוּ חוֹזֵר אוֹ אֵינוֹ חוֹזֵר רַב שֵׁשֶׁת אָמַר אֵינוֹ חוֹזֵר וְרַבָּה אָמַר חוֹזֵר אָמַר רַבָּה מִנָּא אָמִינָא לָהּ מְדַקְדְּקִינַן אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו מֵעֵבֶר הוּא דְּלָא עֲבַר הָא מֵיהֲדַר הֲדַר וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר מֵאי אֵינוֹ עוֹבֵר אֵינוֹ בִּתְורַת לַעֲבוֹר: בָּעוּ מִינֵּיהּ מֵרַב שֵׁשֶׁת קַבְּלָנוּת עוֹבֵר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תָּלִין אוֹ אֵין עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין אוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי וּשְׂכִירוּת הִיא אָמַר לְהוּ רַב אוֹמֵן קוֹנֶה בְּמֶעָרָה: שכיר

חוֹזֵר עָלָיו אוֹ אֵינוֹ חוֹזֵר עָלָיו. הֵיכָא דְּאָ"ל אֲנִי פוֹטְרָה לְגַמְרֵי אֲפִי' לֹא יִתֵּן לִי פְּשִׁיטָא דְּאֵינוֹ חוֹזֵר דְּאִם לֹא כֵּן בְּכָל מְחִילָה בְּעַלְמָא תִּיבָּעֵי לֵיהּ אִי בְּעֵי קָנֵין אוֹ לֹא וְהֵיכָא דְּא"ל נְמִי אֲנִי פּוֹטְרָה פְּשִׁיטָא דְּחוֹזֵר בֵּיוָן דְּאֵין שׁוּלְחָנִי רוֹצֶה לֵיתֵן לוֹ וְהֵיכָא מִיבָּעֵי לֵיהּ כְּשֶׁאָמַר לוֹ שׁוּלְחָנִי תֵּן לִי וְאָמַר לוֹ אֵינִי נוֹתֵן לְךָ אֶלָּא לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם הַפּוֹעֵל מְקַבֵּל עָלָיו לְהַמְתִּין לוֹ וְאִם לֹא הִמְתִּין לוֹ הֲרֵי הוּא כְּמוֹכֵר לוֹ שָׂכָר שֶׁהָיָה לוֹ בְּתוֹכוֹ: חֶלְוְאָה הִיא. וְלֹא שֵׁם שְׂכִירוּת עָלֶיהָ: בְּגַרְדָּא דְּסַרְבָּלָא. פּוֹלְקִינ"ר בְּלַע"ז שֶׁאֵין כֵּאן שְׂכַר כְּלִי שֶׁאִם הָיָה מַנִּיחוֹ כְּמוֹת שֶׁהוּא הָיְתָה מִתְקַיֶּמֶת הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵעַתָּה: לְרִבּוּי. שֶׁיִּהְיֶה רַךְ: הַיְינוּ שַׁבָּחִיה. דְּאִיכָּא דִּינְיָא לִי' בְּהָכִי מִפְּנֵי שֶׁמִּתְמַם יוֹתֵר וְיֵשׁ נוֹי בְּדָבָר: דְּאָנֵי לְבִישׁוּשׁ. אֶלָּא לְעוֹלָם לָאו בְּגַרְדָּא אֶלָּא בְּתִיקוּן הָרִאשׁוֹן שֶׁקּוֹרִין פּוֹלִיי"ר כְּשֶׁבָּא מִבֵּית הַגַּרְדִּי בּוֹטְשִׁין אוֹתוֹ בְּרֶגְלִים בְּתוֹךְ כְּלִי עֵץ בְּמַיִם וְקַרְקָע הָרִאשָׁה בְּכָךְ מֵיהוּ לֹא בְּקַבְּלָנוּת עַסְקִינַן אֶלָּא בְּשׂכִירוּת בֵּין שִׁבְּשִׁי וּבֵין לֹא שִׁבְּשִׁי שְׂכָרוֹ לְפִי מִנְיַן בְּטִישׁוֹתֶיהָ כָּךְ וְכָךְ בְּטִישׁוֹת בְּכָךְ וְכָךְ מָעוֹת: דְּאָנֵי לְבִישׁוּשׁ. לְחַשְׁבּוֹן בְּטִישׁוֹת:

הלכות

שֵׁשֶׁת עוֹבֵר וְתַנָּיָא אֵינוֹ עוֹבֵר הָתָם שֶׁהַמְּחֻהִי אֵצֶל חֲנֵנִי וְאֵצֶל שׁוּלְחָנִי נִימָא מִסְייָעָא לֵיהּ הַנּוֹתֵן טַלִּיתוֹ לְאוֹמֵן נָפְרָה וְהוֹדִיעוֹ אִפּוֹ מִכָּאן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים אֵינוֹ עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין נָתְנָה לוֹ בְּחַצֵּי הַיּוֹם מִשֶּׁשָּׁקְעָה עָלָיו חַמָּה עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין וְאִי אָמְרַתְ אוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי אַמַּאי רַב מָרֵי בְּרֵיהּ דְּרַב כָּהֲנָא בְּגַרְדָּא דְּסַרְבָּלָא לְמַאי יַהֲבָהּ נִיהֲלֵיהּ לְרַכּוּבֵי הֵיינוּ שַׁבָּחִיה לֹא צְרִיכָא דְּקָא אָגְרִיה מִינֵּיהּ לְבִטּוּשֵׁי בַּטָּשָׁא וּבְטָשָׁא בְּמַעֲרָא:

אבל העמידם אצלו אין בעל הבית חייב לפוטרם בלום ומפקדם רב אלפס דירושלמי אתי אליבא דרב ששת וקסבר כמותו אבל מ"מ לדידן ק"ל כרבה דמוקי התיא דלא פליגי לענין בל תלין אלא לענין בעל הבית לשלם לפוטרם אם לאו וכן משמע בפ"ק דקדושין (דף טז. ושם) דמחילה איכא צריכה דקנין גבי עבד עברי דקאמר לימה לי ששרא ליה באפי תרי דיל אמר רבא זאת אומרת עבד עברי אין נרעעו אין נרעעו אין נרעעו אין נרעעו קנוי לו היה יכול למחול ובלא קנוי לו היה יכול למחול דקנין איידי דקנין לו היה צריך שטר דאפילו עבד בענני קונה עצמו בחליפין כדמוכח בהשולח (גיטין דף לט: ושם) דקאמר שקל בומקא ושקיא בה ואמר קני היא וקני נפשך וקאמר דלא עשה ולא בלום משום דהוה ליה בבליו של מקנה אבל אי הוה בבליו של קונה הוה קניא נפשה בחליפין וכן בפרק הנושא (כתובות דף קד:) אמרינן דלאחר ב"ה שנה אבדה בתוכתה משום דמסתמא מחלה ואע"ג דלא עשתה שום קנין דבקנין לאלתר נמי אבדה בתוכתה ומדאמר לעיל באיזהו נשך (דף עא:) תן על גבי קרקע והפקיד בגיטין (דף עח: ושם) זרוק לי והפקד אין רואין דאיכא למימר דאיירי בקנין ואין להקשות מה"ג שפירש בפ"ק דסנהדרין (דף ו. ד"ה צריכה) גבי פשרה צריכה קנין דשניהם צריכין קנין המוחל צריך להקנות שמחל ול' והמשלם צריך להקנות שישלם לו החצי דשאני פשרה משום דדמי למחילה בטעות שאילו היה יודע שהיה זוכה בדין לא היה מוחל ולהכי צריכה קנין דאלים טפי ומהאי נמי איכא מאן דבעי ג' ולא סגי בב' משום דדמי למחילה בטעות בל שכן אם לא נפרש כמו שמפרש בהחלכות גדולות אלא דקנין עושין קודם שישמעו שיקיימו דברי הפשרנים דבלא קנין יוכלו לחזור בהן כשישמעו הפשרה דאז לא קשה כלום:

אוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי כו' אָמַר לְהוּ עוֹבֵר. פִּי' יֵשׁ עִנְיָן שֶׁעוֹבֵר כְּגוֹן הֵיכָא דְּלֵיכָא שָׁבָח כְּלִי כְּמוֹ בְּשׁלִיכָא דְּאַגְרֵיהּ אוֹ דְּאִגְרֵיהּ לְבִטּוּשֵׁי אֲבָל רַב שֵׁשֶׁת סָבַר שֶׁפִּיר דְּאוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי כְּדְמוּכָח בְּהָגוֹלֵל קַמָּא (ב"ק דף צט. ע"ש ושם ד"ה דאגריה) דְּקָאָמַר הָתָם לֵימָא רַב שֵׁשֶׁת פְּלִיגָא אַדְּרַב אַמֵּי דְּאָמַר אוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי אָמַר רַב אַשִׁי בַּר חָמָא דְּרַב שֵׁשֶׁת בְּשׁלִיכָא דְּאַגְרֵיהּ וְהַנָּךְ דְּבָעוּ מָרֵב שֵׁשֶׁת לָא הַזְכִּירוּ בְּבַעְיֵיתָן אוֹמֵן קוֹנֶה בְּשָׁבָח כְּלִי אֶלָּא סְתָם שָׁאלוּ קַבָּלַן עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין אוֹ לָאו וְהִגְמָרָא הוּא שֶׁאוֹמֵר אוֹמֵן קוֹנֶה רבי שלפי הפשט בו תלינה הַבְעָיָא לְהֶלְכֵי קָאָמַר נְמִי לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ שֶׁהֲרֵי סְבוּר הַגְּמָרָא דְּהָא בְּהָא תְּלֵיָא וְרַב שֵׁשֶׁת שֶׁהֲשִׁיב עוֹבֵר סָבַר דְּאִין אוֹמֵן קוֹנֶה לוֹ: וּרְעִי' תוֹס' נדה לד: ד"ה כי כו':

שָׁכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. בְּפ' כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מה: תשם ד"ה מתוך) מְפָרֵשׁ לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁשָּׁכְרוֹ בְּעֵדִים אֲבָל שָׂכְרוֹ שֶׁלֹּא בְעֵדִים מִתּוֹךְ שֶׁיְּכוֹל לוֹמַר לֹא שִׁכַּרְתִּיךָ מֵעוֹלָם יְכוֹל לוֹמַר שִׁכַּרְתִּיךָ וְנִתְּתִי לְךָ שְׂכָרְךָ תֵּימַהּ דְּהֵיכִי נָאֲמַן בְּמִגּוֹ דְּקָא מְפָרֵשׁ בְּגִמ' דְּשַׁכִּיר נִשְׁבָּע מִשּׁוּם דִּבְעוֹ"ב טְרִיד בְּפוֹעֲלָיו וְאֵין חוֹשְׁבִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ אָמַר אֵינִי יוֹדֵעַ מַדְּפָרַךְ בְּגִמ' אִי הָכִי נִיתְּיבְ לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה וְא"כ מַה מוֹעִיל מִגּוֹ דְּאִילּוּ אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ לוֹ הָוֶה מְהֵנֵי שׁוּם מִגּוֹ וְהָוֶה חָיֵיב דְּהָוֶה לֵיהּ כְּאוֹמֵר הִלְוֵיתָנִי וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם פָּרַעְתִּיךָ דְּחָיֵיב בִּדְתָנַן בְּהָגוֹזֵל בְּתַרְא (ב"ק דף קיח, ובִיבָמוֹת בְּפֶרֶק הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה (דף קיד:) מִשְׁמַע נַמִּי דְּלֹא מְהֵנֵי מִגּוֹ בְּכִי הַאי גַּוְונָא דְּאָמַר אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר מֵת בַּעְלִי בְּמַלְחָמָה מִשּׁוּם דְּאָמְרָה בִּדְמֵי לֵהּ וְאֵינָהּ יוֹדַעַת בְּבִרוּר שֶׁמֵּת וְלֹא מְהֵנֵי לֵהּ מִגּוֹ דְּאִי בְּעֵינָא אָמְרָה מֵת עַל מִשְׁתֵּהּ:

מִכְּלַל דְּאִיכָּא קְטָנוֹת. אע"ג דִּבְפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ (גיטין דף לו.) אָמְרִינַן תְּקָנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מְפֻרְשִׁין שְׁמוֹתֵיהֶן בְּגִטֵּיהֶן וְכֵן בְּהָגוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קג:) תַּקָּנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁאִם יְצִיאָה יְתִירָה עַל הַקֶּרֶן כו' לֹא פָּרַע אֶלָּא הָכָא דְּקָאָמַר שָׁנוּ כָּאן דִּמְשַׁמַּע וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר:

תַּקָּנוֹת קְבוּעוֹת. הָא דְּנָקֵט לְשׁוֹן רַבִּים מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשׁ הַנְהוּ דְּנִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין בְּפֶרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מד:) דְּשָׁכִיר וְגִנְזָל וְנִתְבָּעִין וְשָׁכְנְגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה וְתָנָנִי עַל פְּנֵיהֶם וְקָרֵי לְהוּ קְבוּעוֹת מִשּׁוּם דְּקָרְאֵי לְשְׁבוּעָה מְמוּקָמוֹת וְקָבוּעוֹת לְשֶׁבְּנִגְדּוֹ שֶׁיְּהֵא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְהִגְמָרָא לֹא הִזְכִּירָהּ לְפָרֵשׁ טַעַם כּוּלָּם אֶלָּא טַעְמָא דְּשָׁכִיר:

שָׁכַלְתִּיהָ רִבְּנָן לְשְׁבוּעָה מִבְּעוֹ"ב דְּשָׁכִיר: וְא"ת וְהָלֹא אַף בְּכוֹפֵר הַכֹּל מִיירֵי ת"ק מִדְּפָרִיךְ עֲלֵיהּ ר' יְהוּדָה וְאָמַר דְּשָׁכִיר אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא בְּמוּדֶה מִקְצָת וּבְכוֹפֵר הַכֹּל מִי מִיחַיֵּיב בְּעל הַבַּיִת שְׁבוּעָה דְּאוֹרַיְיתָא וּמֵאי קָאָמַר דְּשָׁקְלוּהָ רַבָּנַן מִבַּעל הַבַּיִת דְּי"ל דְּאָמוּדֶה בְּמִקְצָת קָאָמַר דְּשָׁקְלוּהָ מִבַּעל הַבַּיִת וְאַפּוֹ הֵיכָא דְּכוֹפֵר הַכֹּל טְפֵי הָוֶה לָן לְחַיּוּבֵיהּ בְּעל הַבַּיִת שְׁעָלָיו לְשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי אם מוֹדֶה מִקְצָת הוא נִשְׁבָּע וּלְפִי שֶׁהִיְּתָה רְאוּיָה לְהִיוֹת אם כּוֹפֵר הַכֹּל אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא מִדְּאוֹרַיְיתָא מִשּׁוּם דְּבְעוֹ"ב טְרִיד בְּפוֹעֲלָיו וְאֵין חוֹשְׁבִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ אָמַר אֵינִי יוֹדֵעַ לוֹ הָוֶה וְאֵינוֹ מְהֵנֵי מִגּוֹ אִי הָכִי נִיתְּיבְ לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה וְא"כ מַה מוֹעִיל מִגּוֹ דְּאִי בְּעֵינָא אָמְרָה מֵת עַל מִשְׁתֵּהּ:

מִכְּלַל דְּאִיכָּא קְטָנוֹת. אע"ג דִּבְפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ (גיטין דף לו.) אָמְרִינַן תְּקָנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מְפֻרְשִׁין שְׁמוֹתֵיהֶן בְּגִטֵּיהֶן וְכֵן בְּהָגוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קג:) תַּקָּנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁאִם יְצִיאָה יְתִירָה עַל הַקֶּרֶן כו' לֹא פָּרַע אֶלָּא הָכָא דְּקָאָמַר שָׁנוּ כָּאן דִּמְשַׁמַּע וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר:

תַּקָּנוֹת קְבוּעוֹת. הָא דְּנָקֵט לְשׁוֹן רַבִּים מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשׁ הַנְהוּ דְּנִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין בְּפֶרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מד:) דְּשָׁכִיר וְגִנְזָל וְנִתְבָּעִין וְשָׁכְנְגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה וְתָנָנִי עַל פְּנֵיהֶם וְקָרֵי לְהוּ קְבוּעוֹת מִשּׁוּם דְּקָרְאֵי לְשְׁבוּעָה מְמוּקָמוֹת וְקָבוּעוֹת לְשֶׁבְּנִגְדּוֹ שֶׁיְּהֵא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְהִגְמָרָא לֹא הִזְכִּירָהּ לְפָרֵשׁ טַעַם כּוּלָּם אֶלָּא טַעְמָא דְּשָׁכִיר:

שָׁכַלְתִּיהָ רִבְּנָן לְשְׁבוּעָה מִבְּעוֹ"ב דְּשָׁכִיר: וְא"ת וְהָלֹא אַף בְּכוֹפֵר הַכֹּל מִיירֵי ת"ק מִדְּפָרִיךְ עֲלֵיהּ ר' יְהוּדָה וְאָמַר דְּשָׁכִיר אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא בְּמוּדֶה מִקְצָת וּבְכוֹפֵר הַכֹּל מִי מִיחַיֵּיב בְּעל הַבַּיִת שְׁבוּעָה דְּאוֹרַיְיתָא וּמֵאי קָאָמַר דְּשָׁקְלוּהָ רַבָּנַן מִבַּעל הַבַּיִת דְּי"ל דְּאָמוּדֶה בְּמִקְצָת קָאָמַר דְּשָׁקְלוּהָ מִבַּעל הַבַּיִת וְאַפּוֹ הֵיכָא דְּכוֹפֵר הַכֹּל טְפֵי הָוֶה לָן לְחַיּוּבֵיהּ בְּעל הַבַּיִת שְׁעָלָיו לְשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי אם מוֹדֶה מִקְצָת הוא נִשְׁבָּע וּלְפִי שֶׁהִיְּתָה רְאוּיָה לְהִיוֹת אם כּוֹפֵר הַכֹּל אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא מִדְּאוֹרַיְיתָא מִשּׁוּם דְּבְעוֹ"ב טְרִיד בְּפוֹעֲלָיו וְאֵין חוֹשְׁבִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ אָמַר אֵינִי יוֹדֵעַ לוֹ הָוֶה וְאֵינוֹ מְהֵנֵי מִגּוֹ אִי הָכִי נִיתְּיבְ לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה מַדְּפָרִיךְ בְּגִמ' אִי הָכִי נִיתְּיבְ לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה וְא"כ מַה מוֹעִיל מִגּוֹ דְּאִי בְּעֵינָא אָמְרָה מֵת עַל מִשְׁתֵּהּ:

מִכְּלַל דְּאִיכָּא קְטָנוֹת. אע"ג דִּבְפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ (גיטין דף לו.) אָמְרִינַן תְּקָנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מְפֻרְשִׁין שְׁמוֹתֵיהֶן בְּגִטֵּיהֶן וְכֵן בְּהָגוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קג:) תַּקָּנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁאִם יְצִיאָה יְתִירָה עַל הַקֶּרֶן כו' לֹא פָּרַע אֶלָּא הָכָא דְּקָאָמַר שָׁנוּ כָּאן דִּמְשַׁמַּע וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר:

תַּקָּנוֹת קְבוּעוֹת. הָא דְּנָקֵט לְשׁוֹן רַבִּים מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשׁ הַנְהוּ דְּנִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין בְּפֶרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מד:) דְּשָׁכִיר וְגִנְזָל וְנִתְבָּעִין וְשָׁכְנְגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה וְתָנָנִי עַל פְּנֵיהֶם וְקָרֵי לְהוּ קְבוּעוֹת מִשּׁוּם דְּקָרְאֵי לְשְׁבוּעָה מְמוּקָמוֹת וְקָבוּעוֹת לְשֶׁבְּנִגְדּוֹ שֶׁיְּהֵא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְהִגְמָרָא לֹא הִזְכִּירָהּ לְפָרֵשׁ טַעַם כּוּלָּם אֶלָּא טַעְמָא דְּשָׁכִיר:

שָׁכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וכו': שָׁכִיר אַמַּאי תַּקְּנוּ לֵיהּ רַבָּנָן לְמִשְׁתַּבַּע וְיִשְׁקוֹל אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הָלְכוֹת גְּדוֹלוֹת שָׁנוּ כָּאן הָנֵי הִלְכָתָא נִינְהוּ הָנֵי תַּקָּנוֹת נִינְהוּ אֶלָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל תַּקָּנוֹת גְּדוֹלוֹת שָׁנוּ כָּאן גְּדוֹלוֹת מִכְּלַל דְּאִיכָּא קְטַנּוֹת אֶלָּא אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל תַּקָּנוֹת קְבוּעוֹת שָׁנוּ כָּאן שְׁבוּעָה דְּבַעַל הַבַּיִת הִיא וְעָקְרוּהָ רַבָּנַן לִשְׁבוּעָה דְּבַעַל הַבַּיִת וְשַׁדְיוּהָ אַשָּׁכִיר מִשּׁוּם כְּדֵי חַיָּיו דְּשָׁכִיר וּמִשּׁוּם כְּדֵי חַיָּיו דְּשָׁכִיר מְפַסְדָנָא לֵיהּ לְבַעַל הַבַּיִת בַּעַל הַבַּיִת גּוּפֵיהּ נִיחָא לֵיהּ דְּמִשְׁתַּבַּע שָׁכִיר גּוּפֵיהּ נִיחָא לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלִיתַּגְרוּ לֵיהּ פּוֹעֲלִים שָׁכִיר גּוּפֵיהּ נִיחָא לֵיהּ דְּמִשְׁתַּבַּע בַּעַל הַבַּיִת וְיִפְקַע כִּי הֵיכִי דְּלִיגְרוּהוּ בַּעַל הַבַּיִת עַל הַבַּיִת בְּרָחִיהּ אָנַר נְמִי בַּעַל הַבַּיִת בְּרָחִיהּ נִיחָא לֵיהּ אֶלָּא בַּעַל הַבַּיִת טָרִיד בְּפוֹעֲלִים הוּא אִי הָכִי נַיְיתֵי לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה כְּדֵי דְּלִיתַּגְרוּ לֵיהּ פּוֹעֲלִים שָׁכִיר גּוּפֵיהּ נִיחָא לֵיהּ דְּמִשְׁתַּבַּע בַּעַל הַבַּיִת וְיִפְקַע כִּי הֵיכִי דְּלִיגְרוּהוּ בַּעַל הַבַּיִת עַל הַבַּיִת בְּרָחִיהּ אָנַר נְמִי בַּעַל הַבַּיִת טָרִיד בְּפוֹעֲלִים הוּא אִי הָכִי נַיְיתֵי לֵיהּ בְּלָא שְׁבוּעָה וְנַיְיתֵי לֵיהּ בְּעֵדִים

רש"י

גַּבֵּי בַּעַל חַבִּית. כְּלוֹמַר בְּזוֹכוּתָהּ דְּבַעַל הַבַּיִת אִיכָּא תְּרֵי חֲזָקֵי לְזוֹכוּתוֹ: וְהָא תָּבַע לֵיהּ קָמָן. וּמָה עַדִים שֶׁתָּבְעוּ אוֹתוֹ מֵצֵרִיכִין: וְלָמָּא לְבָתַר חָבֵי. דְּאוֹזְלִי עֵדִים מֵהֶתָם פְּרָעֵיהּ בּוֹ בַּיּוֹם דִּלְא עֲבַר בְּבַל תַּלִין: כָּל זְמָנוֹ. עַד שֶׁעָבַר עָלָיו: וּלְעוֹלָם. בְּהַמִּיתָה וּבִשְׁבִיל שֶׁתָּבְעוּ כָּל הַיּוֹם וְלֹא נָתַן יְהֵא שָׁכִיר זֶה נִגְמָן לְעוֹלָם לוֹמַר לֹא הִתְקַבַּלְתִּי וְאִם רוֹצֶה בְּעֹ"ב לְהִשָּׁבַע לֹא נֵאֱמָן וְכֵן כָּל כַּךְ הַשְׁהָה שָׁכִיר שֶׁכָּרוֹ: א"ר חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּנֶגֶד כָּל הַיּוֹם שֶׁל תְּבִיעָה. יוֹם אֶחָד מֵאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁתָּבְעוֹ בּוֹ: מַתְנִי' הַשָּׁלוּחַ אֶת חֲבֵירוֹ. וְהִגִּיעַ זְמַן וְלֹא פָּרַע לוֹ: לֹא יִמְשַׁכְּנֶנּוּ. אֲפִי' בְּשׁוּק אֶלָּא בְּב"ד: וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ. בְּגִמָּ' מַקְרֵא מְגֻמְגָּם קָאֵי: הָיוּ לוֹ שְׁנֵי בָּתִּים. וְחוֹבוֹ בְּנֶגֶד שְׁנֵיהֶם וּמִשְׁכְּנוֹ בִּשְׁנֵיהֶם: נוֹטֵל אֶחָד וּמַחְזִיר אֶחָד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְזֶה יַחֲזִירֶנּוּ לוֹ מִשּׁוּם הַחֲזָרַת הָעֲבוֹט וְרוֹעֵב אֶת הַשֵּׁנִי וּכְשֶׁיִּצְטָרֵךְ זֶה לְשֵׁנִי יוֹטֵל זֶה אֶת הָרִאשׁוֹן וְיַחֲזִיר אֶת הַשֵּׁנִי דִּמְפָרֵק וְאָזֵיל מַחְזִיר אֶת הַכַּר בְּלֵילָה וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה בַּיּוֹם: מַתְנִי' הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יִמְשְׁכֶנּוּ אֶלָּא בְּב"ד וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לְיטוֹל מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּחוּץ תַּעֲמֹוד הָיָה לוֹ לְיוֹרְשָׁיו. שֶׁלֹּשִׁים יוֹם וְמִן ב"י: גמ' וּשְׁלִיחַ ב"ד מַנְיָא נָתוּחִי. אַף הוּא אֵינוֹ רָשַׁאי לִכָּנֵס לְבֵיתוֹ וּלְמִשְׁכּוֹנוֹ אֶלָּא רוֹאוֹתוֹ בְּשׁוּק וּמְנַתֵּק דָּבָר שֶׁאוֹחֵז בְּיָדוֹ מִמֶּנּוּ: מְמַשְׁכְּנִין. מַשְׁמַע בְּתוֹךְ הַבַּיִת: חֲבֵילָה. מְתוֹךְ הַבַּיִת מַשְׁמַע דְּהָא רֵישָׁא וְרָבֵּיהּ בְּגוּ בֵּיתָא שֶׁכֵּיוָן: לְעוֹלָם בְּעֵל חוֹב. קָאָמַר וְלֹא תֵּידוֹק מִינָּהּ הָא כֵּלִים אֲחֵרִים חָבוּל דִּבְכֵלִים אֲחֵרִים עוֹבֵר מִשּׁוּם לֹא תָבא אֶל בֵּיתוֹ וּלְהֵבִי אֲיִצְטְרִיךְ לְהוֹסִיף לְאוֹ שְׁנֵי מִשּׁוּם רֵישָׁיִם וְרָבֵּיהּ וְאַחַד מִשּׁוּם לֹא תָבא אֶל בֵּיתוֹ: מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר בָּחוּץ תַּעֲמֹוד. וְיוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הָעֲבוֹט וְכִי אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהָאִישׁ יוֹצִיאֵנוּ אֶלָּא מִי יוֹצִיאֵנוּ אֵם אֵינוֹ אֶלָּא בְּב"ד: מַאי לְאו לְרַבּוֹת שְׁלִיחַ ב"ד בו'. שִׁיכָּנֵס לְתוֹךְ הַבַּיִת וְה"ק וְהָאִישׁ דְּהוּא שְׁלִיחַ ב"ד וַאֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ:

לֹא

תוספות

נִגְמָן וְכוֹ'. כְּלוֹמַר בְּזוֹכוּתָהּ דְּבַעַל הַבַּיִת אִיכָּא תְּרֵי חֲזָקֵי לְזוֹכוּתוֹ: וְהָא תָּבַע לֵיהּ קָמָן. וּמָה עַדִים שֶׁתָּבְעוּ אוֹתוֹ מֵצֵרִיכִין: וְלָמָּא לְבָתַר חָבֵי. דְּאוֹזְלִי עֵדִים מֵהֶתָם פְּרָעֵיהּ בּוֹ בַּיּוֹם דִּלְא עֲבַר בְּבַל תַּלִין: כָּל זְמָנוֹ. עַד שֶׁעָבַר עָלָיו: וּלְעוֹלָם. בְּהַמִּיתָה וּבִשְׁבִיל שֶׁתָּבְעוּ כָּל הַיּוֹם וְלֹא נָתַן יְהֵא שָׁכִיר זֶה נֶאֱמָן לְעוֹלָם לוֹמַר לֹא הִתְקַבַּלְתִּי וְאִם רוֹצֶה בְּעֹ"ב לְהִשָּׁבַע לֹא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל: א"ר חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּנֶגֶד כָּל הַיּוֹם שֶׁל תְּבִיעָה. יוֹם אֶחָד מֵאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁתָּבְעוֹ בּוֹ: מַתְנִי' הַשָּׁלוּחַ אֶת חֲבֵירוֹ. וְהִגִּיעַ זְמַן וְלֹא פָּרַע לוֹ: לֹא יִמְשַׁכְּנֶנּוּ. אֲפִי' בְּשׁוּק אֶלָּא בְּב"ד: וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ. בְּגִמָּ' מַקְרֵא מְגֻמְגָּם קָאֵי: הָיוּ לוֹ שְׁנֵי בָּתִּים. וְחוֹבוֹ בְּנֶגֶד שְׁנֵיהֶם וּמִשְׁכְּנוֹ בִּשְׁנֵיהֶם: נוֹטֵל אֶחָד וּמַחְזִיר אֶחָד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְזֶה יַחֲזִירֶנּוּ לוֹ מִשּׁוּם הַחֲזָרַת הָעֲבוֹט וְרוֹעֵב אֶת הַשֵּׁנִי וּכְשֶׁיִּצְטָרֵךְ זֶה לְשֵׁנִי יוֹטֵל זֶה אֶת הָרִאשׁוֹן וְיַחֲזִיר אֶת הַשֵּׁנִי דִּמְפָרֵק וְאָזֵיל מַחְזִיר אֶת הַכַּר בְּלֵילָה וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה בַּיּוֹם: מַתְנִי' הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יִמְשְׁכֶנּוּ אֶלָּא בְּב"ד וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לְיטוֹל מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּחוּץ תַּעֲמֹוד הָיָה לוֹ לְיוֹרְשָׁיו. שֶׁלֹּשִׁים יוֹם וְמִן ב"י: גמ' וּשְׁלִיחַ ב"ד מַנְיָא נָתוּחִי. אַף הוּא אֵינוֹ רָשַׁאי לִכָּנֵס לְבֵיתוֹ וּלְמִשְׁכּוֹנוֹ אֶלָּא רוֹאוֹתוֹ בְּשׁוּק וּמְנַתֵּק דָּבָר שֶׁאוֹחֵז בְּיָדוֹ מִמֶּנּוּ: מְמַשְׁכְּנִין. מַשְׁמַע בְּתוֹךְ הַבַּיִת: חֲבֵילָה. מְתוֹךְ הַבַּיִת מַשְׁמַע דְּהָא רֵישָׁא וְרָבֵּיהּ בְּגוּ בֵּיתָא שֶׁכֵּיוָן: לְעוֹלָם בְּעֵל חוֹב. קָאָמַר וְלֹא תֵּידוֹק מִינָּהּ הָא כֵּלִים אֲחֵרִים חָבוּל דִּבְכֵלִים אֲחֵרִים עוֹבֵר מִשּׁוּם לֹא תָבא אֶל בֵּיתוֹ וּלְהֵבִי אֲיִצְטְרִיךְ לְהוֹסִיף לְאוֹ שְׁנֵי מִשּׁוּם רֵישָׁיִם וְרָבֵּיהּ וְאַחַד מִשּׁוּם לֹא תָבא אֶל בֵּיתוֹ: מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר בָּחוּץ תַּעֲמֹוד. וְיוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הָעֲבוֹט וְכִי אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהָאִישׁ יוֹצִיאֵנוּ אֶלָּא מִי יוֹצִיאֵנוּ אֵם אֵינוֹ אֶלָּא בְּב"ד: מַאי לְאו לְרַבּוֹת שְׁלִיחַ ב"ד בו'. שִׁיכָּנֵס לְתוֹךְ הַבַּיִת וְה"ק וְהָאִישׁ דְּהוּא שְׁלִיחַ ב"ד וַאֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ:

לֹא

אֲבָל מָטָא זְמַן חִיּוּבֵיהּ רָמֵי אַנַּפְשֵׁיהּ וּמִידָּר וְכִי שָׁכִיר עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תְּגוֹזֵל הָתָם תְּרֵי חֲזָקֵי הָכָא חֲדָא חֲזָקָה גַּבֵּי בַּעַל הַבַּיִת עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין וְחָדָא דְּאֵין בַּעַל הַבַּיִת עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין וְחָדָא דְּאֵין שָׁכִיר מַשְׂכֹּרוֹ עוֹבֵר עַל לֹא תָבא אֶל בֵּיתוֹ וְהָכָא חֲדָא חֲזָקָה: אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתָּבְעוֹ הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל: וְהָא קָתָבְעוֹ לְקָמָן א"ר אַמֵּי הֵיכָא דְּאֵיכָא חֲזָקָה אֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּבֵיתוֹ כְּמוֹ שֶׁאִפְשָׁרִי בְּסִמְטָא וְאִם הָיָה יָכוֹל בְּעֹ"ב לְטַעְנוֹ הַנִּיחוֹ לִי עַד שֶׁיַּעֲלֶה עִמּוֹד הַשַּׁחַר לֹא הָיְתָה בְּאן חֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּב"ד וְלֹא רָצוּ לִיתֵּן לוֹ וְשָׁהָה אוֹתוֹ לְעַמִּוד הַשַּׁחַר: וְכִי שָׁכִיר עוֹבֵר בְּבַל תְּגוֹזֵל. וְא"ת בַּעַל הַבַּיִת נַמִּי אִית לֵיהּ הַךְ חֲזָקָה שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר בְּבַל תְּגוֹזֵל וְי"ל דְּחַמְרֵיהּ לֵיהּ לְאוֹ אֶחָד כְּמוֹ שְׁנַיִם א"נ בְּלֹא הָכִי מְשַׁנֵּי לֵיהּ שִׁפּוּר וְא"ת וּמַה אֵיכָא לְמֵימַר הָכָא חֲזָקָה דְּאֵין בַּעַל הַבַּיִת נִמְאָס עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין וְהָתָם בָּרֵי וּבְרֵי וְהָכָא שְׁיָרֵי וְי"ל דְּחֲזָקָה שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אֵינָהּ חֲזָקָה טוֹבָה בְּשֶׁל שָׁכִיר דְּזִמְנִין לֹא רָמֵי אִנְפַּשֵׁיהּ לְמִידַּר וְהָוֵה לָן לְמֵימַר דִּשְׁכָּעָ וְנוֹטֵל וְחֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּב"ד לְבַדּוֹ לֹא חֲשִׁיבָא בְּחוֹזֵק שָׁכִיר אֶלָּא בְּשִׁשְׁתֵּיהֶן בְּיַחַד הָוֵי בְּנֶגֶד חֲזָקָה שָׁכִיר וְהַבַּיִת בָּרֵי וּבְרֵי וְהָכִי מְסַיְּים: וְהָא תָּבַע לֵיהּ קָמָן. וְא"ת הַשְׁתָּא אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתָּבְעוּ הֵיינוּ אֲפִי' אַחַר זְמַן וְלִכְךָ פָּרִיךְ דְּמָה אֲנוּ צְרִיכִין לְעֵדִים הָא אֲנַן אַחַר זְמַן וְלִכְךָ אֲמַאי נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וּלְמַאי דִּס"ד דְּהָוֵה מְצִי לְמִיפְרַךְ אֲמַאי נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אֶלָּא פָּרִיךְ שְׁפִיר: וּלְעוֹלָם. פִּי' בְּקַנְטְרָה וְכִי שָׁכִיר מַשְׂכֹּרוֹ שָׁכָר וְאֵינוֹ מִישְׁכַּר דְּאֵין בָּזֶה רָאָיָה שֶׁנִּפְרַע דְּחֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מַשְׂכֹּרוֹ שָׁכָר וְאֵינָהּ מוֹעֶלֶת אֶלָּא הֵיכָא דְּאֵיכָא חֲזָקָה דְּאֵיכָא בְּעֹ"ב עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין בְּבָזֶה וּבַל תָּלִין אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא בְּוֹקֶר רִאשׁוֹן אֶלָּא הָכִי פֵּירוּשׁוֹ שָׁכִיר נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אֵין זוֹ הַקְנָיָה טוֹבָה שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לְעוֹלָם לוֹמַר לֹא פָּרַע לִי: מַחְזִיר. אֶת הַכַּר בְּלֵילָה. בְּרֵישׁ הַמְּזוּמָּה (דף ו. ושם ד"ה מחזיר) אָמַר רַחֲמָנָא לְקַרְבָּה דְּאָמַר כָּל דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד אִי עָבְדִי לָא מִדְּנֵי רַחֲמָנָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא

הַשְׁתָּא דְּמָקֵשׁ זְמַן חִיּוּבֵיהּ רָמֵי אַנַּפְשֵׁיהּ וּמִידָּר. וְא"ת א"כ בִּזְמַנּוֹ אַמַּאי נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל לֵימָא בעה"ב אֵינִי זוֹכֵר עַתָּה אֲבָל הַנִּיחוֹ לִי עַד שֶׁיַּעֲלֶה עִמּוֹד הַשַּׁחַר שֶׁאָזְכּוֹר אִם נָתַתִּי אִם לֹאו בֵּין שֶׁאַחַר זְמַנּוֹ אֲנוּ פּוֹטְרִים אוֹתוֹ מִטַּעַם זֶה וְעוֹד קָשֶׁה בְּמִזְרָה בְּמִקְצָת אַמַּאי אֵין בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבָּע דְּרָמֵי אַנַּפְשֵׁיהּ וּמִידָּר שֶׁלֹּא יִשְׁבַּע לְשֶׁקֶר וְי"ל דְּחֲזָקָה שֶׁאֵין בעה"ב עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין לֹא מִהֲנֵי אֶלָּא הֵיכָא דְּאֵיכָא חֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּבֵיתוֹ כְּמוֹ שֶׁאִפְשָׁרִי בְּסִמְטָא וְאִם הָיָה יָכוֹל בעה"ב לְטַעְנוֹ הַנִּיחוֹ לִי עַד שֶׁיַּעֲלֶה עִמּוּד הַשַּׁחַר לֹא הָיְתָה בְּאן חֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּב"ד וְלֹא רָצוּ לִיתֵּן לוֹ וְשָׁהָה אוֹתוֹ לְעַמּוּד הַשַּׁחַר: **וְכִי** שָׁכִיר עוֹבֵר בְּבַל תְּגוֹזֵל. וְא"ת בַּעַל הַבַּיִת נַמִּי אִית לֵיהּ הַךְ חֲזָקָה שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר בְּבַל תְּגוֹזֵל וְי"ל דְּחַמְרֵיהּ לֵיהּ לְאוֹ אֶחָד כְּמוֹ שְׁנַיִם א"נ בְּלֹא הָכִי מְשַׁנֵּי לֵיהּ שִׁפּוּר וְא"ת וּמַה אֵיכָא לְמֵימַר הָכָא חֲזָקָה דְּאֵין בַּעַל הַבַּיִת נִמְאָס עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין בָּרֵי וּבְרֵי וְהָכְתִיב שְׁיָרֵי וְי"ל דְּחֲזָקָה שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אֵינָהּ חֲזָקָה טוֹבָה בְּשֶׁל שָׁכִיר דְּזִמְנִין לֹא רָמֵי אִנְפַּשֵׁיהּ לְמִידַּר וְהָוֵה לָן לְמֵימַר דִּשְׁכָּעָ וְנוֹטֵל וְחֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מְשַׁכְּנוֹ בְּב"ד לְבַדּוֹ לֹא חֲשִׁיבָא בְּחוֹזֵק שָׁכִיר אֶלָּא בְּשִׁשְׁתֵּיהֶן בְּיַחַד הָוֵי בְּנֶגֶד חֲזָקָה שָׁכִיר וְהַבַּיִת בָּרֵי וּבְרֵי וְהָכִי מְסַיְּים: **וְהָא** תָּבַע לֵיהּ קָמָן. ס"ד הַשְׁתָּא אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתָּבְעוּ הֵיינוּ אֲפִי' אַחַר זְמַנּוֹ וְלִכְךָ פָּרִיךְ דְּמָה אֲנוּ צְרִיכִין לְעֵדִים הָא אֲנַן אַחַר זְמַנּוֹ וְלָכְךָ אֲמַאי נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וּלְמַאי דִּס"ד דְּהָוֵה מְצִי לְמִיפְרַךְ אֲמַאי נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אֶלָּא פָּרִיךְ שְׁפִיר: **וּלְעוֹלָם.** פִּי' בְּקַנְטְרָה וְכִי שָׁכִיר מַשְׂכֹּרוֹ שָׁכָר וְאֵינוֹ מִישְׁכַּר דְּאֵין בָּזֶה רָאָיָה שֶׁנִּפְרַע דְּחֲזָקָה דְּאֵין שָׁכִיר מַשְׂכֹּרוֹ שָׁכָר וְאֵינָהּ מוֹעֶלֶת אֶלָּא הֵיכָא דְּאֵיכָא חֲזָקָה דְּאֵיכָא בְּעֹ"ב עוֹבֵר בְּבַל תָּלִין בְּבָזֶה וּבַל תָּלִין אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא בְּוֹקֶר רִאשׁוֹן אֶלָּא הָכִי פֵּירוּשׁוֹ שָׁכִיר נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אֵין זוֹ הַקְנָיָה טוֹבָה שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לְעוֹלָם לוֹמַר לֹא פָּרַע לִי: **מַחְזִיר** אֶת הַכַּר בְּלֵילָה. בְּרֵישׁ הַמְּזוּמָּה (דף ו. ושם ד"ה מחזיר) אָמַר רַחֲמָנָא לְקַרְבָּה דְּאָמַר כָּל דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד אִי עָבְדִי לָא מִדְּנֵי רַחֲמָנָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא

וְאַתְּ הַמְּחָרֵישָׁה בַּיּוֹם. קָשֶׁה לר"ת הֵיכָן רָאָה לְפָרֵשׁ כְּסוּף פֶּרְקִין (דף קטו.) חָבַל זוֹג שֶׁל סַפָּרִים וְצָמַד שֶׁל פָּרוֹת חַיֵּיב מִשּׁוּם ב' כֵּלִים וּפִירֵשׁ בְּקַנְטְרָה פָּרוֹת הַחוֹרְשׁוֹת וְחַיֵּיב עֲלֵיהֶם הַחוֹבֵל לְפִי שֶׁעוֹשִׂין מְלַאכְתָּן בְּיוֹם. וְכֵן בְּפֶרֶק חֵלֶק (סנהדרין דף צא:) גַּבֵּי מַאן דְּאָמַר אֵין מְלַמְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה לַעֲבוֹד בְּשַׁבָּת וְכֵן בְּפֶרֶק הַמְּדַבֵּר (שבת דף קמז:) עֲבָדָא לֵיהּ אִינְשֵׁי דְּמוֹלֵךְ בְּגִמָּ' בְּמַחֲרֵישָׁה דְּסַפָּא וְאֵין דֶּרֶךְ לְחָרֵשׁ קַרְקַע בְּמַחֲרֵישָׁה שֶׁל סַפָּא אֶלָּא נִרְאֶה לר"ת דְּהַיְינוּ דְּנִרְאֶה דְּלֹא מִיחַיֵּב הַשְׁתָּא הָעֲבוֹט לִגְוֹף הָאָדָם וְלֹהֲנָאָתוֹ וְעוֹד דְּמוֹלֵךְ בְּגִמָּ' מְגַרְדְּתָא דְּסַפָּא וְאֵין דֶּרֶךְ לְחָרֵשׁ קַרְקַע בְּמַחֲרֵישָׁה שֶׁל סַפָּא אֶלָּא נִרְאֶה לר"ת דְּהַיְינוּ מְגַרְדְּתָא שֶׁמְּגָרְדִין בּוֹ בֵּין אָדָם בְּבֵית הַמֶּרְחָץ כִּדְאָמַר בְּפֶרֶק חֵבִית (שבת דף קמז:) עֲבָדָא לֵיהּ אִינְשֵׁי דְּבַר מְצִיאָה הָאִשָּׁה דְּכִסָּפָא וְכֵן בְּפֶרֶק מְצִיאַת הָאִשָּׁה (כתובות דף סח.) בְּמַחֲרֵישָׁה דְּכִסָּפָא פִּרֵ"ח דְּהַיְינוּ מְגַרְדְּתָא:

אֵימָא לֹא יִנָּתְנוּ אֶלָּא בְּבֵית דִּין. וְא"ת מִנַּיִן דְּיִנִּיתְנוּ בְּתַמְנֵי דְּאָמַר בְּפֶרֶק בַּעַל חוֹב נִיתְּנוּ נַמִּי לֹא גְּזִירָה שֶׁמָּא יִכָּנֵס בְּבֵיתוֹ: **וְחַסּוּרֵי** מְיַחְסְרָא וְהָכֵי קָתָנֵי. תֵּימָא דְּקָאָמַר חִסּוּרֵי מִיחְסְרָא בְּדֵי לְדַחוֹת וְי"ל דְּאֵין לְחוּשׁ בֵּין שֶׁאֵינוֹ מַגִּיהַּ כ"כ וְרוֹב סְפָרִים גָּרְסִי הָכֵי קָאָמַר:

מַתָּה ומשה. בפ' שום הֵיתומים (ערכין דף כג:) לא תָּנֵי אֶלָּא מַתָּה המוצעת משום דמוצעת לא שכִּבתָּנו לֵיה אֶלָּא אַחת כִּדאמר נמי הָכָא ומשה ומעצע ובפ' אע"פ (כתובות דף סד:) גבי משרה אשתו על ידי שליש בעני שבישראל דלא יהיב לה אלא מתה ומפיץ משום דהתם קודם שנשאת לו לא היה לה אלא חדא מתה: **הַשְׁתָּא** זבוני מזבנינן. הכא פסחת ואנן נסדר לו בעין סדורינן מן המעות בדי לקנות בסות וכדי לצורך שנים עשר חדש כמו שעושין בערכין: **נִימָא** ליה לא עלי דידי רמית. לאו אמתני' פריך אמאי מחזיר לו הכי דא"כ למה המתין עד כאן ועוד דמה צריך שעם עד מצות המקום ועוד וכי לא ידע דכתיב (דברים כד) ולקח מהזה צדקה אלא על כרחך ידע ואפילו הכי מקשה ליה וא"כ מה מתרץ לו אלא נראה דאבי עקיבא ורבי ישמעאל פריך דאמרי כל ישראל בני מלכים הם ובולן רואין לאותה אישטלא ואמאי כיון דאינו לובשה אלא לכבוד ולבוי בעלמא למה יש לנו לומר שכל זה השיל הכתוב על המלוה כיון שלא פירש הכתוב בהדיא ולא היה שייך עליו יותר מעל אחר כיון דסגיא ליה בלאו הכי ומשני גם באישטלא שייך לומר לך תהיה צדקה והטיל עליו הכתוב שלא למנוע ממנו הנוי והכבוד והתעצונו שהורגל בו עד עתה: הקדש

1 **לֹא שִׁלַּחְתָּ ב"ד בְּמְלָוֶה ת"ש אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת**
2 **רֵעֶךָ בְּשִׁלּוּחַ בֵּית דִּין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אַתָּה אוֹמֵר**
3 **בְּשִׁלּוּחַ בֵּית דִּין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּבַעַל**
4 **חוֹב כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר לֹא תָבֹא אֶל בֵּיתוֹ לַעֲבוֹט עֲבוֹטוֹ**
5 **הֲרֵי בע"ח אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים אִם חָבֹל תַּחְבֹּל**
6 **שַׂלְמַת רֵעֶךָ בְּשִׁלּוּחַ ב"ד הַכָּתוּב מְדַבֵּר תַּנָּאֵי הִיא**
7 **דְּתַנְיָא שְׁלִיחַ ב"ד שֶׁבָּא לְמַשְׁכְּנוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ**
8 **לְמַשְׁכְּנוֹ אֶלָּא עוֹמֵד מִבַּחוּץ וְהַלָּה מוֹצִיא לוֹ מַשְׁכּוֹן**
9 **שֶׁנֶּאֱמַר בַּחוּץ תַּעֲמֹוד וְהָאִישׁ וְתַנָּיָא אִידָךְ בע"ח**
10 **שֶׁבָּא לְמַשְׁכְּנוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לְמַשְׁכְּנוֹ אֶלָּא עוֹמֵד**
11 **בַּחוּץ וְהַלָּה נִכְנָס וּמוֹצִיא לוֹ מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּחוּץ**
12 **תַּעֲמֹוד וּשְׁלִיחַ ב"ד שֶׁבָּא לְמַשְׁכְּנוֹ הֲרֵי זֶה נִכְנָס**
13 **לְבֵיתוֹ וּמְמַשְׁכְּנוֹ וְלֹא יְמַשְׁכְּנוּ דְּבָרִים שֶׁעוֹשִׁין בְּהֶן**
14 **אוֹכֶל נֶפֶשׁ וְנוֹתֵן מַתָּה וּמַתָּה וּמַצָּע לְעַשֵּׂר מַתָּה**
15 **וּמַתָּה וּמַפָּץ לְעָנֵי לוֹ אֲבָל לֹא לְאִשְׁתּוֹ וְלֹא לִבְנָיו**

16 **וְלִבְנוֹתָיו כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּסַדְּרִין לבע"ח כָּךְ מְסַדְּרִין בָּעֲרָכִין כְּלַפֵּי לַיֵּא עִיקַּר בָּעֲרָכִין כְּתִיב**
17 **אֶלָּא אִימָא כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּסַדְּרִין בָּעֲרָכִין כָּךְ מְסַדְּרִין בבע"ח אֲמַר מַר נוֹתֵן מַתָּה וּמַתָּה וּמַצָּע**
18 **לְעַשֵּׂר מַתָּה וּמַתָּה וּמַפָּץ לְעָנֵי לְמַאן אִילֵימָא לְאִשְׁתּוֹ וּלְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו הָא אָמְרַת לוֹ**
19 **אֲבָל לֹא לְאִשְׁתּוֹ וּלְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו אֶלָּא אִידֵי וְאִידֵי לְדִידֵיהּ תִּרְתֵּי לְמָה לִי חָדָא דְּאָכֵיל**
20 **עֲלָה וְחָדָא זִוּג עֲלָה כִּדְשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁמוּאֵל כָּל מִילֵּי יַדְעִנָא אֲסוּתֵיהּ לָבָר מֵהָנֵי תְּלַת**
21 **מַאן דְּאָכֵיל אַהִינָא מְרִירָא אֲלִיבָּא רֵיקָנָא וּמַאן דְּאָסַר מִיתְנָא דְּכִיתְנָא רְטִיבָא אַחֲרִיצֵיהּ**
22 **וּמַאן דְּאָכֵיל נַהֲמָא וְלֹא מַסְגֵּי אַרְבָּעָה גַּרְמִידֵי תָּנֵי הָנָא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּסַדְּרִין**
23 **בָּעֲרָכִין כָּךְ מְסַדְּרִין בְּבע"ח א"ל הָשְׁתָּא זְבוּנֵי מְזַבְּנִינַן לֵיהּ סְדוּרֵי מְסַדְּרִינַן לֵיהּ וּמִי מְזַבְּנִינַן**
24 **לֵיהּ וְהָתַנַן מַחֲזִיר אֶת הַכַּר בַּלַּיְלָה וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה בַּיּוֹם הָנָא בְּרִשב"ג תָּנָא קַמֵּיהּ וְהָכִי**
25 **קָאָמַר לֵיהּ הָשְׁתָּא לְרִשב"ג זְבוּנֵי מְזַבְּנִינַן לֵיהּ סְדוּרֵי מְסַדְּרִינַן לֵיהּ דְּתַנְיָן רשב"ג אוֹמֵר אַף**
26 **לְעַצְמוֹ אֵינוֹ מַחֲזִיר אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם מִכָּאן וְאֵילָךְ מוֹכְרָן בְּב"ד וּמִמֵּאי דְּכִי קָאָמַר**
27 **רשב"ג זְבוּנֵי לְגַמְרֵי קָאָמַר דִּלְמָא הָכֵי קָאָמַר עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם הֲדַר לֵיהּ בְּעֵינֵיהּ מִכָּאן**
28 **וְאֵילָךְ מֵיהֲדַר לֵיהּ לְמַאי דְּהֲוֵי לֵיהּ וּמְזַבְּנִינַן מַאי דִּלְמָא חֲזֵי לֵיהּ אִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ אִית**
29 **לֵיהּ לְרִשב"ג הַאי סְבָרָא לֵיכָּא מִידֵּי דִּלְמָא חֲזֵי לֵיהּ דְּאָמַר אַבַּיֵי רשב"ג וְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי**
30 **יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי עֲקִיבָא כּוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵן רשב"ג הִתְנַן לֹא אֶת**
31 **הַלּוּחַ וְלֹא אֶת הַהַרְדָּל רשב"ג מִתִּיר בְּלוּחַ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל לְעוֹרְבִין רַבִּי שִׁמְעוֹן הִתְנַן**
32 **בְּנֵי מְלָכִים סַכִּין שֶׁמָּן וְיֵרָק עַל גַּבֵּי מַכּוֹתֵיהֶן בְּשַׁבָּת שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְסוּךְ בְּחוֹל ר' שִׁמְעוֹן**
33 **אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵן רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי עֲקִיבָא דְּתַנְיָא הֲרֵי שֶׁהָיוּ נוֹשִׂין בּוֹ**
34 **אֶלָּא זוּז וְלָבוּשׁ אִיצְטְלָא בַּת מֵאָה מָנֶה מְפֻשְׁטִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ וּמַלְבִּישִׁים אוֹתוֹ אִיצְטְלָא**
35 **הָרְאוּיָה לוֹ וְתָנָא מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְתָנָא מְשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִן לְאוֹתָהּ**
36 **אִיצְטְלָא וּלְמַאי דְּסָלִיק אַדַּעְתִּין מֵעִיקָּרָא דַּיְהוּדָאֵי לֵיהּ מַאי דְּחָזֵי לֵיהּ וּמְזַבְּנִינַן מַאי דְּלָא**
37 **חָזֵי לֵיהּ בְּשֶׁלָּמָא כַּר וְכֶסֶת חָזֵי לֵיהּ דְּבֵינֵי בֵּינֵי אֶלָּא מַחֲרֵישָׁה לְמַאי חָזֵיָא אָמַר רָבָא כַּר**
38 **דַּרְבָּה מַחֲרֵישָׁה דְּכִסְפָּא מַתְקִיף לָהּ רַב חָנָא וְלֵימָא לֵיהּ לַאו עֲלֵי קָרְמִית אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי**

איברא

בֵּינֵי אִיבָּא: **וְנֵימָא לֵיהּ.** מַלְוֶה: **לְאו עֲלֵי דִידֵי רְמִית.** לְפָרְעָנֵיהּ:

איברא

לֹא שִׁלַּחְתָּ ב"ד בְּמְלָוֶה וְהָכִי קָאָמַר בְּחוֹרֵב תַּעֲמוֹד אַתָּה וְהָאִישׁ שֶׁהוּא שָׁלִיחַ ב"ד וְאֲשֶׁר
1 **אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ: חֲרֵי בַּעַל חוֹב אָמוּר.** שֶׁאִינוֹ רָשָׁאי: **הָכָתוּב מְדַבֵּר.** שֶׁהוּא רָשָׁאי
2 לִיכָּנֵס לְחוֹבְלוֹ וְהָכִי קָאָמַר אִם כָּתוּב קְרָא אִם חָבֹל תַּחְבֹּל עַל יְדֵי שְׁלִיחַ ב"ד עַד שֶׁבָּא הוּא
3 תְּשִׁיבֵנּוּ לוֹ: **דְּשָׁנֵאֲמַר בְּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ.** שֶׁהוּא שְׁלִיחַ בֵּית דִּין גַּם הוּא יַעֲמוֹד בְּחוּץ: **לֹא**
4 **יַמְשְׁכֶנּוּ כֵּלִים שֶׁעוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֶל נָפֶשׁ.** דְּאִיתְרְבִי
5 מִכִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל: **מַתָּה וּמַתָּה.** לְקַמָּן הוּא
6 מְפָרֵשׁ אַחַת לְאָבוֹל וְאַחַת לִישׁוֹן: **מַצָּע.** שֵׁל לָבָד
7 שְׁקוֹרִין פולטר"א בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בְּסָתוֹת: **לְעַשֵּׂר.**
8 שֶׁהוּרְגַּל בְּמַצָּעוֹת: **וּמַפָּץ לְעָנֵי.** לְפִי מַה שֶּׁהוּרְגַּל
9 דַּבְּרֵי עֶרְכִין כְּתִיב וְאִם מָךְ הוּא מֵעֶרְכֶּךָ וְדַרְשִׁינַן
10 (ערכין דף כד.) הַחֲזִיהוּ מֵעֶרְכֶּךָ גּוֹבֶה הָכָא
11 לְמִשְׁכּוֹנוֹ כְּשֶׁאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְהוּא נִידוֹן בְּהַשָּׂגַת יַד
12 דִּכְתִיב (ויקרא כז) וְהֶעֱמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהֶעֱרִיךְ
13 אוֹתוֹ הַכֹּהֵן כַּשִּׁיעוּר לוֹ כְּדֵי חַיָּיו וּנוֹטֵל הַשְּׁאָר
14 וְיֵצֵא יְדֵי הַקְּדֵשׁ וְאַפִּילּוּ הָעָשִׁיר לְאַחַר שֶׁאָמְדוּהוּ
15 וְנָטַל מֵה שֶׁבְּיָדוֹ וּמִיָּמָיו נַמִּי בְּמַרְגְּלִית
16 שְׁמְשִׁיירִין לוֹ כְּדֵי חַיָּיו כְּדְאָמַר נַמִּי לְבַעל חוב
17 דְּגָמַר מִיכָּה מִיכָּה: **לוֹ.** הוא צָרִיךְ לִיתֵּן מַתָּה אֲבָל
18 לֹא לְאִשְׁתּוֹ וּלְבָנָיו דְּהַחֲזִיהוּ כְּתִיב וְלֹא הוֹטֵל עַל
19 הַמַּלְוֶה לְהַחֲזִיק אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ: **שֶׁמְּסַדְּרִין.** שֶׁמִּין
20 לְהַנִּיחַ לוֹ צְרָכֵי חַיָּיו לְשׁוֹן וְהֶעֱרִיךְ אוֹתוֹ לְיִשְׁעָא
21 אַדַּרְבָּנָא שֶׁמְּשָׁרְדִין לְשׁוֹן שְׁרִיר וְשִׁתִּיקוֹן שֶׁמְּעִמְּתִין:
22 **אַדְּרַבָּה עִיקַּר בָּעֲרָכִין כְּתִיב.** כְּדִפֵּי' לְעֵיל:
23 **לְמַאן.** הַמַּשָּׂה הַשְּׁנִיָּה: **מִיתְנָא רְטִיבָא דְּכִיתְנָא**
24 **אַחֲרִיצֵיהּ.** חָבֵל לֹח שֶׁל מִתְנָיָה: **אַהִינָא.**
25 תַּמְרָא: **אֲלִיבָּא רֵיקָנָא.** קוֹדֶם שֶׁיֹּאכַל: **וְלֹא מַסְגֵּי**
26 **אַרְבָּעָה גַּרְמִידֵי.** קוֹדֶם שֶׁיֹּשַׁע הַלְּבָד יְהֵבִינַן לֵיהּ
27 מְזוֹנָא שְׁנִיָּה וּמוֹשִׁיבָהּ בְּרֹחַב אַרְבַּע אַמּוֹת מִמְּקוֹם
28 אֲכִילָתוֹ וְעַל כָּרְחוֹ יִרְגִּיל לְעַמּוֹד וְלִלְכֹּת בְּמִשְׁכָּב
29 וְלֹא יִישַׁן עַל מִטָּה שֶׁאָכַל: **זְבוּנֵי מְזַבְּנִינַן לֵיהּ.**
30 לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם אַף כֵּלִים הָעֲשׂוּיִין לוֹ כְּדֶרְכָּן
31 מִשְּׁלֹשִׁים וְלִהָלֵן מוֹכְרָן: **תָּנָא קַמָּיהּ שִׁמְעוֹן תַּנֵּי**
32 **תָּנָא קַמָּיהּ.** דְּרַב נַחְמָן לְהָכִי מַתְנֵי' רשב"ג אוֹמֵר
33 כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּסַדְּרִין וכו': **זְבוּנֵי לְגַמְרֵי.** שֶׁלֹּא יְשִׁיאֵר
34 לוֹ לְפִי צָרְכּוֹ בְּצִמְצוּם: **בְּעֵינֵיהּ.** כְּמוֹת שֶׁהִיא
35 חֲשׁוּבָה אִם חָבַל בְּסוֹת שֶׁל מְעִיל יַחֲזִיר לוֹ הוּא
36 בְּעַצְמָהּ: **מֵהֲדַר לֵיהּ מַאי דַּחֲזֵי לֵיהּ.** יִמְכּוֹר לוֹ שֶׁל
37 שִׁירְאִין וְיִתֵּן לוֹ אַחַת שֶׁל צֶמֶר וְאַחַת שֶׁל סְבוֹכִּוֹ:
38 **אִי אִית לֵיהּ לְרַבָּנָן גַּמְלִיאֵל הַאי סְבָרָא.** לְסַדֵּר
39 לְבַעל חוֹב: **לֵיכָּא מִידֵּי דְּלָא חֲזֵי לֵיהּ.** מֵאַחַר
40 שֶׁהוּרְגַּל בּוֹ דַּהָא שְׁמַעְנָא לֵיהּ דְּאָמַר כָּל יִשְׂרָאֵל
41 בְּנֵי מְלָכִים הֵם דְּאָמַר אַבַּיֵי וכו': **לֹא אֶת הַלּוּחַ**
42 **וְלֹא אֶת הַחֲרִיסָה.** מְטַלְטְלִין בְּשַׁבָּת שֶׁאִינָם רְאוּיִן
43 הַיּוֹם לֹא זֶה לְכִשֶּׁל וְלֹא זֶה לְטַחְטֵן לוּף מִין קְטָנִית
44 וְאֵינָן רְאוּיִן לְמַאֲכָל בְּשֶׁהוּא חַי וְאֲפִילּוּ לְעוֹפוֹת:
45 **לָעוֹרְבִים.** וְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וְיֵשׁ לָהֶם לְגַדֵּל
46 עוֹרְבִים לְנוּי וּלְשַׁחוֹק: **שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְסוּךְ בְּחוֹל.**
47 בְּלֹא שׁוּם מְבָּה דִּלְדִלְּתוּהָ כִּי אֵיכָא מְבָּה נַמִּי לֹא
48 מוּכְחָא מִילְּתָא דִּלְדִלְּתוּהָ עֲבִידָ (דכי גזרו) רַבָּנָן
49 מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמְנִונִין: **מְפֻשְׁטִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ.**
50 לְפָרוֹעַ לְבַעל חוֹב אֶת חוֹבוֹ: **בְּשֶׁלָּמָא כַּר וְכֶסֶת.**
51 דְּתָנֵן בְּמַתְנִיתִין אֵיכָא לְמֵימַר מוֹכְרָן דְּקָאָמַר
52 רשב"ג לְבֵינֵי בֵּינֵי קָאָמַר לְקַנּוֹת גְּרוּעָה הִימֵנּוּ
53 וּבֵינֵי בֵּינֵי יִטּוֹל בְּחוֹבוֹ: **אֶלָּא מַחֲרֵישָׁה.** דְּקָתָנֵי
54 בְּמַתְנִיתִין וְעֶלְיָה קָאָמַר רשב"ג מוֹכְרָן מֵאי בֵּינֵי
55
56

איבָּרָא. בְּאֻמָּת. עָלֶיהָ רְמִי. שֶׁיִּהְא לוֹ צְדָקָה שֶׁהִבְתִּיב הַטֵּל עָלָיו לַעֲשׂוֹת לוֹ צְדָקָה לְהִלָּךְ לְפָנָיו: **מֵיכָּה מֵיכָּה.** גַּבֵּי לוֹזָה וּמִלְוָה כְּתִיב וכי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְגַבֵּי עֲרֵכִין כְּתִיב וְאִם מָךְ הוּא מֵעֶרְכֶּךָ: **דָּבָר** זֶה [שְׁאֵלוֹת]. אִם לְמִדְנוּ גְּזֵירָה שָׁוָה דְּמֵיכָה מֵיכָה וְלֹא אָמְרוּ לִי דָּבָר: **בָּרִם** בְּךָ הָיְתָה שְׁאֵילָה. אֲבָל כֵּן נִשְׁאֲלָה שְׁאֵילָה אַחַת בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ מִיָּמָיו יֵשׁ לְלַמֵּד בִּבְבוּדוֹ הוּא דְּאָתְיָא. וא"ת מ"מ נִילַף נְמֵי בְּהֵיקֵּישָׁא דְּמִסְדְּרִין דְּאֵין הַיְקֵּשׁ לְמִלְוָה וְאֵין לוֹמַר דְּהֵיקֵּישָׁא מְשַׁמֵּע דִּלְא אָתָא אֶלָּא לְגַלּוֹיֵי בִּכְבוּדוֹ

הֶקְדֵּשׁ שֶׁאֵין מַחֲזִירִין אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵין מְסַדְּרִין. וא"ת עֲרֵכִין יוֹכִיחַ שֶׁאֵין מַחֲזִירִין וּמְסַדְּרִין יֵשׁ לוֹמַר דְּמֵיכָה לְעֵרְכִין שֶׁהֵם קַלִּים וְאֵינָן נוֹהֲגִים אֶלָּא בְּאָדָם וּבְגַו בְּרֵית וְלֹא בְּטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוּס וּפְחוֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ אֲבָל הֶקְדֵּשׁ חָל עַל כָּל דָּבָר: **וְאִידָךְ** הוּא לְגַדּוֹן

אֵיבָּרָא עֲלֵיהּ רְמִי | **אֵיבָּרָא עֲלֵיהּ קָרְמֵי מִשּׁוּם שְׁנֵאֱמַר וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה**
אֵיבָּעְיָא לְהוּ מֵהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ בְּבַעַל חוֹב מִי גָּמַר מֵיכָּה מֵיכָּה מֵעֶרְכִּין אוֹ לֹא ת"ש דְּשָׁלַח רָבִין בְּאִגַּרְתֵּי' דָּבָר זֶה שָׁאֲלָתִי לְכָל רַבּוֹתַי וְלֹא אָמְרוּ לִי דָּבָר בָּרִם בְּךָ הָיְתָה שְׁאֵלָה הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי מָנֶה לְבֶדֶק הַבַּיִת וְהַשְׁתָּא דְּאִיתְּלָפָא אַמֵּרֵי ק"ו מִבַּעַל חוֹב וּמַה ב"ח שֶׁמַּחֲזִירִין אֵין מְסַדְּרִין הֶקְדֵּשׁ שֶׁאֵין מַחֲזִירִין אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵין מְסַדְּרִין וְר' יוֹחָנָן אָמַר נֶדֶר בְּעֵרְכְּךָ כְּתִיב מָה עֵרְכִּין מְסַדְּרִין אַף הֶקְדֵּשׁ מְסַדְּרִין וְאִידָךְ הָהוּא לְגַדּוֹן בְּבְבוּדוֹ הוּא דְּאָתְיָא מָה עֵרְכִין נִידּוֹן בְּבְבוּדוֹ אַף הֶקְדֵּשׁ נִידּוֹן בְּבְבוּדוֹ וְיִסְדְּרוּ בב"ח ק"ו מַעֲרָכִין וּמָה עֵרְכִין שֶׁאֵין מַחֲזִירִין מְסַדְּרִין בַּעַל חוֹב שֶׁמַּחֲזִירִין אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּסַדְּרִין אָמַר קְרָא וְאִם מָךְ הוּא מֵעֶרְכֶּךָ הוּא וְלֹא ב"ח וְאִידָךְ הַאי עַד שֶׁיַּהֵא בְּמֻכְּוּתוֹ מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ וְיַחֲזִירוּ בְּהֶקְדֵּשׁ קַל וְחוֹמֶר מב"ח וּמַה בַּעַל חוֹב שֶׁאֵין מְסַדְּרִין מַחֲזִירִין הֶקְדֵּשׁ שֶׁמְּסַדְּרִין אֵינוֹ דִּין שֶׁמַּחֲזִירִין אָמַר קְרָא וְשָׁכַב בְּשַׁלְמָתוֹ וּבֵרַכְךָ יָצָא הֶקְדֵּשׁ שֶׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה וְלֹא וְהָכְתִי' וְאַכַּלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ וגו' אֶלָּא אָמַר קְרָא וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה מִי שֶׁצָּרִיךְ צְדָקָה יָצָא הֶקְדֵּשׁ שֶׁאֵין צָרִיךְ צְדָקָה אִשְׁתְּחִיו רַבָּה בַּר אֲבוּהּ לְאִילֵּיהוּ דְּקָאֵי בִּבְבֵית הַקְּבָרוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים א"ל מֵהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ בב"ח מ"ל גְּמַר מֵיכָּה מֵיכָּה מֵעֶרְכִּין גַּבֵּי ב"ח כְּתִיב וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ וְאִם מָךְ הוּא מֵעֶרְכֶּךָ גַּבֵּי ב"ח כְּתִיב וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ מִנַּיִן

ממחיצתו שהוא בשריפה ומאן דלא יליף איסור בקע"ו משום ב"ש היינו משום דאבילה וחגאה חדא היא אבל הכא מודה דעבדינן כיון דמתוקם ההיקש למילתא אחריתי ור"ע דבהרבה מקומות בת"כ ובגמרא שרוצה לעשות ק"ו וסותר אותו ע"י היקש או ג"ש אם יש בכל מקום שלא נוהל להתעמיד ההיקש או הג"ש ואת"ל דאמרינן בערכין בפרק קמא (דף ד:) ראש חמור זה הקדש ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ולא אמר דנידון בבבודו בערכין פריך לה ומשני כאן בקדשי מזבח כאן בקדשי בדק הבית דהקבה מיירי בקדשי מזבח. ר"י:

מָה עֵרְכִין נִידּוֹן בִּבְבוּדוֹ. פי' בקונטרס] דְּרַשִׁינַן מִנְּפָשׁוֹת וא"ת מה צָרִיךְ קְרָא דִּמאי שְׁנָא מִנְּפָשׁוֹת דְּאִם כְּסִיֵּע יָדוֹ אוֹמְדִין כְּמָה הוּא יָפֶה בְּלֹא יָד וְה"נ יֵשׁ לָנוּ לְשׁוֹם כְּמָה הוּא שֶׁזֶּה בְּאֵבֶר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ וּכְמָה הוּא שֶׁזֶּה בְּלֹא מִנּוּי דְּהֵיינוּ עֵרֶךְ בּוֹלוֹ דְּאִינוּ שֶׁזֶּה כְּלוֹם אִם הָיָה נוֹטֵל אוֹתוֹ אֵבֶר וי"ל דְּאָמַר בְּפֶרֶק הָאוֹמֵר מְשֻׁקָּל (ערכין דף יט.) דְּאֵין שָׁמִין בְּעֵרְכִין אוֹמֵד שֶׁל נְזָקִין אֶלָּא שָׁמִין אוֹתוֹ בְּאִילּוּ הָיָתָה יָדוֹ מוּטֶלֶת לְרַבּוֹ רִאשׁוֹן וְלֹא כְּמוֹ שֶׁנִּטְּלָה לְגַמְרֵי דְּאִז מִתְגַּנֶּה הֶעֱבֵד וְשָׁוֶה הַרְבֵּה פְּחוֹת וה"נ אֵין שָׁמִין בְּאֵבֶר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ אִי לָאו דִּכְתִיב נְפָשׁוֹת: **מָה** עֵרְכִין שֶׁאֵין מַחֲזִירִין מְסַדְּרִין. וא"ת כֵּיוָן שֶׁמְּסַדְּרִין וּמַיניחִין לוֹ שֶׁיּעוּר הַמְּפוֹרָט בְּמִשְׁנָה אי"כ מַה חִלְּוָה שֶׁיְּהֵא הַדְּבָר מַנִּיחִין לוֹ לְגַמְרֵי כְּדֵי צָרְכּוֹ וּמַה יַּחֲזִיר לוֹ עוֹד וּאוֹר"ת דִּכְשֶׁנּוֹטֵל מִמֶּנּוּ בְּתוֹרַת פְּרָעוֹן אֲנִי מְסַדְּרִין אֲבָל בְּשׁוֹטֵל בְּתוֹרַת מִשְׁכּוֹן דַּחֲיִבֵי עֵרְכִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן אֲנִי אֵין מְסַדְּרִין וְשַׁיְּיָר חֲזָרָה:

וְאִידָךְ עַד שֶׁיְּהֵא בְּמֻכְּוּתוֹ כו'. פֵּירֵשׁ בְּקוּנְטְרֵס דְּהֵיינוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִי' וְלִפְי' ר"ת דְּלִקַּמָּן דְּרַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין מְצִי סְבְרִי דְּאֵין מְסַדְּרִין ע"כ וְאִידָךְ הֵיינוּ הַנֵּי דְּאִיבָּעְיָא לְהוּ מֵהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ בְּבַעַל חוֹב אִי נְמֵי בְּרֵישָׁא דְּתָנָא לְעֵיל דְּמְסַדְּרִין: **בְּמֻכְּוּתוֹ** מִתְּחִילָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ. לְמִעוּטֵי עֲנִי דְּהַשְׁתָּא וְחָזַר וְהָעֲנִי דְּנוֹטֵל עֶרֶךְ עֲשִׂיר בְּרֵבִי יְהוּדָה דְּבְפֶרֶק הַשּׁוֹר (ב"ק דף טז:):

מַהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ בְּבַעַל חוֹב. פֶּסֶק ר"ת בְּסֵפֶר הַיָּשָׁר דְּאֵין מְסַדְּרִין בְּבַעַל חוֹב דְּהָא רשב"ג דְּתַנְיָא] מְסַיֵּיעַ לְעֵיל דְּסָבַר דְּאֵין מְסַדְּרִין בב"ח וְקי"ל (ב"ק דף סט.) הַלָּכָה כְּרַשב"ג בְּמִשְׁנָתֵנוּ הֵיכָא דְּלֹא פָּסֵק גְּמָרָא כְּמַאן דְּפָלִיג עֲלֵיהּ וְלֹא מְצִינוּ בְּכָל אָמוֹרָאִים דְּשְׁמַעְתָּא שׁוּם אָמוֹרָא שֶׁסָּבַר בְּהֵדָיא שֶׁמְּסַדְּרִין וְרִבְּה בַּר אֲבוּהּ דְּאָמַר לֵיהּ לְאֵלֵּיהוּ מַהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ לְבַעַל חוֹב וְאֵ"כ גְּמָר מֵיכָּה מֵעֲרָכִין נִרְאֶה לְר"ת דְּגַרְסִינַן מִנַּיִן שֶׁמְּסַדְּרִין לְבַעַל חוֹב מִגְּלִיָּה לְמַאן דְּאִית לֵיהּ מְסַדְּרִין וְכֵן בְּגֵרִים בה"ג וְכֵן נִרְאֶה דְּאִי בְּנִי' הִסְפִּרִים דְּקָבְעֵי מַהוֹ שֶׁיְּסַדְּרוּ לְבַעַל חוֹב הָוֶה לֵיהּ לְמֵימַר מְסַדְּרִין שֶׁהֲרֵי הִשְׁתָּא לֹא הָיָה שׁוֹאֵל אֶלָּא וְדַאי מִנַּיִן גָּרַע וּלְעוֹלָם אֵין מְסַדְּרִין ס"ל וּבפ' הַשּׁוֹר (ערכין שם) דְּפְלִיגִי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן בְּעִנְיַן וְהַעֲשִׁיר וְחָזַר וְהָעֲנִי דְּר' יְהוּדָה סָבַר נוֹתֵן עֶרֶךְ עַשִׂיר וּמִפְקַע בְּגְמָרָא דְּרַבִּי יְהוּדָה מִשּׁוּם דִּכְתִיב וְאִם מָךְ הוּא עִמּוֹ שֶׁיְּהֵיהּ בְּמֻכְּוּתוֹ מִתְּחִילָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ מִכְּלָל דְּרַבָּנָן דְּפְלִיגִי עֲלֵיהּ דְּרִשֵׁי הוּא וְלֹא בְּבַעַל חוֹב דְּדוֹקָא בְּעֵרְכִין מְסַדְּרִין וְלֹא בְּבַעַל חוֹב בְּדְדְּרִשֵׁינַן דְּרַבִּים יֵשׁ לְדַחוֹת דְּדְרִשֵׁינַן הוּא וְלֹא אִשְׁתּוֹ בְּדְדְּרִשֵׁינַן לְעֵיל וְעוֹד הֲבֵיא רְאָיָה דְּאָמְרִי' בְּפ"ק דַּב"ק (דף יא:) וְשם ד"ה אִפּוּלוּ] מְנַיְּינִי וַאֲפִילּוּ מִן גְּלִימָא דְּעַל כְּתֵפֵיהּ וכי תֵּימָא דְּהֵיינוּ שֶׁמְּפַשְׁטִינַן אוֹתוֹ גְּלִימָא דְּאִלְּפָא זוּזָא וְיַהֲבִינַן לֵיהּ גְּלִימָא אַחֲרִינָא דְּחִזֵּיא לֵיהּ הָא לֵיכָּא מִידִּי דְּלֹא חֲזֵי לֵיהּ כְּרֵשב"ג דְּלְעֵיל וְעוֹד דְּפִסְקִי רב אַלְפַס בְּפֶרֶק שְׁנֵּמָה שְׁרָצִים (שבת דף קיא.) כר"ש דְּאָמַר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וּמִיהוּ אַמְרִינַן הָתָם דְּפִסְקִי כר"ש וְלֹא מִשְׁמַעְתֵּה וְרַבָּנָן דְּמַתְנִי' נְמֵי מִצִּי סְבְרִי דְּאֵין מְסַדְּרִין ומייתי

ומיירי בקבא ליטול בתורת משכון דקבלן סברי שמשחדירין לו כל ימי חייו ורשב"ג סבר דאחר שלשים יום מוכרו אבל הניכא דעשה בתורת נגיעה יכול למוכרו מיד ולא יסדרו כלל וא"ת אמאי לא מייתי מרשב"ג דאין משדרין ויש לומר דסבר גמרא דשקלינן מידי דלא חזי ליה ודבינן ליה מידי דחזי ליה כמו שמלמעלה לא היה יודע הגמרא ואע"ג שקנאתי דרשב"ג מאיר בלוף לא ידע ודחוי טעמא דליכא מידי דחזי ליה ומר' עקיבא ור' ישמעאל דאמרי (לעיל דף קיג:) כל ישראל ראויין לאותה אינטלא אין להוציא דסבירא להו משדרין דמירי דעבוט אינטלא בת מאה מנה ונותנין לו הראויה לו ומפני עושין השבת העבוט בכל יום ויום והמוחר יהיה לו למלוה בתורת משכון ולא יחזיר אותו בלל ורבי עקיבא ור' ישמעאל סברי דמן השובה עושה השבת העבוט אבל בתורת גנייה לא הדר בלל ומדמהדר ליה אליהו מיכה מיכה לא בעי למיפשט אפילו גרש מהו שיסדרו משום דאליהו דחויי הוה מדחי ליה והיה לו להשיב אין משדרין תדע השיר לו קברי יזרעאל כוכבים אינם מטמאים באהל כר"ש בן יוחי אע"ג דלא ק"ל בוותיה אלא כרשב"ג דמתני' דאהלות דאסר מדורות עובדי כוכבים משום אהל וטעמיה דאליהו משום דרוב ארוות יש בהן פותח טפח ויש מקום שלא גזרו בגון לצאת לקראת מלכים וכיוצא בו וכן מצינו בשהיה קובר את ר"ע היה הורה שאמר ליה וכי איניך כהן אמר בו משום בבודו דר"ע ועיקר טעמו היה לפי שהיה מת מצוה לפי שהיי יראים לקברו שהיה מדרגיו מלכות וכן נמצא בתשובת גאון שכתב שיש בסדר אליהו רבה שנחלקו עליו יש אומרים שהיה מבני בני בניה של לאה ואמר להם אני אלא אליהו מזרעה של רחל וא"כ לא היה כהן וכאן אומר שכהן היה ומסיים התם אמרו לו תן סימן לדבריך אמר להן כך כתוב ביחוסו של בנימין ועשרשיה ואליה וזכרי בני ירוחם אמרו אז לא כך אמרתם לאותה אלמנה עשי לי משם עוגה קטנה ולך ולבנך תעשה באחרונה ולא כהן אתה פי לפי שכהן הוא היה רוצה ליטול חלה תחילה אמר להם אותו תינוק משיחי בן יוסף היה ורמז רמותי לעולם שאני בא תחילה ובאותה תשובה מביא נמי הא דגמרי' מיכה מיכה ובגרש מנין שמסדרין לבעל חוב כמו שגורס ר"ת וכן בב"ב גבי ותאמר לאה בגד נחלקו רבי נהוראי אמר דאליהו מגד ור"ש אמר משל בנימין ועמד לפניהם ואמר להם רבותי לפה אתה נחלקים עלי אני מבני בניה של רחל:

מנין לערום שלא יתרום. הוה ליה למימר מנין שלא יברך דתשעה שתורם ממנו אינו אסור אלא בשעת ברכה ושאר ברכות אסור לברך כשהוא ערום שלא נקט הכי משום דמשנה היא ערום לא יתרום: **אמר** ליה לאו כהן (אתה). תימה לר"י היאך החזה בנה של האלמנה כיון שכהן היה דכתיב (מלכים א יז) ויתמודד על היהל וגו' ויש לומר שהיה ברור לו שיחיה שומעו. מלוה מעל גבי בניו ואין נעשה אצלו כשאר מטלטלים שקלקל דלא משתעבדי לבע"ח דכיון דמשכנינה קנייה:

ה"ג דתנ"י ר' שמעון בן יוחי' אומר. דאיכא משנה בשום מקום ועוד דמשניות אף של זקנים וטהרות היו שגורות להם כדמשמע בכמה דוכתין והא דקאמר בארבע לא מצינא בשיטא מצינא היינו דתופסת:

מנין לערום שלא יתרום כך היה אומר בן עזאי אומר. אין אדם מברך אלא על מצוה שנאמר ואתנן צאני לקחת ממנו אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין אדם שנאמר ואתם אדם צאני צאן מרעיתי אדם אתם אמר ליה רבי עקיבא לבן עזאי מה אתה אומר בזה שקול מתני לך אמר ליה אין אדם מברך אלא על מצוה שנאמר כי ישמות באהל: **בארבעה לא מצינא.** בגירס' דארבעה סדרין בגון מועד ישועות נשים שהן נוהגות בזמן הזה בכזמן הבית וקדשים נמי דכתיבי בהו בעבודתן ברכה ותהי דבעי מיניה לעניין תורם דתקנם תנן (תרומות פ"א מ"ו) אין תורמין תרומה ערום: **לאו** כהן. דאיכא למ"ד דאליהו הוא פינחס דכתיב ברכיה קנא מגביהין תרומה ערום: **אין** ממאן. דגבי אהל כתיב אדם (במדבר יט) אדם כי ימות באהל: **בארבעה לא מצינא.** בגירס' דארבעה סדרין בגון מועד ישועות נשים שהן נוהגות בזמן הזה בכזמן הבית וקדשים נמי דכתיבי בהו בעבודתן ברכה ותהי דבעי מיניה לעניין תורם דתקנם תנן (תרומות פ"א מ"ו) אין תורמין תרומה ערום: **לאו** כהן. דאיכא למ"ד דאליהו הוא פינחס דכתיב ברכיה קנא מגביהין תרומה ערום: **אין** ממאן. דגבי אהל כתיב אדם (במדבר יט) אדם כי ימות באהל: **בשיטא מצינא.** בתמיהה וזרעים אינו נוהג בחוצה לארץ וכן טהרות: **בפי.** לקוט: **ברפי.** עליון: **נפין.** אשקרט"ש בלע"ז: **שחט גלימא.** נסחט ריח מתוך העלין לתוך טלית וקלקלה שיטלוה את הבריה: **וזבני.** לגלימי: בי"ב אלפי דינרי: **לא תשבח בעבועו.** הא עשיר שכיב בעבועו: **מאי קאמר.** וכי בשביל שהוא עשיר התירו לשכב על טליתו והרי הוא רבית אצלו שישתמש במשכונו חנם: **הכי קאמר לא תשכב ועבועו בידך.** אלא השיבנו לו כבוא השמש כדכתיב השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש: ה"ג המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואינו חייב להחזיר לו: **ועובר בכל השמות הללו.** השב תשיב ולא תשכב בעבועו ועד בא השמש תשיבנו לו: **מאי קאמר.** דקתני אינו חייב להחזיר לו ועוד הדר תני עובר בכל השמות הללו (עובר בכל השמות הללו) השב תשיב לא תשכב בעבועו ועד בא השמש תשיבנו: **אפיקא.** אם לא החזיר: **ורבא אמר הכי קאמר** וכו'. לא טעי תנא במאי דאתניא חייב להחזיר לאושפוי ולמימר אינו חייב להחזיר אלא ודאי אינו חייב להחזיר נמי אתניא הכי קאמר וכו' ושכח והישר ודילג מתחייב להחזיר באינו חייב להחזיר: **שמשכנו שלא בשעת חלוקתו.** בבית דין: **אבל משכנו בשעת חלוקתו.** שהביא לו משכונו: **אינו חייב להחזיר.** דקראי בחובל לאחר חלוקה כתיב דכתיב ראתה ניהליה לאו חובל הוא: **ארישא.** אמשכנו שלא בשעת חלוקתו ולא החזיר לו עובר בבל השמות הללו: **עד בא השמש תשיבנו לו.** משמע בבוקר תשיבנו לו ויהא בידו עד בא השמש ויקח לו ממנו: **זה בכות לילה.** לקמן פריך דלילה לאהדורי ליה ביממא למה לי: **בבא השמש.** בלילה החזירו לו: **איכסייה.** אסיר ברייתא זו משדר משתמיה: **אמר ליה לא.** תסמייה דהא בכות בלילה וכבכות יום דקאמר לאו תשמיש יום ותשמיש לילה קאמר אלא בכות העשויה למשכן ביום קאמר והכי קאמר עד בא השמש תשיבנו לו ובבא השמש תטלנו זה בכות יום ולילפדך הכתוב שניתנה לו רשות לחובלה בלילה ולענין חבלה קרי ליה בכות בלילה: **משכנו ומת.** לזה לאחר שהשיב לו את העבוט:

למה

למה

לָמָּה חוֹזְרִין וּמַמְשְׁכִנִין שֶׁלֹּא תְהֵא שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶתּוֹ. דִּלְהֲוֵי מְשׁוֹנוֹ בִּידוֹ וְהַמַּלְוֶה עַל הַמַּשְׁכּוֹן אֵינוֹ מְשַׁמֵּט. שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ וְלֹא יַעֲשֶׂה מִטַּלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו: טַעֲמָא דִּיחִידֵי מְשַׁכְּנִיהּ. שֶׁהִיְּתָה בִּידוֹ כְּשֶׁמֵּת לוֹ: לָמָּה מְמַשְׁכְּנִין מֵעִיקָּרָא. הַקְּשָׁה ר"ת שֶׁלֹּא תְהֵא שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶתּוֹ וכו'. דְּמַמְשְׁכְּנִיהּ קָנְיֵיהּ וכי מְחַדַּר לֵיהּ הָוֶה פְּקָדוֹן גַּבְיהּ: בְּנֵי אִם עֲרָבִית לְעֵרָב אוֹ אִם נוֹקְשֶׁת בְּאַפְרֵי פִּיךָ. שֶׁהוֹנִיחוֹ בְּדִבְרֵיהֶם: עֲשֵׂה וְאַל תַּעֲשֵׂה. הַתְרָפֵס יָד אִם עֲרֻבָתְךָ וְאִם לֹא עֲרֻבָתְךָ אֶלָּא נוֹקֶשֶׁת בְּאוֹנָאַת דְּבָרִים רְדֹב רַעְיָךְ הַרְבֵּה עָלָיו רָעִים לְבַקֵּשׁ מְחִילָה: אִם פִּתָּן יֵשׁ לוֹ בְּיָדֶךָ. אִם נַעֲשֶׂה לוֹ עֵרֶב וְאִם נוֹקֶשֶׁת בְּדִבְרֵיהֶם רְדֹב רַעְיָךְ: לְצַד שֵׁנִי. כְּמוֹ דָּבָר אַחֵר: לְבֵיתוֹ. שֶׁל לֹוֶה בְּמִלְוָה אִי אֲתָה נִכְנָס אֲבָל אֲתָה נִכְנָס לְמַשְׁכּוֹנוֹ חוֹב אַחֵר שֶׁאֵינָהּ מִלְוָה: שֶׁכֵּן פּוֹנְקִין. הַשִּׁכּוּר לוֹ פּוֹנְקִין: דְּיוֹקְנָאוֹת. צֶר לוֹ צוּרוֹת בְּבֵיתוֹ בְּשָׂכָר: מִשְׁאָה שָׁם רַע. שֶׁאֲתָה יוֹצֵא וְנִכְנָס אִצְלָהּ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית: מִכְּדֵי בְּעַלְמָא דִּיחִידִי שַׁמֵּטְתָּא דְּקָרָא. אַע"ג דְּלֹא מְפָרֵשׁ שַׁמֵּטְתָּא בְּדֵאוֹקִימְנָא גַּבֵּי חוֹבוֹת: **מתני'** מְשׁוֹם שְׁנֵי בָּתִּים. הָעֶלְיוֹנָה רָבָה וְהַתַּחְתּוֹנָה רֵיחַיִם: **גמ'** לשאר

לָמָּה חוֹזְרִין וּמַמְשְׁכִנִין שֶׁלֹּא תְהֵא שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶתּוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה מִטַּלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו טַעֲמָא דְּהָדַר וּמַשְׁכְּנִיהּ הָא לֹא הָדַר וּמַשְׁכְּנִיהּ לֹא אָמַר רַב אַדָּא בַּר מַתָּנָא וְלָאו תְּרוּצֵי קָא מְתָרֵצְתָּ לָהּ תֵּרֵיץ הָכִי וְכִי מַאַחֲזִיר שֶׁמַּחֲזִירִין לָמָּה מְמַשְׁכְּנִין מֵעִיקָּרָא שֶׁלֹּא תְהֵא שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶתּוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה מִטַּלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו ת"ר לֹא תָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ לַעֲבוֹט עֲבוֹטוֹ לְבֵיתוֹ אִי אֲתָה נִכְנָס אֲבָל אֲתָה נִכְנָס לְבֵיתוֹ שֶׁל עֵרֶב וְכֵן הוּא אוֹמֵר לָקַח בְּנֵדוֹ כִּי עֵרַב זָר וגו' וְאוֹמֵר בְּנִי אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ תָּקַעְתָּ לַזָּר כְּפָפֶיךָ נוֹקַשְׁתָּ בְאִמְרֵי פִיךָ נִלְכַּדְתָּ בְּאִמְרֵי פִיךָ עֲשֵׂה זֹאת אֲפִילּוּ בְּנִי וְהִנָּצֵל כִּי בָאתָ בְכַף רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ אִם מָמוֹן יֵשׁ לוֹ בְּיָדְךָ הַתֵּר לוֹ פִּיסַת יָד וְאִם לָאו הַרְבֵּה עָלָיו

רַעִים לְצַד שֵׁנִי לְבֵיתוֹ אִי אֲתָה נִכְנָס אֲבָל אֲתָה נִכְנָס לִשְׂכַּר כְּתָף לִשְׂכַּר חָמֹר לִשְׂכַּר פּוֹנְדָּק לִשְׂכַּר דְּיוֹקְנָאוֹת יָכוֹל אֲפִילּוּ נָקַב עָלָיו בְּמִלְוָה ת"ל מַשָּׂאת מְאוּמָה: **מתני'** אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה: **גמ'** ת"ר אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה ר"ש אוֹמֵר עֲשִׁירָה מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ עֲנִיָּה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁאֲתָה חַיָּיב לְהַחֲזִיר לָהּ וְאָתָה מַשְׁאֵיהּ שָׁם רַע בְּשָׂכְרוֹ וְהַיְינוּ דְּר' יְהוּדָה לֹא דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְר"ש דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְהָא מַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ דְּתַנְיָא ר' יְהוּדָה אוֹמֵר מְרֻבֶּה הוּא וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהוּ מְסֵירוֹת אֶת לִבּוֹ ר"ש אוֹמֵר אֲפִילּוּ אַחַת וְהִיא מְסֵירָה אֶת לִבּוֹ ת"ש לֹא יִשָּׂאֶנָּה א"כ מַה ת"ל וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים אֲפִילּוּ כַּאֲבִיגַיִל לְעוֹלָם ר' יְהוּדָה לֹא דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְשַׁאנֵי הָכָא דִּמְפָרֵשׁ קְרָא וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יָסוּר מֵאי טַעֲמָא לֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים מִשּׁוּם דְּלֵא יָסוּר וְר"ש מִכְּדֵי בְּעַלְמָא דָּרֵישִׁינַן טַעֲמָא דִּקְרָא לִכְתּוֹב רַחְמָנָא לֹא יַרְבֶּה וְלֹא בְּעִינָן וְלֹא יָסוּר וַאֲנָא יָדַעְנָא מֵאי טַעֲמָא לֹא יַרְבֶּה מִשּׁוּם דְּלֵא יָסוּר לֹא יָסוּר דְּכָתַב רַחְמָנָא לָמָּה לִי אֲפִילּוּ אַחַת וּמִסֵּירָה אֶת לִבּוֹ הֲרֵי זֶה לֹא יְשַׁלֵּחֶנָּה: **מתני'** הַחוֹבֵל אֶת הָרֵיחַיִם עוֹבֵר מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה וְחַיָּיב מִשּׁוּם עֵנִי בְּלִים שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יַחֲבֹל רֵיחַיִם וָרָכֶב וְלֹא רֵיחַיִם וְרָכֶב בִּלְבַד אָמְרוּ אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל: **גמ'** אָמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם לוֹקֶה שְׁתַּיִם מִשּׁוּם רֵיחַיִם וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל חוֹבֵל רֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה אַרְבַּע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה חָמֵשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֵׁשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֶׁבַע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שְׁמוֹנֶה אֲבָל אֲתָה נִכְנָס לִשְׂכַּר כְּתָף לִשְׂכַּר חָמֹר לִשְׂכַּר פּוֹנְדָּק לִשְׂכַּר דְּיוֹקְנָאוֹת יָכוֹל אֲפִילּוּ נָקַב עָלָיו בְּמִלְוָה ת"ל מַשָּׂאת מְאוּמָה: **מתני'** אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה: **גמ'** ת"ר אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה ר"ש אוֹמֵר עֲשִׁירָה מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ עֲנִיָּה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁאֲתָה חַיָּיב לְהַחֲזִיר לָהּ וְאָתָה מַשְׁאֵיהּ שָׁם רַע בְּשָׂכְרוֹ וְהַיְינוּ דְּר' יְהוּדָה לֹא דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְר"ש דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְהָא מַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ דְּתַנְיָא ר' יְהוּדָה אוֹמֵר מְרֻבֶּה הוּא וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהוּ מְסֵירוֹת אֶת לִבּוֹ ר"ש אוֹמֵר אֲפִילּוּ אַחַת וְהִיא מְסֵירָה אֶת לִבּוֹ ת"ש לֹא יִשָּׂאֶנָּה א"כ מַה ת"ל וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים אֲפִילּוּ כַּאֲבִיגַיִל לְעוֹלָם ר' יְהוּדָה לֹא דָּרֵישׁ טַעֲמָא דִּקְרָא וְשַׁאנֵי הָכָא דִּמְפָרֵשׁ קְרָא וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יָסוּר מֵאי טַעֲמָא לֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים מִשּׁוּם דְּלֵא יָסוּר וְר"ש מִכְּדֵי בְּעַלְמָא דָּרֵישִׁינַן טַעֲמָא דִּקְרָא לִכְתּוֹב רַחְמָנָא לֹא יַרְבֶּה וְלֹא בְּעִינָן וְלֹא יָסוּר וַאֲנָא יָדַעְנָא מֵאי טַעֲמָא לֹא יַרְבֶּה מִשּׁוּם דְּלֵא יָסוּר לֹא יָסוּר דְּכָתַב רַחְמָנָא לָמָּה לִי אֲפִילּוּ אַחַת וּמִסֵּירָה אֶת לִבּוֹ הֲרֵי זֶה לֹא יְשַׁלֵּחֶנָּה: **מתני'** הַחוֹבֵל אֶת הָרֵיחַיִם עוֹבֵר מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה וְחַיָּיב מִשּׁוּם עֵנִי בְּלִים שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יַחֲבֹל רֵיחַיִם וָרָכֶב וְלֹא רֵיחַיִם וְרָכֶב בִּלְבַד אָמְרוּ אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל: **גמ'** אָמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם לוֹקֶה שְׁתַּיִם מִשּׁוּם רֵיחַיִם וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל חוֹבֵל רֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה אַרְבַּע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה חָמֵשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֵׁשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֶׁבַע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שְׁמוֹנֶה אֲמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם לוֹקֶה שְׁתַּיִם מִשּׁוּם רֵיחַיִם וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל חוֹבֵל רֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה אַרְבַּע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה חָמֵשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֵׁשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֶׁבַע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שְׁמוֹנֶה אֲמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם לוֹקֶה שְׁתַּיִם מִשּׁוּם רֵיחַיִם וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל חוֹבֵל רֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה אַרְבַּע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה חָמֵשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֵׁשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֶׁבַע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שְׁמוֹנֶה אֲמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם לוֹקֶה שְׁתַּיִם מִשּׁוּם רֵיחַיִם וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל חוֹבֵל רֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה אַרְבַּע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה חָמֵשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֵׁשׁ מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שֶׁבַע מִשּׁוּם רֵיחַיִם וְרָכֶב וּמִשּׁוּם כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל וְרֵיחַיִם וְרָכֶב לוֹקֶה שְׁמוֹנֶה

לשאר

עִיקַּר דְּאַסוּר גַּם לִשְׁמוֹאֵל נִיתּוּחַ אַפִּי׳ בִּבְלִים שֶׁעוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֶל נֶפֶשׁ דִּלְמָא דִּלְאו אֹתָהּ לִשְׁמוֹאֵל אֶלָּא לְלֹאו יְתִירָא וְלֹא לְאָסוּר נִיתּוּחַ לֹא אָתֵי שִׁפּוּר דִּלְמָאן דְּפָלֵיג עָלֶיהָ נִרְאֶה דְּרֵיחַיִם וְרֶכֶב אָסוּר אַפִּי׳ נִיתּוּחַ דְּכֵיוָן דְּשׁוֹלֵיהּ ב"ד בְּדָבָרִים אֲחֵרִים מוּתָּר אֲפִילּוּ לְמַשְׁכּוֹן וּבְרֵיחַיִם וְרֶכֶב אָסוּר ה"ה אֲפִילּוּ נִיתּוּחַ דְּשָׁרֵי בְּעַלְמָא אֲפִילּוּ לְמַלְוֶה דְּאָסוּר בְּרֵיחַיִם וְרֶכֶב דְּמִיסְתַּבְּרִי לְאָסוּר כָּל מְשׂוּכָּה שֶׁמְּשׂוּכָּה לְשִׁמּוּשׁ בְּשָׂרָה אֲבָל לִשְׁמוֹאֵל שֶׁאֵינוֹ מִתִּיר לְמַשְׁכּוֹן לְשֵׁלִישׁ ב"ד בְּדָבָרִים אֲחֵרִים אֶלָּא נִיתּוּחַ יֵשׁ לוֹמַר דִּבְרֵיחַיִם וְרֶכֶב נַמִּי דְּזִקָּה מִשְׁכּוֹן הוּא דְּאָסוּר כְּמוֹ שֶׁקִּרְבּוּ וְלֹא נִיתּוּחַ וּמִצְּעָא דְּמַשְׁמַע דְּכָל הַמְחַמֵּר מִיקַּל יוֹתֵר לְעִנְיַן רֵיחַיִם וְרֶכֶב שֶׁמִּתִּיר לְנַתֵּחַ וּמִאן דְּפָלֵיג עָלֶיהָ אָסַר כִּדְפַרְישִׁית: **וְחַיָּיב** מְשׁוּם ב' כֵּלִים. פֵּי' אֲפִילּוּ בְּהִתְּרָאָה אַחַת אִם חָבַל בְּבֶפֶשׁ אַחַת רֵיחַיִם וְרֶכֶב וְהִתְרוּ בּוֹ מְשׁוּם לֹא יַחֲבֹל רֵיחַיִם וְרֶכֶב לוֹקֶה שְׁתַּיִם דְּאִי מְשׁוּם דְּשִׁתֵּי הִתְרָאוֹת אֲפִי׳ רֵיחַיִם וְרֵיחַיִם חַיָּיב כִּדְאָמַר גַּבֵּי נָזִיר (מכות דף כא.) אָמְרוּ לוֹ אַל תִּשְׁתֶּה אַל תִּשְׁתֶּה חַיָּיב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְאֵין לוֹמַר לְעוֹלָם אֲיירֵי בִּשְׁתֵּי הִתְרָאוֹת וְקָא מְשַׁמַע לָן דְּרֵיחַיִם וְרֶכֶב אֵינָם כֵּלִי אֶחָד שֶׁלֹּא עַד שֶׁיַּחְבֹּל שְׁנֵיהֶם דְּא"כ ה"ל לְמֵימְרִי הַחוֹבֵל רֵיחַיִם אוֹ רֶכֶב בְּלֹא תַּעֲשֶׂה בּוֹ׃ וְתוּ לֹא אָלָא וְדַאי אִתָּא לְאַשְׁמוּעִינָן דְּבַהְתְרָאָה אַחַת חַיָּיב שְׁתַּיִם וְכֵן מְשַׁמַע בְּהֶדְיָא גַּבֵּי: דְּחַיָּיב שְׁתַּיִם בְּרֵיחַיִם וְרֶכֶב בְּהַתְרָאָה אַחַת דְּאָמַר רַב הוּנָא חָבַל רֵיחַיִם וְרֶכֶב לוֹקֶה ג' וְהַיְינוּ בְּהַתְרָאָה אַחַת דְּאִי בִּשְׁתֵּי הִתְרָאוֹת לוֹקֶה שְׁתַּיִם עַל הָרֵיחַיִם וּשְׁתַּיִם עַל הָרֶכֶב וְכֵיוָן דְּבַהְתְרָאָה אַחַת אֲיירֵי א"כ חַיָּיב שְׁתַּיִם דְּקָתָנֵי הַיְינוּ שְׁתֵּי מַלְקִיּוֹת וּתְיִמַּה דְּהֵיכִי לָקֵי וְהָא חַיָּיב לָהּ בְּגֻמָּרָא (דף קטו.) לְאו דַּיְיקָא לְעֵשֶׂה מִדְּאָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי זִיל אַהֲדוּרֵי וְכִי תֵּימָא דְּמַשׁ"ה א"ל לְאַהֲדוּרֵי דְּכָל מִילְתָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לֹא תַּעֲבֵיד אִי עָבֵיד לֹא מְהַנֵּי הָא אַבַּיֵי גּוּפֵיהּ קָאָמַר בְּפ"ק דְּתְמוּרָה (דף ד:) דְּאִי עָבֵיד מְהַנֵּי וְאֵין לוֹמַר דְּהָאי דְּלָקֵי הַיְינוּ בְּגוֹן שֶׁשָּׁבַר רֵיחַיִם וְאֶת הֶרֶכֶב דְּשׁוּב אֵינוּ נִיתָּק לַעֲשׂוֹת שֶׁאִינוֹ יָכוֹל לְהִתְּחַבֵּר רֵיחַיִם וּלְהֵיכִי לָקֵי כְּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק שִׁילּוּחַ הַקֵּן (חולין דף קמא.) דְּאִם הֵרַג אֶת הָאֵם שׁוּב לֹא יְשַׁחֵט נִיתָּק לַעֲשׂוֹת וְלָקֵי דְּא לֵיכָא לְמֵימַר דְּשֶׁאנֵי הָכָא בֵּיוָן

דמפסיד

דְּמַפְסִיד בְּחוֹבוֹ בְּנֶגֶד חֲרִיחִים חֲרֵי בֵּאילוּ הֶחְזִיר חֲרִיחִים עַצְמוֹ וְהָוֵי לְעוֹלָם נִיקָּח לְעֵשָׂה כִּדְאָמַר בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּמַכּוֹת (דף טו.) אֲהֶשֶׁבְּתָ הֶעָבוֹט הֲדֵי נִיקָּח לְעֵשָׂה אֲפִילּוּ נָאֶבֶד לוֹ הֶעָבוֹט מִשּׁוּם דְּכִיוָן דְּאִיתֵיהּ בְּתַשְׁלוּמִין לֹא לָקֵי וְעוֹד דִּלְא מִשְׁכַּחְתִּינַן בְּמַכּוֹת בֵּיטוּל וְלֹא בֵּיטוּל בְּשׁוּם לָאו הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה כְּמוֹ בְּשִׁלּוּחַ הַקֵּן וּבִפְאָה שֶׁלֹּא הַפְרִישׁ וְאָבֵל הַכֹּל וְאִם הִלְאוּ הִתְבַּלֵּל רִיחִים חָשִׁיב נִיקָּח לְעֵשָׂה וְאִם שִׁיבֵּר לוֹקֶה ה"ל לְמֵיחְשְׁבֵי נְמֵי הָתָם וע"ק דְּהֵיכִי חָשִׁיב נִיקָּח לְעֵשָׂה וְאִם דְּנִתְקוּ הַכְּתוּבִים בְּרֹאשׁוֹ וּלְהֵכִי חָשִׁיב בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּמַכּוֹת (שם) לְאוּ הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה וי"ל דְּטַעֲמָא דְּאַבָּיֵי דְּא"ל לְאַהֲדוּרֵי מִשּׁוּם דְּאִי עָבִיד לֹא מְהָנֵי כֵּיוָן שֶׁהָיָה שׁוֹגֵג שֶׁאִם הָיָה יוֹדֵע שֶׁהוּא אָסוּר לֹא הָיָה נִתְקוּ הַכְּתוּבִים דְּכִתְיב הֶשֵׁב תָּשִׁיב מ"מ אֲפִי' מִשְׁכְּנוֹ בְּאֵיסוּר וּלְהֵכִי חָשִׁיב בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּמַכּוֹת (שם) לְאוּ הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה וי"ל דְּטַעֲמָא דְּאַבָּיֵי דְּא"ל לְאַהֲדוּרֵי מִשּׁוּם דְּאִי עָבִיד לֹא מְהָנֵי כֵּיוָן דְּבִשְׁלָמָא שׁוֹגֵג שֶׁהָיָה יוֹדֵע שֶׁהוּא אָסוּר לֹא הָיָה לוֹ לְהַחֲזִיר אֲבָל מֵזִיד דְּאִי אַהֲדוּרֵי מְהָנֵי לֵיהּ לְמֵימַר לֵיכָּא לְמֵיחְשְׁבֵי נְמֵי הָתָם וְרָבֵּנוּ תַּם הָיָה גּוֹרֵס בְּהָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם. דִּלְא מְהָנֵי כֵּי נָפֵשׁ לְאוֹסוּפֵי לְאוֹתִיבְךָ אַרְחִיקֵם וְרָכֵב אֲבָל אִם הָיָה מְהָנֵי כֵּי נָפֵשׁ לְאוֹסוּפֵי לְאוֹתִיבְךָ אַרְחִיקֵם וְרָכֵב אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ. דְּמַרְבֵּי שְׁאֵר דְּבָרִים אִי לְאו דִּכְתִיב בֵּיהּ לֹא מִישְׁתַּמְעִי לֵיהּ מֵרִיחִים וְרָכֵב דְּה"א הַנָּךְ דְּוַקָא הִלְכָךְ לִשְׁאָר דְּבָרִים אֲתָא וְלֹא תִּישְׁדֵּייהּ נְמֵי אֲתַנֵי דְּמַפְקַת לְאו דִּידְהוּ לְאַסּוּפֵי לְאוֹתִיב אֲבָל הָכָא. אִי לְאו לְסוּפֵי לְאוֹתִיב אֲנָא דְּמַבְטֵל אֲתָא: כִּי אִם צְלִי אֵשׁ סְמָאנֵי אֲתָא. אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בְּכָלָל נָא וּמְבוּשָׁל חוּץ מִצְּלִי דְּנִיתֵּי לְאַזּוּדֵי לְאו עֲלֵיהּ וְאִי אִשְׁמְעִינַן מְצוּת צְלִי קְרָא אַחֲרִינָא כְּתִיב צְלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת וגו':

יתירא

שֶׁשְּׁאֵר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא לְמֵימָא אַבָּיֵי וְרָבָא בְּפֻלְגְּתָא דְּרַב יְהוּדָה הָנוּ דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל לֹא מַשְׁמַע רִיחַיִם וְרָכֵב הִלְכָךְ לִשְׁאָר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא וְאַבָּיֵי אָמַר לְךָ אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל

שֶׁשְּׁאֵר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא לְמֵימָא אַבָּיֵי וְרָבָא בְּפֻלְגְּתָא דְּרַב יְהוּדָה הָנוּ דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל לְאַתּוֹיֵי מִדְּאִיתֵיהּ בְּתַשְׁלוּמִין לֹא לָקֵי וְעוֹד דִּלְא מִשְׁכַּחְתִּינַן בְּמַכּוֹת בֵּיטוּל וְלֹא בְּשׁוּם לָאו הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה כְּמוֹ בְּשִׁלּוּחַ הַקֵּן וּבִפְאָה שֶׁלֹּא הִפְרִישׁ וְאָבֵל הַכֹּל וְאִם הִלְאוּ הִתְבַּלֵּל רִיחִים חָשִׁיב נִיקָּח לְעֵשָׂה וְאִם שִׁיבֵּר לוֹקֶה ה"ל לְמֵיחְשְׁבֵי נְמֵי הָתָם וע"ק דְּהֵיכִי חָשִׁיב נִיקָּח לְעֵשָׂה וְאִם דְּנִתְקוּ הַכְּתוּבִים בְּרֹאשׁוֹ וּלְהֵכִי חָשִׁיב בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּמַכּוֹת (שם) לְאוּ הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה וי"ל דְּטַעֲמָא דְּאַבָּיֵי דְּא"ל לְאַהֲדוּרֵי מִשּׁוּם דְּאִי עָבִיד לֹא מְהָנֵי כֵּיוָן שֶׁהָיָה שׁוֹגֵג שֶׁאִם הָיָה יוֹדֵע שֶׁהוּא אָסוּר לֹא הָיָה נִתְקוּ הַכְּתוּבִים דְּכִתְיב הֶשֵׁב תָּשִׁיב מ"מ אֲפִי' מִשְׁכְּנוֹ בְּאֵיסוּר וּלְהֵכִי חָשִׁיב בְּפֶרֶק בְּתֶרָא דְּמַכּוֹת (שם) לְאוּ הַנִּיתָּק לְעֵשָׂה וי"ל דְּטַעֲמָא דְּאַבָּיֵי דְּא"ל לְאַהֲדוּרֵי מִשּׁוּם דְּאִי עָבִיד לֹא מְהָנֵי כֵּיוָן דְּבִשְׁלָמָא שׁוֹגֵג שֶׁהָיָה יוֹדֵע שֶׁהוּא אָסוּר לֹא הָיָה לוֹ לְהַחֲזִיר אֲבָל מֵזִיד דְּאִי אַהֲדוּרֵי מְהָנֵי לֵיהּ לְמֵימַר לֵיכָּא לְמֵיחְשְׁבֵי נְמֵי הָתָם וְרָבֵּנוּ תַּם הָיָה גּוֹרֵס בְּהָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל לֹא מַשְׁמַע רִיחַיִם וְרָכֵב הִלְכָךְ לִשְׁאָר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא וְאַבָּיֵי אָמַר לְךָ אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל

יתירא

רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל לֹא מַשְׁמַע רִיחַיִם וְרָכֵב הִלְכָךְ לִשְׁאָר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא וְאַבָּיֵי אָמַר לְךָ אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב הוּנָא ע"כ לֹא קָאָמַר רַב יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל

לִימָא אַבָּיֵי וְרָבָא בְּפֻלְגְּתָא דְּרַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה בְּמַתְנִיתָא דְּמַכּוֹת (דף ד.) מַאִימָתַי קָרֵא יִתֵּירִי בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף ד.) אִמְרִינַן דְּבַחֲלֹב שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת וְעוֹד לֹא קָאָמַר אֶלָּא לְקִי אֶלָּא חָדָא וְלֹא מִשּׁוּם לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת הַדְּקָאָמַר אַבָּיֵי ל"ל שֶׁכֵּן בְּפֶרֶק עֲשָׂרָה יוחסין (קדושין עז:) הֵיינוּ מִשּׁוּם דְּבַנּוּף אַחַר אֵין לְחַיֵּב שְׁתֵּים בְּלֹא פְּסוּק וְלִכְךָ צָרִיךְ יִתּוּר לְחַיֵּב שְׁתֵּים בְּאִשָּׁה אַחַת וְא"ת דִּבְפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף ד.) אִמְרִינַן דְּבַחֲלֹב שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת וְעוֹד לֹא לְקִי אֶלָּא חָדָא וְכִרְמֹל וְכֵן מַעֲשֶׂה דְּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר לֹא הָוֵי לְקִי אֶלָּא חָדָא אִי לָאו דְּאִיכָּא קְרָאֵי יִתִּירֵי בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין וי"ל דְּזָן וְתִרְצַן שְׁנֵי שְׁמוֹת נִינְהוּ וְכֵן רִיחַיִם וְרָכֵב וְכֵן כּוֹשֵׁם אֲבָל חֶלֶב שׁוֹר וְכִבְשׂ וְעֵז שֵׂם חֵלֶב אֶחָד הוּא וְכֵן שֵׂם לֶחֶם וְכֵן שֵׂם מַעֲשֵׂה אֶחָד הוּא:

לִימָא אַבָּיֵי וְרָבָא בְּפֻלְגְּתָא דְּרַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה דְּרַב קְמִיפְלְגֵי. וא"ת שַׁמְעָא דְּרַב יְהוּדָה בְּמַתְנִיתָא דְּמַכּוֹת (דף ד.) אִמְרִינַן דְּבַחֲלֹב שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת וְעוֹד לֹא לְקִי אֶלָּא חָדָא וְלֹא מִשּׁוּם לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת הַדְּקָאָמַר אַבָּיֵי ל"ל שֶׁכֵּן בְּפֶרֶק עֲשָׂרָה יוחסין (קדושין עז:) הֵיינוּ מִשּׁוּם דְּבַנּוּף אַחַר אֵין לְחַיֵּב שְׁתֵּים בְּאִשָּׁה אַחַת וְא"ת דִּבְפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף ד.) אִמְרִינַן דְּבַחֲלֹב שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת וְעוֹד לֹא לְקִי אֶלָּא חָדָא וְכִרְמֹל וְכֵן מַעֲשֶׂה דְּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר לֹא הָוֵי לְקִי אֶלָּא חָדָא אִי לָאו דְּאִיכָּא קְרָאֵי יִתִּירֵי בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין וי"ל דְּזָן וְתִרְצַן שְׁנֵי שְׁמוֹת נִינְהוּ וְכֵן רִיחַיִם וְרָכֵב וְכֵן כּוֹשֵׁם אֲבָל חֶלֶב שׁוֹר וְכִבְשׂ וְעֵז שֵׂם חֵלֶב אֶחָד הוּא וְכֵן שֵׂם לֶחֶם וְכֵן שֵׂם מַעֲשֵׂה אֶחָד הוּא:

אָמַר לָךְ קְרָא אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַב יְהוּדָה כו'. תִּימָה הֵיאַ גַּבֵּי זָן וְתִרְצַן נְמֵי נְחִלְקוּ בפ' ג. מִינַיְן (נזיר דף ליח:) וּבְפֶרֶק בְּתֶרָא (סוכה דף מא:) דְּרַבָּא אָמַר אֵבֶל זָן וְתִרְצַן וּלְקָה ג' מִשּׁוּם זָן וְתִרְצַן וּמִשּׁוּם כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וכו' אע"ג דְּמִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶתָא לְשַׁאֵר דְּבָרִים דְּמַרְבֶּה בְּפֶרֶק ג' מִינִים וי"ל דְּמִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מַשְׁמַע שֶׁהוּא בִּלְשׁוֹן לָאו יוֹתֵר מִבּוֹלֵם וּלְהֵכִי מוֹקְמִינַן לֵיהּ לְלָאו אַזְן וְתִרְצַן אע"ג דְּצָרִיךְ נְמֵי לְשַׁאֵר דְּבָרִים ה"נ כִּי בְּנֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל מַשְׁמַע דִּלְא אֲתָא אֶלָּא לְשַׁאֵר דְּבָרִים וְרָכֵב דְּוַדַּאי אִי רִיחַיִם הָוֵה כְּתִיב כִּי בְּנֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל כְּדִכְתִיב (במדבר ו) מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָוֵה קְאֵי נְמֵי אַרִיחַיִם וְרָכֵב וְא"ת אַבָּיֵי מ"מ לֹא יוכל לְדַחוֹת אָזֶן וְתִרְצַן כְּמוֹ שְׁדּוֹחֶה הָכָא אַפְלוּגְתָּא דְּרַבָּא וּמְבוּשָׁל ע"כ לֹא קָאָמַר רַב הוּנָא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל קְרָא יִתִּירָא הוּא וּפִי' בְּקוּנְטְרֵס וְכִי הֵיכִי דְּאָתָא לְשַׁאֵר דְּבָרִים אֲתָא נְמֵי לְרִיחַיִם וְרָכֵב וְא"כ בְּזָן וְתִרְצַן נְמֵי נֵימָא לֵילֵיף ג' דִּכִי הֵיכִי דְּאָתָא לְשַׁאֵר אֲתָא נְמֵי לְזָן וְתִרְצַן וי"ל דְּלָא נִפְרְשׁ כְּפִירוּשׁ הַקּוּנְטְרֵס אֶלָּא דְּכִי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל קְרָא יִתִּירָא הוּא וְלֹא צָרִיךְ לְשַׁאֵר דְּבָרִים דְּשַׁמְעִינַן וְרָכֵב דְּלֹא הָוֵי ב' בְּתוּבִים הַבָּאִים בְּאֶחָד דְּהָא אִיצְטְרִיכוּ לְחַיֵּב עֲלִיהֶם מְשׁוּם ב' כֵּלִים וְלֹא אִיצְטְרִיךְ כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל לְשַׁאֵר דְּבָרִים טַפֵּי מִלְּרִיחַיִם וְרָכֵב וּלְהֵכִי שְׁדִיהּ נְמֵי אַרִיחַיִם וְרָכֵב אֲבָל כֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְגַמֵּן הַיִּין לְשַׁאֵר דְּבָרִים וְזוֹקֶה הוּא דְּאָתָא דִּלְא שַׁמְעִינַן לֵהּ מִזָּן וְתִרְצַן וּמִיהוּ גַּם עַל פִּי הַקּוּנְטְרֵס לֹא קְשָׁה דִּלְהֵכִי לֹא הָבִיא הַהוּא דְּזָן וְתִרְצַן לְפִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַחוֹת וְאֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא דָּבָר שֶׁיָּכוֹל לְדַחוֹת וְכֵן דְּרַךְ הַגְּמָ' שֶׁאֵינוֹ מְתַחִיל אֶלָּא בְּדִי לְהוֹכִיחַ וְלִהַרְאוֹת דְּמִכֹּחָא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינֵּיהּ וְכִי דָּחֵי נְמֵי דְּרַב הוּנָא כְּאַבָּיֵי הֵיינוּ בְּמֵאי דְּקָאָמַר אַבָּיֵי אֲבָל נָא וּמְבוּשָׁל לוֹקֶה שְׁתַּיִם וְאֵינוֹ לוֹקֶה מִשּׁוּם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ דְּכִי אִם צְלִי אֵשׁ אִתָּא לְכִדְתַנְיָא אֲבָל בְּמֵאי דְּמַפְקַת טַעֲמָא דְּאַבָּיֵי מִשּׁוּם דְּאֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת לֹא מָצֵי סָבַר כְּרַב הוּנָא דְּהָא נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל הָוֵי נְמֵי לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת וְלָקֵי עֲלֵיהּ לְרַב הוּנָא וְא"ת וְאַמַּאי אִיצְטְרִיךְ אַבָּיֵי הָכָא טַעֲמָא דְּאֵין לוֹקִין מִשּׁוּם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ מִשּׁוּם דְּהָוֵי לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת הִיפּוּךְ לֵיהּ דְּאִיצְטְרִיךְ לְכִדְתַנְיָא וי"ל דְּנִמֵּי הָוֵי לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת וְלָקֵי עֲלֵיהּ טַעֲמָא שֶׁנִּמְצָא בְּנֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל אֲבָל כֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָקֵי אֲבָל לְטַעֲמָא אֲלִיבָּא דְּרַב הוּנָא אֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת דְּאָמַר אַבָּיֵי אֵין לוֹקִין אֶלָּא שֶׁבִּכְלָלוֹת שֶׁקָּאָמַר רַב הוּנָא אָמַר לְךָ רָבָא דְּמֵיהָא דְּלָא לָקֵי חָדָא מֵיהָא לָקֵי אֲבָל לְטַעֲמָא דְּמְפָרֵשׁ כָּאן אַבָּיֵי אֲלִיבָּא דְּרַב הוּנָא דְּכִי אִם צְלִי אֵשׁ לְכִדְתַנְיָא אֲפִי' חָדָא לֹא לָקֵי:

אֲבָל [הָכָא] כִּי אִם צְלִי אֵשׁ לְמֵאי אִתָּא. וא"ת וְהָא אִיצְטְרִיךְ לְכִדְתַנְיָא דִּקְאָמַר אַבָּיֵי וי"ל דְּרָבָא עָבִיד הַקְשָׁיָא מִצְּלִי אֵשׁ דִּכְתִיב בְּקֹרֶא וְדִלְקַמְיֵיהּ צְלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת עַל מְרוֹרִים יֹאכְלוּהוּ (שמות יב) וְקָמְיֵיךְ לֵיהּ אִי תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וגו' אע"ג דְּבַבְרַיְיתָא פ' כָּל שָׁעָה (פסחים דף מא:) נָקִיט קְרָא דְּכִי אִם צְלִי אֵשׁ לְאו מִשּׁוּם דְּמִינֵּיהּ דָּרִישׁ אֶלָּא נִיתָּא לֵיהּ לְמִנְקַט קְרָא גּוּפֵיהּ דְּנָא וּמְבוּשָׁל וְאַבַּיֵי סָבַר דְּדִקְנָא נָקִט לֵיהּ בְּרַיְיתָא כִּי אִם צְלִי אֵשׁ אֲבָל קְרָא אַחֲרִיתִי לָא סְמִיכְתָּה הוּא וא"ת וְהָא אִבַּחְתִּי אִיצְטְרִיךְ כִּי אִם צְלִי לְחֵי וּמְבוּשָׁל בְּחֵמִי טְבֶרְיָא וי"ל דְּרָבָא גּוּפֵיהּ דְּקָאָמַר נָא וּמְבוּשָׁל פ' כָּל שָׁעָה (שם). מֵאי חַיֵּב דְּקָאָמַר מִשּׁוּם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ גַּבֵּי מְבוּשָׁל בְּחֵמִי טְבֶרְיָא וי"ל דְּאִינּוֹן לוֹקֶה בְּתֵי מְבוּשָׁל בְּחֵמִי טְבֶרְיָא דְּתַנְיָא הָתָם יָכוֹל יְהֵא לוֹקֶה ת"ל נָא וּמְבוּשָׁל נָא וּמְבוּשָׁל אֲמַרְתְּ לָךְ וְלֹא חֵי וּבִשְׁמַעְתִּין ה"ק רָבָא כִּי אִם צְלִי אֵשׁ לְמֵאי אִתָּא אִי לְאִיתּוֹיֵי לָאו מִשּׁוּם לְחֵי וְא"ת הָא כִּי אִם נֶפֶשׁ הוּא לְרַב יְהוּדָה דְּקָאָמַר רָבָא דְּאִתָּא לְדָרֵים אַחֲרִים כִּי אִם צְלִי אֵשׁ אָמְרִי' רִיחַיִם וְרָכֵב דְּאָמַרְתְּ לָךְ וְלֹא שְׁאָר דְּבָרִים וי"ל דְּכִי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל מְיַתְּרִי שְׁאָר דְּבָרִים וי"ל דְּכִי אִם צְלִי אֵשׁ לְכִדְתַנְיָא אֲפִי' חָדָא לֹא לָקֵי:

[דף כ"ט ע"א]

הֲלָכָה ח' מַתְנִי' – מוֹשִׁיבִין שׁוֹבְכִין לַתַּרְנְגוֹלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר.

וְתַרְנְגוֹלֶת שֶׁבָּרְחָה, מַחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ. וְאִם מֵתָה – מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ.

גּוֹרְפִין מִתַּחַת רַגְלֵי בְהֵמָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, וּבַמּוֹעֵד מְסַלְּקִין לַצְּדָדִין.

מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין בֵּלִים מִבֵּית הָאֲמָּן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד.

גְּמָרָא – הָא בַּמּוֹעֵד אָסוּר. אֵין מַרְבִּיעִין אֶת הַבְּהֵמָה בַּמּוֹעֵד אֲבָל מוֹלִיכִין אוֹתָהּ לְבִקֹּרֶת.

רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: חֲמוֹרָה שֶׁהִיא תּוֹבַעַת זָכָר – מַרְבִּיעִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תִיצַן, וּשְׁאָר כָּל הַבְּהֵמָה מוֹלִיכִין אוֹתָהּ לְבִקֹּרֶת.

וּמַקִּיזִין דַּם לְאָדָם וְלַבְּהֵמָה בַּמּוֹעֵד וְאֵין מוֹנְעִין רְפוּאָה מֵאָדָם וּמִבְּהֵמָה בַּמּוֹעֵד:

תַּרְנְגֹלֶת שֶׁבָּרְחָה מַחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ – וְהֵן שֶׁיַּחֲזִירוּהָ שְׁלֹשָׁה יָמִים לְמְרִידָה.

וְאִם מֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ – וְהוּא שֶׁיָּשְׁבָה עַל בֵּיצָה שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת. אָמַר רַבִּי מָנָא: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן, שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, אַרְבָּעָה עָשָׂר, חֲמִשָּׁה עָשָׂר. וּמִקְצַת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ. אָמַר רַבִּי אָבוּן: תִּפְתֵּר שֶׁיָּשְׁבָה מֵאֵלֶיהָ וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

זֶבֶל שֶׁבַּמְבוֹי מְסַלְּקוֹ לַצַּד. שֶׁבֶּרֶפֶת וְשֶׁבֶּחָצֵר – מוֹצִיאוֹ לָאַשְׁפָּה. אָמַר רַבִּי בָּא: הֲדָא דְתֵימַר בְּחָצֵר קְטַנָּה, אֲבָל בְּחָצֵר גְּדוֹלָה – מְסַלְּקוֹ לַצַּד. תָּרֶפֶת, בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה מוֹצִיאוֹ לָאַשְׁפָּה. אָמַר רַבִּי בָּא: מִפְּנֵי שֶׁנִּוּוּלָהּ קָשֶׁה:

הֲלָכָה ט' מַתְנִי' – שִׁשָּׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ, עַל שְׁלֹשָׁה מִהֶם בְּיָדָם וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מִחוּ בְּיָדָם. אֵלּוּ שֶׁלֹּא מִחוּ בְּיָדָם: מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם, וְכוֹרְכִין אֶת שְׁמַע, וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעֹמֶר, וְלֹא מִחוּ בְּיָדָן.

אֵלּוּ שֶׁמִּחוּ בְּיָדָן: מַתִּירִין בְּנִמְוֹסִיּוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ,

[דף כ"ט ע"ב]

וְאוֹכְלִין מִתַּחַת הַנְּשָׂרִים בַּשַּׁבָּת, וְנוֹתְנִין פֵּאָה לַיֵּרֶק, וּמִחוּ בְּיָדָן חֲכָמִים

גְּמָרָא – מַאן תַּנָּא קוֹצְרִין? רַבִּי מֵאִיר. מַאן תַּנָּא גּוֹדְשִׁין? רַבִּי יוּדָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן רַבִּי סוּסַיי קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי: כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁקּוֹצְרִין, וְכָל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין גּוֹדְשִׁין. מַפְלִיגִין בְּהַרְכָּבַת דְּקָלִים. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם וּבְרִצּוֹן חֲכָמִים הָיוּ עוֹשִׂין. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיוּ עוֹשִׂין בִּרְצוֹן חֲכָמִים,

כֵּיצַד הָיוּ כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע? אָמַר רַב אַחָא, אָמַר רַבִּי זְעֵירָה, אָמַר רַבִּי לָא: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִיקִין בֵּין תֵּבָה לְתֵבָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: מַפְסִיקִין הָיוּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִיקִין בֵּין אֶחָד לְבָרוּךְ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: מַפְסִיקִין הָיוּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ אוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׳. רַבִּי יוֹסָה אָמַר, רַבִּי זְעֵירָה, אָמַר רַבִּי לָא: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ וְגוֹ׳, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִיקִין בֵּין אֶחָד לְבָרוּךְ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: מַפְסִיקִין הָיוּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ אוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

כֵּיצַד הָיוּ מַתְּירִין בִּגְמָזִיוֹת שֶׁל חֶקְדֵּשׁ? אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים: אֵין אַתֶּם מוֹדִין לָנוּ בִּגְדוּלֵי חֶקְדֵּשׁ שֶׁהֵן אֲסוּרִין. אָמְרוּ לָהֶן: אֲבוֹתֵינוּ כְּשֶׁהִקְדִּישׁוּ לֹא הִקְדִּישׁוּ אֶלָּא קוֹרוֹת, מִפְּנֵי בַּעֲלֵי אֻגְרוֹת, שֶׁהָיוּ בָּאוּ וְנוֹטְלִין אוֹתָן בִּזְרוֹעַ. מַה רַבָּנִין סָבְרִין מֵימָר? קוֹרוֹת וּפֵרוֹת הִקְדִּישׁוּ, אֲפִילוּ תֵּימַר קוֹרוֹת הִקְדִּישׁוּ וּפֵרוֹת לֹא הִקְדִּישׁוּ, צְרִיכָא לְרַבָּנִין.

הַמַּקְדִּישׁ שְׂדֵה אִילָן, מַהוּ שֶׁיְּשַׁיֵּיר לוֹ מִן הַגְּדוּלִין? נִשְׁמַעֲינָהּ מִן הָדָא, מְשֻׁנּוֹדְעוּ הָעוֹלְלוֹת – הָעוֹלְלוֹת לַעֲנִיִּים. שַׁנְיָא הִיא, שֶׁאֵין אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. מֵעַתָּה אֲפִילוּ לֹא נוֹדְעוּ הָעוֹלְלוֹת יְהוּ הָעוֹלְלוֹת לַעֲנִיִּים?! שַׁנְיָא הִיא שֶׁהוּא כֶּרֶם לְהֶקְדֵּשׁ, כְּהָדָא דְתָנֵי, הַנּוֹטֵעַ כֶּרֶם לְהֶקְדֵּשׁ – פְּטוּר מִן הַפֶּרֶט, מִן הָעָרְלָה, וּמִן הָרְבָעִי, וּמִן הָעוֹלְלוֹת, וְחַיָּב בַּשְּׁבִיעִית. רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַה׳ – אֲפִילוּ דָּבָר שֶׁהוּא לַה׳, קְדֻשַּׁת שְׁבִיעִית חָלָה עָלָיו.

רַבִּי חִיָּה בַּר אַבָּא בְּעָא קוֹמֵי דְּרַבִּי מָנָא: לְאוֹכְלוֹ בְּלֹא פְּדָיוֹן אִי אֶפְשָׁר, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהֶקְדֵּשׁ לָצֵאת בְּלֹא פְּדָיוֹן, לְפְדּוֹתוֹ וּלְאוֹכְלוֹ אֵין אַתָּה יָכוֹל – שֶׁלֹּא יְהֵא

[דף ל׳ ע״א]

בְּלוֹקֵחַ לוֹ קוֹרְדוֹם מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אָמַר לֵיהּ: הַגְּזֵבֶר הָיָה מְחַלְּפָן בְּיַד אַחֵר.

אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: לָמָּה לִי נָן פָּתְרִין לָהּ דִּבְרֵי הַכֹּל? כְּהַהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסָה מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם נִדְרוֹ לְהֶקְבֵּירוֹ. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם הֶקְבֵּר נִדְרוֹ לְהֶקְדֵּישׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוֹרוֹן כְּרַבִּי יוֹסָה.

לֵית הָדָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן? דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִפְּנֵי שֶׁעָבַר עָלָיו וּשְׁכָחוֹ – חֲרֵי הוּא שִׁכְחָה. שַׁנְיָא הִיא בָּעָרִים שֶׁדַּרְכּוֹ לִבְחוֹן. אֲפִילוּ עַל דְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָה לֵית הִיא פְּלִיגָא, דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר: רוֹמֶם הָיִיתִי זֵיתִים עִם רַבִּי חִיָּה הַגָּדוֹל, וְאָמַר לִי: כָּל זֵית שֶׁאַתְּ יָכוֹל לִפְשֹׁט יָדֵךְ וְלִטְּלוֹ אֵינוֹ שִׁכְחָה. שַׁנְיָא הִיא, שֶׁכָּל רוֹגָלוֹת וְרוֹגָלוֹת אוֹמֵן בִּפְנֵי עַצְמוֹ. רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי אֵימִי: הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ וְנִצְרְךָ לְדָמָיו, אָמַר לֵיהּ: לֹא עָלָה עַל דַּעַת שֶׁיְּמוּת בָּרָעָב. רַבִּי זְעִירָא רַבִּי לָא, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין, מִיסְתְּיוֹסִים בְּאַנִי הוּא, וְנִקְנֵית בְּמִקָּח.

תָּנֵי, הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ וְעָמַד וְהִקְדִּישׁוֹ – חֲרֵי זֶה דָּר בְּתוֹכוֹ וּמַעֲלֶה שָׂכָר לְהֶקְדֵּשׁ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִקְדִּים לוֹ שְׂכָרוֹ, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁהִקְדִּים לוֹ שְׂכָרוֹ – חֲרֵי זֶה דָּר בְּתוֹכוֹ חִנָּם.

בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי מָנָא הַוּוֹת נִימוֹרָת בְּצִפּוֹרִין וַהֲווֹן בְּנֵיהוֹן מִישְׁכּוֹנִין גַּבִּין, מִדְּאָתַאי מֵיזַל לוֹן, אֲפִיק רַבִּי מָנָא כְּדוּן, כְּהִיא דְּרַבִּי אֵימֵי אָמַר: לֹא דַּאֲנָא סָבַר כְּדַעְתֵּיהּ, אֶלָּא בְּגִין צִיפָּרֶיָיא דִּילֹא יֶחְלְטוּן בְּנֵיהוֹן. וְאוֹכְלִין מִתַּחַת הַנְּשָׁרִים – מֵהֶן נָן קַיְימִין, אִם בְּשֶׁנְּשָׁרוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב דִּבְרֵי הַכֹּל מֻתָּר, אִם בְּשֶׁנְּשָׁרוּ בְּיוֹם טוֹב; דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין בִּסְתָם.

וְנוֹתְנִין פֵּאָה לְיֶרֶק – לֹא הָיוּ נוֹתְנִין

[דף ל' ע"ב]

אֶלָּא מִן הַלֶּפֶת וּמִן הַקַּפְלוֹטוֹת שֶׁלְּקִיטָתָן כְּאַחַת. רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר: אַף לְאַכְרוּב.

מַעֲשֶׂה בְּבֶן–מֵבִיא–יַיִן שֶׁנָּתַן בְּנוֹ פֵּאָה לְיֶרֶק לָעֲנִיִּים, וּבָא אָבִיו, וּמְצָאָן עוֹמְדִין עַל פֶּתַח הַגִּנָּה, אָמַר לָהֶן: הַנִּיחוּ מַה שֶׁבְּיָדְכֶם! הִנִּיחוּ מַה שֶׁנָּתַן לָהֶם בְּכִפְלַיִּהֶן מְעוּשָׂרִין, לֹא שֶׁהָיְתָה עֵינוֹ צָרָה, אֶלָּא שֶׁהָיָה חוֹשֵׁשׁ לְדִבְרֵי חֲכָמִים.

חַד זְמַן צָרְכִין רַבָּנָן נִידְבָא, שְׁלָחוֹן לְרַבִּי עֲקִיבָה וּלְחַד מִן רַבָּנִין עִמֵּיהּ. אָתוּן בָּעֵיי מֵיעוֹל לְגַבֵּיהּ, וְשָׁמְעוּן קָלֵיהּ דְּטַלָּיָא, אָמַר לֵיהּ: מַה נִּיזְבִּין לָךְ יוֹמָא דֵּין? אָמַר לֵיהּ: טְרוֹכְּסַמִּין, לֹא מִן יוֹמָא דֵּין אֶלָּא מִן דְּאָתְמוֹל, דְּהוּא כָּמִישׁ וְזָלִיל. שָׁבְקוּן לֵיהּ וְאָזְלוּן לוֹן, מִן דְּזָכִין, כָּל עַמָּא אָתוּן לְגַבֵּיהּ, אָמַר לוֹן: לָמָּה לֹא אַתִּיתוּן גַּבֵּי קָדָמַי, כַּמָּה דְּחַוֵּיתוּן נְהִיגִין? אָמַר: כְּבָר אַתִּינָן וְשָׁמְעִינָן קָלֵיהּ דְּטַלָּיָא אָמַר לָךְ, מַה נִּיזְבּוֹן לָךְ יוֹמָא דֵּין? וְאָמְרַתְּ לֵיהּ: טְרוֹכְּסַמִּין, לֹא מִן יוֹמָא דֵּין אֶלָּא מִן דְּאָתְמוֹל, דְּהוּא כָּמִישׁ וְזָלִיל. אָמַר: מַה דְּבֵיני לְבֵין טַלָּיָא יְדַעְתִּין, לֹא מַה בֵּינִי לְבֵין בָּרְיֵי. אַף עַל פִּי כֵן אָזְלוּן וְאָמְרוּ לָהּ, וְהִיא יְהָבָה לְכֻוֵּן חַד מוֹדֵי דְּדִינָרִין, אָזְלִין וְאָמְרִין לָהּ, אָמְרָה לוֹן: מַה אָמַר לְכֻוֵּן, גְּדִיל אוֹ מָחִיק, וְאָמְרִי לָהּ: סְתָם אָמַר לָן.

אָמְרָה לוֹן: אֲנָא יָהֲבָה לְכוֹן גְּדִיל, וְאִין אָמַר גְּדִיל הָא כְּמִלּוֹי. וְאִין לֹא, אֲנָא מְחַשְׁבְּנָא גּוֹדְלָנָה מִן פָּרְנִי. בֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע בַּעְלָהּ כְּךְ, כָּפַל לָהּ אֶת כְּתֻבָּתָהּ.

הדרן עלך מקום שנהגו

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הֲלָכָה א' מַתְנִי' – תָּמִיד נִשְׁחַט בִּשְׁמוֹנָה וּמֻקְדָּח וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֻקְדָּח. עֶרֶב פְּסָחִים נִשְׁחַט בְּשֶׁבַע וּמֻקְדָּח וְקָרֵב בִּשְׁמוֹנָה וּמֻקְדָּח, בֵּין בְּחוֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. חָל עֶרֶב פְּסָחִים לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת, נִשְׁחַט בְּשֵׁשׁ וּמֻקְדָּח וְקָרֵב בְּשֶׁבַע וּמֻקְדָּח וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו.

גְּמָרָא – כְּתִיב "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ" וְגוֹ', הָיִיתִי אוֹמֵר יִקָּרְבוּ שְׁנֵיהֶן בְּשַׁחֲרִית וּשְׁנֵיהֶן בֵּין הָעַרְבַּיִם, תַּלְמוּד לוֹמַר "אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר". הָיִיתִי אוֹמֵר יִקָּרֵב שֶׁל שַׁחַר עִם הָנֵץ הַחַמָּה וְשֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם עִם דְּמְדּוּמֵי הַחַמָּה, תַּלְמוּד לוֹמַר "בֵּין הָעַרְבַּיִם". נֶאֱמַר כָּאן "בֵּין הָעַרְבַּיִם" וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "בֵּין הָעַרְבַּיִם", מַה בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן, אַף "בֵּין הָעַרְבַּיִם" שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן. מַה חֲמִית מֵימָר "בֵּין הָעַרְבַּיִם" מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר: "אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם

[דף ל"א ע"א]

כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב". מַה "עֶרֶב" שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן – מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן, אַף "עֶרֶב" שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן – מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן. וְיֵהֵא כָּשֵׁר מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן.

ר' יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: "בֵּין הָעַרְבָּיִם" כֵּיצַד? חֵלֶק בֵּין הָעַרְבַּיִם וְתֵן לוֹ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח לְפָנָיו וּשְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח לְאַחֲרָיו וְשָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ, נִמְצָאתָ אוֹמֵר: שֶׁהַתָּמִיד קָרֵב בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: שָׁבַק ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי רֵישָׁא וְאָמַר סוֹפָה, דְּלֵכֶן כַּהֲדָא דְתָנֵי חֲנַנְיָה בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר: שׁוֹמֵעַ אֲנִי "בֵּין עַרְבַּיִם" בֵּין הָעַרְבּוֹ שֶׁל אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבֵין עַרְבּוֹ שֶׁל חֲמִשָּׁה עָשָׂר. יָכוֹל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה בְּכְלָל? תַּלְמוּד לוֹמַר (שְׁמוֹת יב) יוֹם. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר יוֹם יָצָא לַיְלָה, אִי יוֹם יָכוֹל בִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת בַּיּוֹם, תַּלְמוּד לוֹמַר (דברים טז) בָּעֶרֶב. אִי בָּעֶרֶב יָכוֹל מִשֶּׁתַּחְשַׁךְ, תַּלְמוּד לוֹמַר בֵּין הָעַרְבַּיִם, הָא כֵּיצַד? חֵלֶק בֵּין הָעַרְבַּיִם וְתֵן שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח לְפָנָיו וּשְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח לְאַחֲרָיו וְשָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ, נִמְצָאת אוֹמֵר שֶׁהַתָּמִיד קָרֵב בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח לְאַחֲרָיו וְשָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ. נִמְצָאת אוֹמֵר שֶׁהַתָּמִיד קָרֵב בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת וּמֻקְדָּח.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: הָדָא דְתֵימַר לְמִצְוָה, אֲבָל לְעִכּוּב הָדָא הִיא דְתָנֵינַן שְׁחָטוֹ קוֹדֶם לַחֲצוֹת פָּסוּל, לְאַחַר חֲצוֹת מִיַּד כָּשֵׁר. קוֹדֶם לַתָּמִיד כָּשֵׁר. וְיֵימַר אַף בְּשַׁחֲרִית כֵּן. הָכָא כְּתִיב בֵּין הָעַרְבָּיִם. אִית לְךָ מֵימַר תַּמָּן בֵּין הַבְּקָרִים.

ר' יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: תְּפִלּוֹת מֵאָבוֹת לָמְדוּ. אַב בֵּית דִּין.

מַאן תָּנָא בֵּין בְּחוֹל בֵּין בְּשַׁבָּת? ר' יִשְׁמָעֵאל, דְּתָנֵי כְּסִדְרוֹ בְּחוֹל כָּךְ סִדְרוֹ בַּשַּׁבָּת; דִּבְרֵי ר' יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כְּסִדְרוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת כָּךְ סִדְרוֹ בְּשַׁבָּת. הָא ר' יִשְׁמָעֵאל מֵאַחַר שָׁעָה לְפִילְפּוּלוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה מַקְדִּים שָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבָּנְסוּ לַמִּצְוָה מְשׁוּפָּרִין.

וְיִקְרַב פֶּסַח תְּחִילָּה וְתָמִיד אַחֲרָיו. אִם אוֹמֵר אַתְּ בֵּן נִמְצֵאתָ מְבַטֵּל בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁל פֶּסַח. אִם מְקַיֵּים אַתְּ בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁל פֶּסַח לֹא נִמְצֵאתָ מְבַטֵּל בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁל תָּמִיד. תָּמִיד אִם מְבַטְּלוֹ אַתְּ עַכְשָׁיו אֵימָתַי אַתְּ מְקַיְּמוֹ? לְאַחַר זְמַן פֶּסַח, אִם מְבַטְּלוֹ אַתְּ עַכְשָׁיו אֵימָתַי אַתְּ מְקַיְּמוֹ.

[דף ל"א ע"ב]

וְיִקְרִיב פֶּסַח תְּחִילָּה וְתָמִיד אַחֲרָיו! יֵאָמֵר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בָּעֶרֶב וּבֵין הָעַרְבַּיִם לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא בֵּין הָעַרְבַּיִם בִּלְבָד.

ר' יִרְמְיָה בָּעֵי: מַה חֲמִית מֵימַר עֶרֶב מְאַחַר אוֹ נֹאמַר עֶרֶב מַקְדֵּם? אֶלָּא בֵּינִי יֵאָמֵר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בֵּין הָעַרְבַּיִם כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא בֵּין הָעַרְבַּיִם לְבַד. מַתְנִיתָא מְסַיְּעָה לר' יִרְמְיָה (דברים טז) שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב, בָּעֶרֶב אַתָּה זוֹבֵחַ, כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אַתָּה אוֹכֵל, מוֹעֵד צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַתָּה צוֹלֶה.

אִית תַּנַּיי תָּנֵי: בָּעֶרֶב אַתָּה אוֹכֵל, כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אַתָּה זוֹבֵחַ, מוֹעֵד צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַתָּה צוֹלֶה, וְיִקְרְבוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת! אָמַר רַבִּי יוֹסֵה כֶּבֶשׂ שֶׁנִּי אֵין פֶּסַח שֵׁנִי.

תָּנֵי ר' נָתָן אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם וְיוֹם תָּמִיד נִשְׁחַט בִּשְׁמוֹנָה וּמֶחֱצָה וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֶחֱצָה. מַהוּ בְּכָל עֶרֶב פֶּסַח וּפֶסַח. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי ר' בוֹן טַעֲמַיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיָיה כְּדֵי לִיתֵּן חֲצִי שָׁעָה בֵּין כַּת לַכַּת.

תָּנֵי: דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לְפֶסַח, וּפֶסַח לְקְטוֹרֶת, וְהַקְּטוֹרֶת לַהֲטָבַת נֵרוֹת.

אִית תַּנַּיי תָּנֵי: דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לְקְטוֹרֶת, וְהַקְּטוֹרֶת לְפֶסַח, וּפֶסַח לַהֲטָבַת הַנֵּרוֹת כְּדֵי שֶׁיִּקְרְבוּ נִסְכֵּי תָּמִיד עִמּוֹ. אֵין מַקְדֵּם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר וְלֹא מְאַחֵר לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם אֶלָּא הַפֶּסַח

וְהַקְטוֹרֶת בְּעַרְבֵי פְּסָחִים. מִנַּיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר קוֹדֶם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר? תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא ו) עָלֶיהָ הָעוֹלָה וּמִנַּיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר מְעַכֵּב לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם תַּלְמוּד לוֹמַר עָלֶיהָ שְׁלָמִים רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר וְעָרַךְ עָלֶיהָ עוֹלָה אֵין כְּתִיב כַּאן אֶלָּא וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה שֶׁלֹּא תְּהֵא הָעוֹלָה קוֹדֶמֶת לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר.

תָּנֵי ר׳ יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר מְחַפְּרֵי כַּפָּרָה מְבִיאִין כַּפָּרָתָן אַחַר הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּטְבְּלוּ וְיֹאכְלוּ פִּסְחֵיהֶן לָעֶרֶב אָמַר רַבִּי יוּדָן הָדָא דְתֵימָא בַּמִּצוֹרָע עָשִׁיר אֲבָל בְּמִצוֹרָע עָנִי לֹא עוֹף הוּא מֵבִיא. אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן [שְׁמוּאֵל] כַּר אַבְדוּמָא אֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם׃

הֲלָכָה ב׳ מַתְנִי׳ – הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ קִיבֵּל וְהִילֵּךְ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ

[דף ל״ב ע״א]

פָּסוּל כֵּיצַד לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ לִשּׁוּם פֶּסַח וּלְשׁוּם שְׁלָמִים שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח׃

גמרא – מִנַּיִן שֶׁהוּא צָרִיךְ לִשְׁחֹטוֹ לִשְׁמוֹ ר׳ בָּא בְּשֵׁם רַב (שמות יב) וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לוֹמַר אִם שְׁחָטוֹ לְשֵׁם פֶּסַח חֲרֵי הוּא פֶּסַח וְאִם לַאו אֵינוֹ פֶּסַח. שְׁאָר כָּל מַעֲשָׂיו מִנַּיִן (דברים טז) וְעָשִׂיתָ פֶּסַח שֶׁיְּהוּ כָּל מַעֲשָׂיו לְשֵׁם פֶּסַח מֵעַתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין תַּלְמוּד לוֹמַר זֶבַח מַה זִּבְיָחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

חַטָּאת מִנַּיִן (ויקרא ד) וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת וּשְׁאָר כָּל מַעֲשָׂיו מִנַּיִן (ויקרא יד) וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד חַטָּאת. מֵעַתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין תַּלְמוּד לוֹמַר וְשָׁחַט מַה שְׁחִיטָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

חַטָּאת לְשֵׁם בְּעָלִים מִנַּיִן אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה (שם) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ. אָמַר לֵיהּ ר׳ יוֹסֵי מֵעַתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִפֶּר מַה זְּרִיקָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

פֶּסַח לְשֵׁם בְּעָלִים מִנַּיִן וְדִין הוּא מַה אִם הַחַטָּאת שֶׁאֵין מַחֲשֶׁבֶת עֲרֵלִים וּטְמֵאִים פּוֹסְלִין בָּהּ צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא לְשֵׁם בְּעָלִים פֶּסַח שֶׁמַּחֲשֶׁבֶת עֲרֵלִים וּטְמֵאִים פּוֹסְלִין בּוֹ אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לְשֵׁם בְּעָלִים לֹא אִם אָמַרְתָּ בְּחַטָּאת שֶׁהִיא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים תֹּאמַר בְּפֶסַח שֶׁהוּא קָדָשִׁים קַלִּין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה וְלֹא מַחֲשֶׁבֶת לְמַדְתָּ הַתּוֹרָה רִיבְּתָה מַחֲשֶׁבֶת בְּפֶסַח יוֹתֵר מִן הַחַטָּאת.

אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רַבִּי מָנָא וּמַחַטָּאתוֹ שֶׁל מְצוֹרָע אָנוּ לְמֵדִין. וְכִי חַטָּאתוֹ שֶׁל מְצוֹרָע לֹא לְחִידּוּשָׁהּ יָצְאת שֶׁתְּהֵא טְעוּנָה נְסָכִים לְשֵׁם בְּעָלִים וְדָבָר שֶׁיָּצָא לְחִידּוּשׁוֹ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ. אָמַר לֵיהּ וְכִי חַטָּאתוֹ שֶׁל מְצוֹרָע מֵאֵיכָן לְמִידָּה שֶׁתְּהֵא פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ לֹא מִן הַדִּין קְרָייָא דִּכְתִיב וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת וּכְתִיב (ויקרא ז) זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. אֶלָּא מִמָּקוֹם שֶׁהוּא לְמֵדָה מִשָּׁם הִיא מְלַמֶּדֶת.

שָׁחַטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן יֵשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בַּעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה וְהוּא פּוֹסֵל ר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר יֵשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה וְיֵהָא כָּשֵׁר. אָמַר רַבִּי אִילָא מִמַּחֲשָׁבָת פִּיגּוּל לִימֵּד רַבִּי יוֹחָנָן אִילּוּ זָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שָׁמָּא אֵינוֹ פִּיגּוּל. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי

[דף ל״ב ע״ב]

מִן תַּרְתֵּין מִילִין לֹא דָמְיָא מַחֲשָׁבָת פִּיגּוּל לְמַחֲשָׁבָת פְּסוּל

אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שָׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר. שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ לִשְׁמוֹ פָּסוּל.

אִילּוּ שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵמוּרָיו לִשְׁמוֹ שָׁמָּא אֵינוֹ פִּיגּוּל שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵמוּרָיו שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה אֲנָא חָמִית לְרַבִּי יִרְמְיָה תָּפֵיס לְרַבִּי בָּא אָמַר לֵיהּ אֲמוֹר לִי טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. נַעֲשָׂה מִשְׁעָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֲטוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְהוּא פָּסוּל.

אָמַר לֵיהּ וְאִין כֵּינִי אֲפִילּוּ שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק אֶת דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְיַעֲשֶׂה מִשְׁעָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֲטוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְיֵהָא כָּשֵׁר. לֵית יָכוֹל דָּמַר ר׳ אֵילָא בְּשֵׁם ר׳ יוֹחָנָן שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר. אַתָּא ר׳ יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם ר׳ יוֹחָנָן שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר רַבִּי יוֹסֵה נָסִיב חֵייליהּ מִן תְּרֵין טַעֲמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל נַעֲשָׂה מִשְׁעָה הָרִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֲטוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְהוּא פָּסוּל. לָמָּה שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר. נַעֲשָׂה הָרִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֲטוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְהוּא כָּשֵׁר.

רַבִּי חֲנַנְיָה אָמַר קוֹמֵי רַבִּי מָנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָן טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁאִילּוּ יָבוֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהּ מְחַשֵּׁב הוּא מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. שָׁמָּא אֵינוֹ פִּיגּוּל. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פִּיגּוּל. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שָׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר.

[דף ל"ג ע"א]

וּבְשָׁעַת קַבָּלָה מְחַשֵּׁב הוּא. חֲרֵי כָּל שֶׁאִילּוּ יָכֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהּ הוּא מְחַשֵּׁב מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵימוּרִין שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שָׁמָא אֵינוֹ פִּיגּוּל. וּבְשָׁעַת הַקְטָרָה אֵינוֹ מְחַשֵּׁב חֲרֵי כָּל שֶׁאִילּוּ יָכֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְהוּא מְחַשֵּׁב לָהּ אֵינוֹ מְחַשֵּׁב מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אָמַר לֵיהּ לֹא תִּתְיבֵינִי מִפִּיגּוּל עַל פְּסוּל דָּמַר ר' יוֹסֵה מִן תְּרֵין מִילִּין לֹא דַמְיָיא מַחֲשָׁבַת פִּיגּוּל לְמַחְשָׁבַת פְּסוּל.

מַה נָפֵיק מִן בֵּינֵיהוֹן אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדְמָא חִילּוּפִין בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן כָּשֵׁר עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פָּסוּל.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עַל דָּא אָמַר לִי אַבָּא בַּר אַבָּא דְּאִינּוּן אָמְרִין מִנַּיִן שֶׁהַפֶּסַח מִשְׁתַּנֶּה לְשֵׁם שְׁלָמִים תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא ב) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים כָּל שֶׁהוּא מִן הַצֹּאן בָּא שְׁלָמִים. הֲתִיבוּן חֲרֵי עוֹלָה מִן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַצֹּאן. יָצְאַת עוֹלָה שֶׁהִיא בָּאָה אֲפִילּוּ מִן הַבָּקָר הֲתִיבוּן חֲרֵי אָשָׁם אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר כַּהֲנָא מִן הַצֹּאן דָּבָר הַבָּא מִכָּל הַצֹּאן יָצָא אָשָׁם שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הָאֵילִים בִּלְבָד. בְּכָל אַתַּר אַתְּ אָמַר מִן לְרַבּוֹת וְהָכָא אַתְּ אָמַר מִן לְמַעֵט. אָמַר רַבִּי מָנָא מִיעֲטוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הָאֵילִים בִּלְבָד הֲתִיבוּן וְהָכְתִיב (שם) אִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּבָשִׂים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעוֹלָה.

[דף ל"ג ע"ב]

מֵעַתָּה מוֹתָר הַפֶּסַח אֵין בָּא עוֹלָה אָמַר רַבִּי אָבִין מְשַׁנִּין דָּבָר שֶׁהוּא לַאֲכִילָה בְּדָבָר שֶׁהוּא לַאֲכִילָה וְאֵין מְשַׁנִּין דָּבָר שֶׁהוּא לַאֲכִילָה בַּדָּבָר שֶׁאֵינוֹ לַאֲכִילָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי ר' בּוֹן מְשַׁנִּין קָדָשִׁים קַלִּין לְשֵׁם קָדָשִׁים קַלִּין וְאֵין מְשַׁנִּין קָדָשִׁים קַלִּין לְשֵׁם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עַל דְּאָמַר רַבִּי חֲנִינָה דְּאַתּוּן אָמְרִין אֵין הַפֶּסַח מִשְׁתַּנֶּה לְשֵׁם שְׁלָמִים אֶלָּא אִם כֵּן שְׁחָטוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים וַאֲנִי אוֹמֵר אֲפִילּוּ לְשֵׁם עוֹלָה. אָמַר רַבִּי לָא טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים כָּל שֶׁהוּא זֶבַח בָּא שְׁלָמִים. מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשָׁבַת פְּסוּל. הֵיךְ עֲבִיד שְׁחָטוֹ לְשֵׁם עוֹלָה עַל מְנָת לִזְרוֹק דָּמוֹ לְמָחָר. מִכָּל מָקוֹם פָּסוּל הוּא. אֵין תֵּימַר מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשָׁבַת פְּסוּל פִּיגּוּל, אֵין תֵּימַר אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשָׁבַת פְּסוּל פָּסוּל.

לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה. רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא מִכֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ שֵׁם נַעֲשָׂה כְּשׁוֹחֲטוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁתִיקָה וְהוּא כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ וְאֵין בֵּינִי אֲפִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק

דְמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְיֵעָשֶׂה מִשֶּׁעָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֲטוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁתִּיקָה וְיִהְיֶא כָּשֵׁר. אָמַר ר׳ אַבָּא מָרִי מַאן אָמַר בִּשְׁתִּיקָה כָּשֵׁר אוֹ נֵאמַר בִּשְׁתִּיקָה פָּסוּל׃

[דף ל״ד ע״א]

הֲלָכָה ג מַתְנִי׳ – שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לָעֲרֵלִים וְלַטְּמֵאִים, פָּסוּל.

לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו, לִמְנוּיָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לַמּוּלִים וְלָעֲרֵלִים, לַטְּמֵאִים וְלַטְּהוֹרִים, כָּשֵׁר.

שְׁחָטוֹדָם חֲצוֹת, פָּסוּל, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב)׃ בֵּין הָעַרְבָּיִם. שְׁחָטוֹ קֹדֶם לַתָּמִיד, כָּשֵׁר, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא אֶחָד מְמָרֵס בְּדָמוֹ, עַד שֶׁיְּזָרֵק דַּם הַתָּמִיד. וְאִם נִזְרַק, כָּשֵׁר׃

גְּמָרָא – מִנַּיִן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשׁוֹחֲטוֹ לְאוֹכְלָיו? רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל׃ ״אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֹסּוּ״. אָמַר רַבִּי יִאשַׁיָּה׃ לָשׁוֹן סוֹרְסִי הוּא זֶה, כְּאָדָם שֶׁהוּא אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ׃ ׳כּוֹס לִי אֶת הַטָּלֶה הַזֶּה׳.

כֵּיצַד שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו? שְׁחָטוֹ לְשֵׁם חוֹלֶה, לְשֵׁם זָקֵן, שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹכַל כַּזַּיִת.

כֵּיצַד שֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו? שְׁחָטוֹ לְשֵׁם בְּנֵי חֲבוּרָה אַחֶרֶת. הֲדָא אָמְרָה – שֶׁהַקָּטָן יֵשׁ לוֹ מִנְיָן לְפִסֹל,

הֲדָא אָמְרָה׃ הָיָה נָתוּן בְּדַרְכּוֹ רְחוֹקָה וּשְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ – פָּסוּל. הֲדָא אָמְרָה הֲדָא מְסַיְּעָא לְדְרוֹמַיי, דְּדְרוֹמַיי אָמְרִין׃ אֲמוּרִין שֶׁאָבְדוּ – מְחַשֵּׁב לָהֶן כְּמִי שֶׁהֵן קַיְמִין. הֲדָא אָמְרָה׃

[דף ל״ד ע״ב]

שְׁחָטוֹ שֶׁתֹּאכַל מִמֶּנּוּ חֲצִי חֲבוּרָתוֹ – פָּסוּל. אָמַר רַבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רַבִּי יוֹסָה׃ תִּפְתַּר שֶׁהָיוּ כַּלָּן חוֹלִין.

אָמַר לֵיהּ׃ נִיתְנֵי לְשֵׁם בְּנֵי חֲבוּרָה פְּסוּלִין. אָמַר לֵיהּ׃ בְּשֶׁהָיוּ שָׁם כְּשֵׁרִים וּשְׁחָטוֹ לְשֵׁם פְּסוּלִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר׃ מַתְנִיתָא בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו, אֲבָל אִם שְׁחָטוֹ מִשֶּׁעָה רִאשׁוֹנָה, וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – פָּסוּל.

רַבִּי שְׁמַלַּאי אָתֵי גַּבֵּי רַבִּי יוֹנָתָן, אָמַר לֵיהּ אַלְפָן אַגָּדָה! אָמַר לֵיהּ׃ מָסֹרֶת בְּיָדִי מֵאֲבוֹתַי שֶׁלֹּא לְלַמֵּד אַגָּדָה לֹא לְבַבְלִי וְלֹא לְדָרוֹמִי, שֶׁהֵן גַּסֵּי רוּחַ וּמְעוּטֵי תוֹרָה. וְאַתְּ נִהְרְדָּעֵאי וְדַר בַּדָּרוֹם.

אָמַר לֵיהּ׃ אֱמוֹר לִי חֲדָא מִלְּתָא, מַה בֵּין לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ? מַה בֵּין לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו? אָמַר לֵיהּ׃ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – פְּסוּלוֹ מִגּוּפוֹ. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – פְּסוּלוֹ מֵאֲחֵרִים. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – אֵין

אַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁרוֹ, לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – אַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁרוֹ. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – נוֹהֵג בְּכָל הַקָּדָשִׁים, לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּפֶּסַח.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מִן הֶדָּא דְּרַבִּי לְעָזָר אַתְּ שָׁמַע תַּרְתֵּי. דְּמַר רַבִּי לְעָזָר: מַתְנִיתָא בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. אֲבָל אִם שָׁחַט מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – פָּסוּל, חֲרֵי פְּסוּלוֹ מֻחְמָת אֲחֵרִים, וְאַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁרוֹ, וְאַתְּ אָמַר הָכֵין? אֶלָּא כִּינִי לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַקָּדָשִׁים, לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּפֶּסַח.

אָמַר רַבִּי אָבִין: אִית לָךְ חוֹרֵי, לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – נוֹהֵג בְּכָל הָעֲבוֹדוֹת, לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו – אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה.

[דף ל"ה ע"א]

לְאוֹכְלָיו כְּזַיְתִין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כְּזַיְתִין – כָּשֵׁר. לְאוֹכְלָיו כְּזַיְתִין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זַיִתִּין וְכָל שֶׁהוּא – כָּשֵׁר. לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זַיִתִּין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זַיִתִּין. מַה אֲנַן קַיְמִין? אִם כְּשֶׁהָיְתָה הַמַּחֲשָׁבָה לְכֹשֶׁר תְּהֵא הַמַּחֲשָׁבָה לְפָסֵל. אִם אֵינָהּ הַמַּחֲשָׁבָה לְפָסֵל לֹא תְהֵא הַמַּחֲשָׁבָה לְכֹשֶׁר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה לְכֹשֶׁר, דְּתָנִינַן תַּמָּן: לוֹבַשׁ כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת – כָּשֵׁר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין.

שְׁחָטוֹ שֶׁתִּתְכַּפֵּר בּוֹ חֲצִי חֲבוּרָתוֹ. רַבִּי יוֹנָה פּוֹסֵל, נַעֲשָׂה כְּמִתְפִּיֵּשׂ בַּפָּרָה אֵלּוּ לְאֵלּוּ, מֵאַחַר שֶׁלֹּא נִתְכַּפֵּר לְאֵלּוּ – לֹא נִתְכַּפֵּר לְאֵלּוּ. רַבִּי יוֹסָה אָמַר: כָּשֵׁר.

בְּמַתְנִיתָא תְּנֵינָא חָזַר בֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי פִּינְחָס: לֹא כֵן אוּקְפַן רַבִּי כָּשְׁרוֹ. אָמַר לֵיהּ: הָא קְבִיעָה גַּבְּךְ כְּמַסְמְרָא,

שְׁחָטוֹ קֹדֶם לַפֶּסַח – פָּסוּל. לְאַחַר חֲצוֹת מִיָּד – כָּשֵׁר,

קֹדֶם לְתָמִיד – כָּשֵׁר. וְתָנֵי בֵּן, יָכוֹל אִם קָדַם פֶּסַח לְתָמִיד לֹא יוּאַחַר הַתָּמִיד? תַּלְמוּד לוֹמַר "תַּעֲשֶׂה" רִיבָּה. אָמַר רַבִּי אָבִין: מַתְנִיתָא אָמְרָה, פֶּסַח עַצְמוֹ כָּשֵׁר, אֵין תֵּימַר פָּסוּל כְּמִי שֶׁלֹּא קְדָמוֹ.

תַּמָּן אַתְּ אָמַר דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לַפֶּסַח, וּפֶסַח לַקְּטֹרֶת, וְהַקְּטֹרֶת לַהֲטָבַת הַנֵּרוֹת, וְכָא אַתְּ אָמַר הָכִין? אָמַר רַבִּי לָא: כָּאן בְּחַי וְכָאן בְּשָׁחוּט.

[דף ל״ה ע״ב]

הֲלָכָה ד׳ מַתְנִי׳ – הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הֶחָמֵץ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַתָּמִיד

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לִשְׁמוֹ חַיָּיב וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּטוּר וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן פָּטוּר וּבַמּוֹעֵד לִשְׁמוֹ פָּטוּר וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ חַיָּיב וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן חַיָּיב חוּץ מִן הַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ׃

גְּמָרָא – מִנַּיִן לְשׁוֹחֵט פֶּסַח עַל הֶחָמֵץ שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי״, אֵין לִי אֶלָּא הַשּׁוֹחֵט, הַזּוֹרֵק מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם״.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מְמַּה שֶׁהוּא מִתְחַיֵּב עַל הַזְּרִיקָה, חָדָא אָמַרְתְּ פֶּסַח עַצְמוֹ כְּשֵׁר. אָמַר רַבִּי יוֹסָה: תִּפָּתֵר שֶׁנִּתְמַנָּה לוֹ חָמֵץ בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה, אוֹ שֶׁהָיָה זֶה שׁוֹחֵט וְזֶה זוֹרֵק. תָּנֵי חִזְקִיָּה: ״לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי״, הַתּוֹרָה קָרֵאת אוֹתוֹ זִבְחִי.

אָמַר רַבִּי מָנָא: אִלּוּלֵי דִּתָּנֵיתָה חִזְקִיָּה מָצִינוּ דָּבָר פָּסוּל וְחַיָּבִין עָלָיו חַטָּאת. הַמְּחַמֵּץ אֶת הַפְּסוּלָה – אִית תַּנַּיי תָּנֵי חַיָּב, אִית תַּנַּיי תָּנֵי פָּטוּר. אָמַר רַב חִסְדָּא: מַאן דְּאָמַר חַיָּב – בְּשֶׁנִּפְסְלָה מֵחֲמַת חִמּוּצָהּ מַאן דְּאָמַר פָּטוּר – בְּשֶׁלֹּא נִפְסְלָה מֵחֲמַת חִמּוּצָהּ.

הַקְטֵיר אֵמוּרִין עַל הֶחָמֵץ – אִית תַּנַּיי תָּנֵי חַיָּב, אִית תַּנַּיי תָּנֵי פָּטוּר. מַאן דְּאָמַר חַיָּב – ״דַּם״ מִכָּל מָקוֹם. מַאן דְּאָמַר פָּטוּר – ״זֶבַח״. מַה זְּבִיחָה מְיֻחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת הַכַּפָּרָה, יָצְאוּ הַקְטֵר אֵמוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

[דף ל״ו ע״א]

מָלַק עוֹף עַל חָמֵץ – אִית תַּנַּיי תָּנֵי חַיָּב, אִית תַּנַּיי תָּנֵי פָּטוּר. מַאן דְּאָמַר חַיָּב – ״דַּם״ מִכָּל מָקוֹם. וּמַאן דְּאָמַר פָּטוּר ״זֶבַח״ יָצָא עוֹף שֶׁאֵינוֹ זֶבַח. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסָה: מַאן דְּאָמַר חַיָּב נִיחָא, מַאן דְּאָמַר פָּטוּר מַה טַּעֲמָא? אָמַר לֵיהּ: לְמִדִּין עֹנֶשׁ מֵעֹנֶשׁ וְאֵין לְמֵדִין עֹנֶשׁ מִפָּטוּר.

רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בָּעֵין, יָכוֹל הַמְקַבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ עַל חָמֵץ יְהֵא חַיָּב? תַּלְמוּד לוֹמַר ״זֶבַח״. מַה זְּבִיחָה מְיֻחֶדֶת שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ – יָצָא הַמְקַבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ עַל חָמֵץ שֶׁאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִם אֵין דַּם - אֵין בָּשָׂר, אִם אֵין בָּשָׂר - אֵין דַּם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: דַּם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּשָׂר. כֵּיצַד? נִטְמָא הַדָּם אוֹ שֶׁנִּשְׁפַּךְ, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים - הַבָּשָׂר תִּעָבֵר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. נִטְמָא בָּשָׂר אוֹ שֶׁנִּפְסַל, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִזְרֹק אֶת הַדָּם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֹא יִזְרֹק, אִם זָרַק אֶת הַדָּם, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד - מוֹדֶה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהַרְצָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יב, כז): "וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם". אִם אֵין דַּם - אֵין בָּשָׂר, אִם אֵין בָּשָׂר - אֵין דַּם. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (שָׁם): "וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ", אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַבָּשָׂר. מַה אֲנִי מְקַיֵּם "הַבָּשָׂר וְהַדָּם"? מַקִּישׁ בָּשָׂר לְדָם, מַה הַדָּם בִּזְרִיקָה - אַף הַבָּשָׂר בִּזְרִיקָה. יָכוֹל יְהֵא זוֹרֵק וְדוֹבֵק? תַּלְמוּד לוֹמַר (וַיִּקְרָא א, יב): "וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם" - זוֹרֵק וְעוֹרֵךְ וְלֹא זוֹרֵק וְדוֹבֵק.

ב. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁבַּתּוֹרָה שְׁנִשְׁתַּיֵּר מֵהֶן כַּזַּיִת בָּשָׂר וְכַזַּיִת חֵלֶב - זוֹרֵק אֶת הַדָּם. כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר כַּחֲצִי זַיִת חֵלֶב - אֵין זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבְעוֹלָה, אִם נִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנּוּ כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר, כַּחֲצִי זַיִת חֵלֶב - זוֹרֵק אֶת הַדָּם, מִפְּנֵי שֶׁבְּעוֹלָה כֻּלָּהּ כָּלִיל. וּבַמִּנְחָה - אֲפִלּוּ כָּל הַמִּנְחָה קַיֶּמֶת - לֹא יִזְרֹק. וּבַפֶּסַח אִם יֵשׁ כַּזַּיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד - יִזְרֹק. וְאִם לָאו - לֹא יִזְרֹק. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁבַּתּוֹרָה, נִטַּל הַבָּשָׂר וְהַחֲלָבִים קַיָּמִים - זוֹרֵק אֶת הַדָּם עַל הַחֲלָבִים. נִטַּל הַחֵלֶב וְהַבָּשָׂר קַיָּם - זוֹרֵק אֶת הַדָּם עַל הַבָּשָׂר. אֲבָל בַּפֶּסַח אֵינוֹ כֵן, אַף עַל פִּי שֶׁנִּטַּל בָּשָׂר וְחֵלֶב קַיָּם - אֵין זוֹרֵק אֶת הַדָּם עַל הַחֵלֶב, שֶׁלֹּא בָא מִתְּחִלָּתוֹ אֶלָּא לַאֲכִילָה. נִטְמָא בָּשָׂר וְהַחֵלֶב קַיָּם, אִם יֵשׁ כַּזַּיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד - יִזְרֹק, וְאִם לָאו - לֹא יִזְרֹק. שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה וְיָצָא הַדָּם חוּץ לַקְּלָעִים וּזְרָקוֹ בִּשְׁתִיקָה - הֲרֵי זֶה כְּמוֹת שֶׁהָיָה, מוֹעֲלִין בַּשָּׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קַלִּים, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא. נִטְמָא הַדָּם וּזְרָקוֹ בִּשְׁתִיקָה - אֵין מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּמוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא, שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטָּמֵא, וְאֵין מְרַצֶּה לֹא עַל הַלָּן וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא. שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה וְיָצָא בְּשִׁתִּיקָה חוּץ לַקְּלָעִים, וְזָרַק אֶת הַדָּם בִּשְׁתִיקָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֲרֵי זֶה כְּמוֹת שֶׁהָיָה - מוֹעֲלִין בְּבָשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וְטָמֵא. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הָרְצָה הַצִּיץ עַל הַיּוֹצֵא - אֵין מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אֲבָל מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְחַיָּבִים עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא. נִטְמָא בָּשָׂר וְזָרַק אֶת הַדָּם בִּשְׁתִיקָה - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאֵין מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֲבָל מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא, שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטְּמֵאִים וְאֵינוֹ מְרַצֶּה, לֹא עַל הַלָּן וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא.

ג. שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה וְיָצָא הַדָּם חוּץ לַקְּלָעִים וּזְרָקוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ וְיָצָא הַדָּם חוּץ לַקְּלָעִים וּזְרָקוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ - הֲרֵי הוּא כְּמוֹת שֶׁהָיָה. מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל. נִטְמָא הַדָּם וּזְרָקוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ - עֲדַיִן מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, אֲבָל חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל. שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטָּמֵא וְאֵין מְרַצֶּה לֹא עַל הַלָּן וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא. שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה וְיָצָא בָּשָׂר חוּץ לַקְּלָעִים, וְזָרַק אֶת הַדָּם חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְיָצָא בָּשָׂר חוּץ לַקְּלָעִים, וְזָרַק אֶת הַדָּם בִּשְׁתִיקָה, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֲרֵי זֶה כְּמוֹת שֶׁהָיָה, מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קַלִּים, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הָרְצָה הַצִּיץ עַל הַיּוֹצֵא, וַעֲדַיִן

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל. נִטְמָא הַבָּשָׂר וְזָרַק אֶת הַדָּם חוּץ לִזְמַנּוֹ - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁעֲדַיִן מוֹעֲלִין בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים, אֲבָל חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטְּמֵאִים, וְאֵינוֹ מְרַצֶּה לֹא עַל הַלָּן וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא.

ד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד מְקוּלְּי בֵּית שַׁמַּאי וּמְחוּמְרֵי בֵּית הִלֵּל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי מַתָּנוֹת מַכְשִׁירוֹת וּמְפַגְּלוֹת בְּחַטָּאת, וּמַתָּנָה אַחַת בְּכָל הַזְּבָחִים. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֶחָד חַטָּאת וְאֶחָד כָּל הַזְּבָחִים מַתָּנָה אַחַת מַכְשֶׁרֶת וּמְפַגֶּלֶת. כֵּיצַד? נָתַן אַחַת בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, בֵּית שַׁמַּאי פּוֹסְלִין וּבֵית הִלֵּל מַכְשִׁירִין. שְׁתַּיִם בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא כָּשֵׁר. אַחַת חוּץ לִזְמַנּוֹ וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. שְׁתַּיִם חוּץ לִזְמַנּוֹ וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁפִּגּוּל. אַחַת חוּץ לִזְמַנּוֹ וְאַחַת חוּץ לִמְקוֹמוֹ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּחַטָּאת אֲבָל בִּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים, נָתַן אַחַת בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא כָּשֵׁר, אַחַת חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא פִּגּוּל, אַחַת חוּץ לִזְמַנּוֹ וְאַחַת חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְרִיקָה, אֲבָל בִּשְׁחִיטָה בְּקִבּוּל וּבְהִלּוּךְ, בֵּין שֶׁחְשַׁב עַל הָרְאשׁוֹנָה בֵּין שֶׁחְשַׁב עַל הָאַחֲרוֹנָה, אֲפִלּוּ עַל שְׁיָרֵי הַדָּם, חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזָבַח הַנִּתָּנִין בַּחוּץ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, אֲבָל דָּמִים הַנִּתָּנִין בִּפְנִים עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי, כְּגוֹן אַרְבָּעִים וְשִׁלֹּשׁ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שֶׁל פַּר הָעֵדָה, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שֶׁל פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, בֵּין בִּשְׁחִיטָה, בֵּין בִּקְבּוּל, בֵּין בְּהִלּוּךְ, בֵּין

הַשָּׁלֵם

שֶׁהוּא חָשַׁב עַל הָרִאשׁוֹנָה, בֵּין שֶׁחָשַׁב עַל הָאַחֲרוֹנָה, אֲפִלּוּ עַל אַחַת מֵהֶן, חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין פִּגּוּל בִּפְנִים.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. נִסְכֵּי בְהֵמָה - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדַּם הַזֶּבַח מַתִּירָן לִקָּרֵב; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁאָדָם מֵבִיא זְבָחִים הַיּוֹם וּנְסָכִים לְאַחַר עֶשְׂרִים יוֹם. אָמַר לָהֶם: אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִים עִם הַזֶּבַח. אָמְרוּ לוֹ: אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹתוֹ לְזֶבַח אַחֵר. לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדַּם הָאָשָׁם מַתִּירוֹ לַבְּהוֹנוֹת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁאָדָם מֵבִיא אָשָׁמוֹ הַיּוֹם וְלֶאָחַר עֶשְׂרִים יוֹם. אָמַר לָהֶן: אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִין עִם הָאָשָׁם, אָמְרוּ לוֹ: אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹתוֹ לְאָשָׁם מְצוֹרָע אַחֵר.

ב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַקְּטֹרֶת וְהַלְּבוֹנָה אֵינָם רְאוּיִין לַאֲכִילָה, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יָפֶה כֹּחַ הַמּוֹבֵחַ מִכֹּחַ הַכִּיּוֹר, וְכֹחַ הַכִּיּוֹר מִכֹּחַ הַמּוֹבֵחַ. יָפֶה כֹּחַ הַמּוֹבֵחַ בְּקָטֹרֶת וּלְבוֹנָה, וּמְנָחַת כֹּהֲנִים וּמְנָחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ וּמְנָחַת נְסָכִים וּבְעוֹלַת הָעוֹף, שֶׁאֵין לַכֹּהֲנִים בָּהֶן כְּלוּם. יָפֶה כֹּחַ הַכֹּהֲנִים בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת וְחַטָּאת, שֶׁאֵין לַמִּזְבֵּחַ בָּהֶן כְּלוּם. וְיָפֶה כֹּחַ כֹּהֲנִים מִכֹּחַ יִשְׂרָאֵל וְכֹחַ יִשְׂרָאֵל מִכֹּחַ כֹּהֲנִים. יָפֶה כֹּחַ הַכֹּהֲנִים בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבִבְכוֹר שֶׁאֵין לְיִשְׂרָאֵל בָּהֶן כְּלוּם. יָפֶה כֹּחַ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וּבְפֶסַח שֶׁאֵין לַכֹּהֲנִים בָּהֶן כְּלוּם.

ג. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים כֵּיוָן שֶׁשְּׁחָטָן וְזָרַק דָּמָן -מוֹעֲלִין בָּהֶן וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַיָּבִין מִשּׁוּם פִּגּוּל

תּוֹסֶפְתָּא

אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁהוּא כִּשְׁלָמִים וְדָמוֹ נִתָּן עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: הֲלָכָה זוֹ אָמַר לִי רַבִּי עֲקִיבָה, אֵין חַיָּבִין מִשּׁוּם פִּגּוּל אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁהוּא כִּשְׁלָמִים וְדָמוֹ נִתָּן עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: פִּגֵּל בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה מֵהֶן בַּחוּץ - פִּגֵּל. בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה מֵהֶן בִּפְנִים - לֹא פִגֵּל, כֵּיצַד? הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ, וְאָמַר: 'הֲרֵינִי שׁוֹחֵט עַל מְנָת לְהַזּוֹת מִדָּמוֹ לְמָחָר' - לֹא פִגֵּל, שֶׁמַּחְשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים. הָיָה עוֹמֵד בִּפְנִים וְאָמַר: 'הֲרֵינִי מַזֶּה עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵמוּרִין לְמָחָר וְלִשְׁפֹּךְ שִׁירַיִם לְמָחָר' - לֹא פִגֵּל, שֶׁמַּחְשָׁבָה בִּפְנִים בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ. הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ וְאָמַר: 'הֲרֵינִי שׁוֹחֵט עַל מְנָת לִשְׁפֹּךְ שִׁירַיִם לְמָחָר וּלְהַקְטִיר אֵמוּרִין לְמָחָר' - פִּגֵּל, שֶׁהַמַּחְשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ.

ד. קָדְשֵׁי עַכּוּ"ם - לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאֵין מְבִיאִין נְסָכִים, אֲבָל קָרְבָּנָן טְעוּנִים נְסָכִים; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּכָלָן אֲנִי רוֹאֶה לְהַחְמִיר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִזְבַּח, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת - מוֹדָה רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהֶן, וּדְבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּפִגּוּל וּבְנוֹתָר וּבְטָמֵא בְּקָדְשֵׁי מִזְבַּח אֶלָּא אַחַר זְרִיקָה, שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, אֶלָּא לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים.

ה. חִמֵּר בְּפִגּוּל שֶׁאֵין בְּנוֹתָר וּבְטָמֵא, וּבְנוֹתָר וּבְטָמֵא שֶׁאֵין בְּפִגּוּל, שֶׁהַפִּגּוּל נוֹהֵג בְּמַחְשָׁבָה וְנוֹהֵג לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, וְאִם נִתְפַּגֵּל מִקְצָת הַזֶּבַח - נִתְפַּגֵּל כֻּלּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנוֹתָר וְטָמֵא. חִמֵּר בְּנוֹתָר וּבְטָמֵא, שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא. נוֹתָר - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם טָמֵא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּפִגּוּל. חִמֵּר בְּטָמֵא, חִמֵּר בְּטָמֵא שֶׁאֵין בְּפִגּוּל וּבְנוֹתָר: שֶׁהַפִּגּוּל וְהַנּוֹתָר בִּידִיעָה אַחַת, וְהַטָּמֵא בִּשְׁתֵּי יְדִיעוֹת; פִּגּוּל וְנוֹתָר בְּקִבּוּעָה וְטָמֵא בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד; פִּגּוּל וְנוֹתָר לֹא הֻתְּרוּ מִכְּלָלָן וְהַטָּמֵא הֻתַּר מִכְּלָלוֹ. חִמֵּר בְּטָמֵא, שֶׁהַטָּמֵא נוֹהֵג בַּתְּרוּמָה וְנוֹהֵג לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים, וְאִם נִטְמָא מִקְצָת הָאֵבֶר - נִטְמָא כֻּלּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּפִגּוּל וּבְנוֹתָר.

ו. חִמֵּר בְּטָמֵא שֶׁאֵין בְּיוֹצֵא וּבְיוֹצֵא שֶׁאֵין בְּטָמֵא; שֶׁהַטָּמֵא נוֹהֵג בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבְקָדְשֵׁי קָלִים, וְנוֹהֵג בְּקָדְשֵׁי הַגְּבוֹל מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹצֵא. חִמֵּר בְּיוֹצֵא שֶׁהַיּוֹצֵא לֹא הֻתַּר מִכְּלָלוֹ וְאֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עָלָיו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּטָמֵא. בְּאֵיזֶה טָמֵא אָמְרוּ? בְּטָמֵא שֶׁאָכַל בָּשָׂר טָהוֹר וּבָשָׂר טָמֵא, אֲבָל טָהוֹר שֶׁאָכַל בָּשָׂר טָמֵא, וְהָאוֹכֵל מִן הַקָּדָשִׁים לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמָן. וּמִן הָעוֹלָה, וּמִן הָאֵמוּרִין, בֵּין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמָן וּבֵין לְאַחַר זְרִיקַת דָּמָן - הֲרֵי זֶה לוֹקֶה אֶת הָאַרְבָּעִים. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: אֵין חַיָּבִין קָרְבָּן אֶלָּא עַל פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא.

ז. לְשֵׁם שְׁשָׁה דְּבָרִים הַזֶּבַח נִזְבַּח: לְשֵׁם זֶבַח, לְשֵׁם זוֹבֵחַ, לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם אִישִׁים, לְשֵׁם רֵיחַ, לְשֵׁם נִיחוֹחַ, וְחַטָּאת וְאָשָׁם לְשֵׁם הַחֲטָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד בְּכָל אֵלֶּה כָּשֵׁר, שֶׁהֵן תְּנַאי בֵּית דִּין, שֶׁאֵין מַחְשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא לְאַחַר הָעוֹבֵד. לְעוֹלָם אֵין הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶלָּא לְאַחַר הַשּׁוֹחֵט, שֶׁהַשּׁוֹחֵט מַתְכִּין לְשֵׁם חַטָּאת, וְהַבְּעָלִים מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם עוֹלָה, אוֹ הַשּׁוֹחֵט מִתְכַּוֵּן לְשֵׁם עוֹלָה וְהַבְּעָלִים מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם חַטָּאת, לְעוֹלָם אֵין הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶלָּא לְאַחַר הַשּׁוֹחֵט.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. אֵיזֶהוּ צָפוֹן הַמְּזֻבָּח שֶׁכָּשֵׁר לִשְׁחִיטַת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים? מִקּוֹם הַמְּזֻבָּח הַצָּפוֹנִי וְעַד כֹּתֶל הָעֲזָרָה הַצָּפוֹנִי עַל פְּנֵי כָּל הַמְּזֻבָּח הַצָּפוֹנִי. וְיֶשְׁנָן שְׁלֹשִׁים אַמָּה; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹסִיף מִכְּנֶגֶד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ, וְעַד כְּנֶגֶד בֵּית הַחֲלִיפוֹת, וְיֶשְׁנָן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אַמָּה. וְרַבִּי מוֹסִיף מָקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי

הַשָּׁלֵם

תוֹסֶפְתָּא

הַכֹּהֲנִים אֶחָד עָשָׂר אַמָּה. וּמְקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל אֶחָד עָשָׂר אַמָּה, מְקוֹם הַכֹּתֶל הַצְּפוֹנִי וְעַד כֹּתֶל הָעֲזָרָה הַמִּזְרָחִי. וּכְשֵׁם שֶׁהַשְּׁחִיטָה בַּצָּפוֹן כָּךְ קִבּוּל הַדָּם בַּצָּפוֹן.

ב. הָיָה עוֹמֵד בַּדָּרוֹם וּפְשָׁט יָדוֹ לַצָּפוֹן, וְשָׁחַט - שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם קִבֵּל הַדָּם - פָּסוּל. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּצָּפוֹן וְשָׁחַט - כְּאִלּוּ נִכְנַס כֻּלּוֹ. פִּרְכְּסָה הַיּוֹצֵאת לַדָּרוֹם וְהֶחֱזִירָהּ לַצָּפוֹן - כְּשֵׁרָה. קָדָשִׁים קַלִּים - שְׁחִיטָתָן בִּכְפָנִים וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְפָנִים. שָׁחַט בִּכְפָנִים וְקִבֵּל בַּחוּץ, בַּחוּץ וְקִבֵּל בִּכְפָנִים - פָּסוּל, עַד שֶׁיִּשְׁחֹט בִּכְפָנִים וְיקַבֵּל בִּכְפָנִים. הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ וּפְשָׁט יָדוֹ לִכְפָנִים, וְשָׁחַט - כְּשֵׁרָה, וְאִם קִבֵּל הַדָּם - פָּסוּל. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ לִכְפָנִים וְשָׁחַט - פָּסוּל, כְּאִלּוּ לֹא נִכְנַס כֻּלּוֹ. פִּרְכְּסָה וְיָצְאת לַחוּץ וְהֶחֱזִירָהּ לִכְפָנִים - פְּסוּלָה. וּכְשֵׁם שֶׁהַשְּׁחִיטָה בַּיּוֹם, כָּךְ קִבּוּל הַדָּם בַּיּוֹם. שָׁחַט בַּיּוֹם וְקִבֵּל בַּלַּיְלָה. שָׁחַט בַּלַּיְלָה וְקִבֵּל בַּיּוֹם - פָּסוּל, עַד שֶׁיִּשְׁחֹט בַּיּוֹם וְיקַבֵּל בַּיּוֹם.

ג. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, שְׁחָטָן וְזָרַק דָּמָן, נִכְנַס וְעָמַד בֵּין מִזְבֵּחַ הַזָּהָב לַמְנוֹרָה, מִזְבֵּחַ הָיָה לִכְפָנִים מִמֶּנּוּ, טָבַל וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים כְּנֶגֶד בֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים, עַל כָּל הַזָּיָה טְבִילָה, נָתַן עַל הַקֶּרֶן מִכָּאן וּמִכָּאן - כְּשֵׁרָה, מִן הַקֶּרֶן וְלִכְפָנִים - פָּסוּל. שִׁנָּה מַתַּן קָרָנוֹת - פָּסוּל. חִסֵּר מִן הַמַּתָּנוֹת אֲפִילּוּ אַחַת - פָּסוּל. יָצָא וְהָיָה שׁוֹפֵךְ שִׁירֵי הַדָּם לִיסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וְשֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ לִיסוֹד דְּרוֹמִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲלוּ וְאֲלוּ לִיסוֹד מַעֲרָבִי. אֲלוּ וְאֲלוּ מִתְעָרְבִין בָּאַמָּה וְיוֹצְאִין לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכָּרִין לַגִּנָּנִין לַזֶּבֶל וּמוֹעֲלִים בָּהֶן; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְעִילָה בְּדָמִים.

ד. חַטָּאוֹת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד, כֵּיצַד סֵדֶר מַתַּן דָּמִים שֶׁלָּהֶם? הָיָה עוֹלֶה בַּכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, טוֹבֵל אֶצְבְּעוֹ הַמְיֻמֶּנֶת שֶׁבְּיָמִין, נוֹתֵן

הַשָּׁלֵם

בְּגוּדָלוֹ מִלְמַעְלָה וּבְאֶצְבָּעוֹ קְטַנָּה מִלְמַטָּה וּמְחַטֵּא וְיוֹרֵד כְּנֶגֶד חָדְהּ שֶׁל קֶרֶן, עַד שֶׁהַדָּם שֶׁבְּאֶצְבָּעוֹ כֻּלָּה. נָתַן עַל הַקֶּרֶן מִכָּאן וּמִכָּאן - כְּשֵׁר. מִן הַקֶּרֶן וְלִכְפָנִים - פָּסוּל. שִׁנָּה מַתַּן קָרָנוֹת - פָּסוּל. חִסֵּר מִן הַמַּתָּנוֹת אֲפִילּוּ אַחַת - פְּסוּלָה. שִׁיְּרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ וְיוֹרֵד לִיסוֹד דְּרוֹמִי. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּמְקוֹמוֹ הָיָה עוֹמֵד וְשׁוֹפֵךְ לִיסוֹד דְּרוֹמִי.

ה. הַיְסוֹד הָיָה מַקִּיף פְּנֵי כָל הַמִּזְבֵּחַ מִן הַצָּפוֹן לְמַעֲרָב אַמָּה עַל אַמָּה טֶפַח כְּלַפֵּי מִזְבֵּחַ, אוֹכֵל בַּדָּרוֹם אַחַת וּבְמִזְרָח אַמָּה, וּבְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית לֹא הָיָה לָהּ יְסוֹד, אֶלָּא חוּט שֶׁל סִיקְרָא הָיָה בְּאֶמְצַע הַמִּזְבֵּחַ, מִמֶּנּוּ וּלְמַטָּה חָמֵשׁ אַמּוֹת, מִמֶּנּוּ וּלְמַעְלָה חָמֵשׁ אַמּוֹת, שָׁכָל הַנִּתָּנִין לְמַטָּן - כְּשֵׁרִין מִחוּט הַסִּקְרָא וּלְמַטָּן, וְכָל הַנִּתָּנִין לְמַעְלָה - כְּשֵׁרִין מִחוּט הַסִּקְרָא וּלְמַעְלָה; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּעוֹלַת הָעוֹף, אֲבָל בְּחַטָּאת בְּהֵמָה לֹא הָיוּ נוֹתְנִין אֶלָּא עַל גּוּפָהּ שֶׁל קֶרֶן. הַיְסוֹד הָיָה מְנֻקָּב כְּמִין שְׁנֵי חוּטִין דַּקִּין, שֶׁבָּהֶן הָיוּ דָּמִים יוֹרְדִין וּמִתְעָרְבִין בָּאַמָּה וְיוֹצְאִין לְנַחַל קִדְרוֹן, וְנִמְכָּרִין לַגִּנָּנִין וְלַזֶּבֶל וּמוֹעֲלִין בָּהֶן.

ו. עוֹלָה וּתְמוּרַת עוֹלָה וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, וַאֲשָׁמוֹת, וְתוֹדָה, וְאֵיל נָזִיר וּשְׁלָמִים, וְהַשְּׁלָמִים הַבָּאִין מֵחֲמַת פֶּסַח, וְאַחַד עָשָׂר שֶׁבַּמַּעֲשֵׂר פֶּסַח שֶׁעָבַר זְמַנּוֹ, כֵּיצַד סֵדֶר מַתָּן דָּמִים שֶׁלָּהֶן? בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית - נוֹתֵן מִזְרָחָה צָפוֹנָה. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית - נוֹתֵן מַעֲרָבָה דְּרוֹמָה. רַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית - נוֹתֵן מִזְרָחָה צָפוֹנָה. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית - נוֹתֵן מַעֲרָבָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אִישׁ הַמִּצְפָּה הָיָה מְשַׁנֶּה בַּתָּמִיד, בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית - נוֹתֵן מִזְרָחָה צָפוֹנָה, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית - נוֹתֵן מַעֲרָבָה. דְּרוֹמִית - נוֹתֵן דְּרוֹמָה. נָתַן עַל הַקֶּרֶן מִכָּאן וּמִכָּאן - כְּשֵׁר. מִן הַקֶּרֶן וְלִכְפָנִים - פְּסוּלָה. שִׁנָּה מַתַּן קָרָנוֹת - כְּשֵׁר. חִסֵּר מִן הַמַּתָּנוֹת אוֹ שֶׁלֹּא

תּוֹסֶפְתָּא

נָתַן אֶלָּא אַחַת - כְּשֵׁר. שִׁירֵי הַדָּם - הָיָה שׁוֹפְכוֹ לְמַטָּה. הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח - שׁוֹפְכָן שְׁפִיכָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, שְׁפָכָן שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַיְסוֹד - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִין.

ז. הֵיכָן הִיא אֲכִילָתָן שֶׁל כָּלָן? חַטָּאת וְאָשָׁם, וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, וְחַטַּאת הָעוֹף, וְאָשָׁם תָּלוּי, וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים, וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת וְהָעֹמֶר - כָּלָן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, וְנֶאֱכָלִין לִזְכָרֵי כְהוּנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר, וְאֵין מַחֲשָׁבָה פְּסוּל בָּהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר. אֶחָד תְּמִימִים וְאֶחָד בַּעֲלֵי מוּמִים לְמַחֲלֶקֶת.

ח. הַבְּכוֹר, וְהַמּוּרָם מִן הַתּוֹדָה, וְאֵיל הַנָּזִיר - נֶאֱכָלִין לָאֲנָשִׁים וּלְנָשִׁים וְלַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל בַּתְּרוּמָה - אוֹכֵל בְּאִלּוּ, וְכָל שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בַּתְּרוּמָה - אֵינוֹ אוֹכֵל בְּאִלּוּ. הַשְּׁלָמִים וְהַמַּעֲשֵׂר וְאֶחָד עָשָׂר שֶׁבַּמַּעֲשֵׂר - נֶאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, לְיוֹם וְלַיְלוֹ, וּלְיוֹם שֶׁל אַחֲרָיו. וְכֵיוָן שֶׁחֶשְׁכָה - חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם נוֹתָר, וּמַחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בָּהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, וְאֵין שְׁרָפָתָן אֶלָּא בַּיּוֹם, וּבְכָל מָקוֹם הַיּוֹם הוֹלֵךְ אַחַר הַלַּיְלָה, וְלַאֲכִילַת קָדָשִׁים הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִזְבֵּחַ כְּלוֹ צָפוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא א, יא): "וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה לִפְנֵי ה'". רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מֵחֲצִי הַמִּזְבֵּחַ וְלַצָּפוֹן - כַּצָּפוֹן מֵחֲצִי הַמִּזְבֵּחַ וְלַדָּרוֹם - כַּדָּרוֹם. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁנֵי פִסְפָּסִין הָיוּ בְּבֵית הַחֲלִיפוֹת, פְּתוּחִין לַמַּעֲרָב, גְּבוֹהִין מִן הָאָרֶץ שְׁמוֹנָה אַמּוֹת שֶׁתְּהֵא עֲזָרָה כְּשֵׁרָה לַאֲכִילַת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְלִשְׁחִיטַת קָדְשֵׁי קָלִים, אֲפִלּוּ אֲחוֹרֵי בֵּית הַכַּפָּרֶת שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב, ג): "וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" וְגוֹ'.

הַשָּׁלֵם

ב. מְנָחוֹת הָיוּ נִקְמָצוֹת בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה, אֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ שֶׁל מִזְבֵּחַ. אַחַת חַטַּאת הָעוֹף וְאַחַת עוֹלַת הָעוֹף בָּאוֹת מִן הַחִלִּין, בַּיּוֹם, וּבְיַד הַיְמָנִית: כֵּיצַד מוֹלֵק בְּחַטַּאת הָעוֹף? נוֹתֵן שְׁנֵי גַפָּיהָ בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו, וּשְׁתֵּי רַגְלֶיהָ בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו, וְהָיָה מוֹתֵחַ צַוָּארָהּ עַל רֹחַב שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו וְזֶה עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. הָיָה מוֹלֵק בַּצִּפֹּרֶן מִמּוּל עָרְפָּהּ, וְאֵין מַבְדִּיל, וּמַזֶּה מִדָּמָהּ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, וּכְשֶׁם שֶׁהַשְּׁחִיטָה אֶחָד אוֹ רֹב אֶחָד - כֵּן מְלִיקָה אֶחָד אוֹ רֹב אֶחָד. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חַטַּאת הָעוֹף שֶׁמְּלָקָהּ כְּתִקָּנָהּ וְהִבְדִּיל בָּהּ - כְּשֵׁרָה. מְלָקָהּ בְּכָל מָקוֹם בַּמִּזְבֵּחַ - כְּשֵׁרָה. מִצָּה דָּמָהּ בְּכָל מָקוֹם בַּמִּזְבֵּחַ - כְּשֵׁרָה. הִזָּה וְלֹא מִצָּה - כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁיִּתֵּן מִדַּם הַנֶּפֶשׁ לְמַטָּה מֵחוּט הַסִּקְרָא. וְאִם הָיְתָה כְּשֵׁרָה - נֶאֱכֶלֶת לַכֹּהֲנִים, וְאִם לָאו - זוֹרְקָהּ עַל גַּבֵּי הַדֶּשֶׁן. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר: חִלּוֹן הָיְתָה שָׁם לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ, וּרְבוּבָה הָיְתָה נִקְרַאת, שֶׁשָּׁם זוֹרְקִים פְּסוּלֵי חַטַּאת הָעוֹף - שֶׁתַּעֲבֹר צוּרָתָהּ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

ג. כָּל הָעוֹלִין לַמִּזְבֵּחַ עוֹלִין לַמִּזְרָח וְיוֹרְדִין בַּמַּעֲרָב, בְּיָמִין וְיוֹרְדִין בִּשְׂמֹאל, חוּץ מִנְּסוּךְ הַמַּיִם וְהַיַּיִן, וְעוֹלַת הָעוֹף, שֶׁעוֹלִין בַּמַּעֲרָב וְיוֹרְדִין בַּמַּעֲרָב בְּיָמִין. כֵּיצַד? מוֹלֵק בְּחַטַּאת הָעוֹף כָּךְ מוֹלֵק בְּעוֹלַת הָעוֹף, אֶלָּא שֶׁבְּעוֹלַת הָעוֹף הָיָה מַבְדִּיל וּמַמְצֶה מִדָּמָהּ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ. מִצָּה עַל הַכֶּבֶשׁ וְעַל הַיְסוֹד - פָּסוּל. עָשָׂאהּ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד לְמַעְלָה אַמָּה - כְּשֵׁרָה. מִמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד לְמַטָּה אַמָּה - כְּשֵׁרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמְרִים: בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ הָיְתָה נַעֲשֵׂית. אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי אוֹמֵר: קָרְקְבָנִין הָיָה זוֹרְקָן עַל גַּבֵּי הַדֶּשֶׁן. בָּא לוֹ לַגּוּף, הָיָה מְשַׁסְּעוֹ בְּיָד, אֲבָל לֹא בַּסַּכִּין, בֵּין שֶׁשִּׁסַּע בַּיָּד וּבֵין שֶׁשִּׁסַּע בַּסַּכִּין, שִׁסַּע וְלֹא הִבְדִּיל - כְּאִלּוּ לֹא שִׁסַּע. מָלַח וְלֹא סָפַג, סָפַג וְלֹא מָלַח - כְּשֵׁרָה. זֶה הַכְּלָל, כָּל שִׁנּוּיִן שֶׁשִּׁנָּה

תּוֹסֶפְתָּא

בָּהּ לִפְנֵי מְצוּי דָּמָהּ – פְּסוּלָה, לְאַחַר מְצוּי דָּמָהּ – כְּשֵׁרָה.

ז,ד חַטַּאת הָעוֹף שֶׁמָּלְקָהּ לְהַזּוֹת דָּמָהּ בַּחוּץ, אוֹ מְקָצָת דָּמָהּ בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל בְּשָׂרָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרָהּ בַּחוּץ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. עוֹלַת הָעוֹף שֶׁמָּלְקָהּ לְהַזּוֹת דָּמָהּ בַּחוּץ, אוֹ מְקָצָת דָּמָהּ בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל בְּשָׂרָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרָהּ בַּחוּץ – פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמּוֹלֵק וְהַמְמַצֶּה בְּחַטַּאת הָעוֹף, כָּל הַמּוֹלֵק וְהַמְמַצֶּה בְּעוֹלַת הָעוֹף, לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ – פִּגּוּל, וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, וּבִלְבַד שֶׁיִּקָּרֵב מַתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? מָלַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ וּמִצָּה הַדָּם חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁמָּלַק חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה הַדָּם חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אוֹ שֶׁמָּלַק וּמִצָּה הַדָּם חוּץ לִמְקוֹמוֹ, בֵּין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם וּבֵין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם – פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; אִם קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. כֵּיצַד קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם? מָלַק חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה הַדָּם חוּץ לִמְקוֹמוֹ. כֵּיצַד קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן? מָלַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ וּמִצָּה הַדָּם חוּץ לִזְמַנּוֹ.

ה. חַטַּאת הָעוֹף שֶׁמָּלְקָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. זֶה הוּא כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל הַפִּגּוּלִין שֶׁנּוֹהֲגִין בְּחַטַּאת בְּהֵמָה – נוֹהֲגִין בְּחַטַּאת הָעוֹף. וְכָל הַפִּגּוּלִין שֶׁנּוֹהֲגִין בְּעוֹלַת בְּהֵמָה – נוֹהֲגִין בְּעוֹלַת הָעוֹף. עוֹלַת הָעוֹף שֶׁעָשָׂאהּ לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה חַטַּאת לְשׁוּם חַטַּאת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מוֹעֶלִין בָּהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין מוֹעֲלִין בָּהּ.

הַשָּׁלֵם

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וּמַה אִם חַטַּאת שֶׁאֵין מוֹעֲלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, כְּשֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ מוֹעֲלִין בָּהּ, עוֹלָה שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ כְּשֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּמְעֲלוּ בָהּ?! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּחַטַּאת שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ לִשּׁוּם עוֹלָה, שֶׁכֵּן שִׁנָּה אֶת שְׁמָהּ לְדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְעִילָה, תֹּאמַר בְּעוֹלָה שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ לִשּׁוּם חַטַּאת – שֶׁכֵּן שִׁנָּה אֶת שְׁמָהּ לְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מְעִילָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֶשֶׁם שֶׁשְּׁחָטוֹ בַּצָּפוֹן לִשּׁוּם שְׁלָמִים יוֹכִיחַ, שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ, וְאַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל הָעוֹלָה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ לְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מְעִילָה שֶׁיִּמְעֲלוּ בָהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּאָשָׁם שֶׁאִם שִׁנָּה אֶת שְׁמוֹ לֹא שִׁנָּה אֶת מְקוֹמוֹ, תֹּאמַר בְּעוֹלָה שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ וְשִׁנָּה אֶת מְקוֹמָהּ?! אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲרֵי אָשָׁם שֶׁשְּׁחָטוֹ בַּדָּרוֹם לְשֵׁם שְׁלָמִים יוֹכִיחַ, שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמוֹ וְשִׁנָּה אֶת מְקוֹמוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ, אַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל הָעוֹלָה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ וְשִׁנָּה אֶת מְקוֹמָהּ – מוֹעֲלִין בָּהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּאָשָׁם שֶׁשִּׁנָּה שְׁמוֹ וְשִׁנָּה אֶת מְקוֹמוֹ – לֹא שִׁנָּה אֶת מַעֲשָׂיו, וְשִׁנָּה לְדָבָר שֶׁמִּקְצָתוֹ מְעִילָה, תֹּאמַר בְּעוֹלָה שֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָהּ, וְאֶת מַעֲשֶׂיהָ וְאֶת מְקוֹמָהּ, וְשִׁנָּה לְדָבָר שֶׁאֵין מִקְצָתוֹ מְעִילָה. חַטַּאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסָּפֵק – מִטַּמֵּא בְּסָפֵק וּמִטַּמֵּא אַבִּית הַבְּלִיעָה.

ו. הַנִּרְבָּע, הַמּוּקָּצֶה, וְהַנֶּעֱבָד, אֶתְנַן, וּמְחִיר, טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס – מִטַּמְּאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס – אֵין מִטַּמְּאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה, שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "זָכָר" מוֹצִיא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס מִן הַכְּלָל. מָלַק הַזָּר וּמָלַק הַפָּסוּל – מִטַּמְּאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה. הַפִּגּוּל וְהַנּוֹתָר – אֵין מִטַּמֵּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ – אֵין מִטַּמְּאִין בְּבֵית

תּוֹסֶפְתָּא

הַבְלִיעָה, לֹא הָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ - אֵין מְטַמְּאִין בְּבֵית הַבְלִיעָה.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, הֵן וְלָדוֹתֵיהֶן וּתְמוּרוֹתֵיהֶן - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה - וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה, וְיִפְסִיד הַמּוֹתָר מִבֵּיתוֹ. נִתְעָרְבוּ בְּרוֹבֵּעַ וּבִנְרְבָּע, בַּמְקֻצֶּה וּבַנֶּעֱבָד, בָּאֶתְנָן וּמְחִיר, וּבִכְלָאַיִם, וּבַטְּרֵפָה, וּבְיוֹצֵא דֹּפֶן - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמִּין, וְהַשְּׁאָר חֻלִּין. נִתְעָרְבוּ בְּחֻלִּין - תְּמִימִים יַקְרִישׁוּם לְשׁוּם אוֹתוֹ הַזֶּבַח. נִתְעָרְבוּ בִּזְבָחִים - מֵת אֶחָד מֵהֶן, יָבִיא כְּנֶגְדּוֹ מִמָּקוֹם אַחֵר, וְיִתְּנֶה עָלָיו. נִתְעָרְבוּ הַדָּמִים - הֲרֵי זֶה לוֹקֵחַ בָּהֶן שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְּׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, וּמְחַלֵּל דְּמֵי חַטָּאת עַל חַטָּאת וּדְמֵי עוֹלָה עַל עוֹלָה, וּדְמֵי שְׁלָמִים עַל שְׁלָמִים וְנוֹתְנִין לַבְּעָלִים. וְלֹא יִתְּנֵם לַבְּעָלִים עַד שֶׁיְּחַלְּלֵם עַל כֻּלָּן.

ב. עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן זֶבַח וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן עוֹלָה. אִם כְּבָר קָרֵב זִבְחוֹ - יָבִיא בְּדָמָיו זֶבַח אַחֵר, קָרְבָּה עוֹלָתוֹ - יָבִיא בְּדָמָיו עוֹלָה אַחֶרֶת. חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּאַחַת מִכָּל הַזְּבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן זֶבַח וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן חַטָּאת. אִם כְּבָר קָרֵב זֶבַח - יָבִיא בְּדָמָיו זֶבַח אַחֵר, כְּבָר קָרְבָה חַטָּאתוֹ - שְׁנֵיהֶן יָמוּתוּ. אָשָׁם שֶׁנִּתְעָרֵב בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן זֶבַח, וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן אָשָׁם. כְּבָר קָרֵב זִבְחוֹ - יָבִיא בְּדָמוֹ זֶבַח אַחֵר. כְּבָר קָרֵב אֲשָׁמוֹ - שְׁנֵיהֶן יִפְּלוּ לִנְדָבָה: מָעוֹת חַטָּאת וּמָעוֹת אָשָׁם שֶׁנִּתְעָרְבוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ - לוֹקֵחַ בָּהֶן שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְּׁנֵי מְקוֹמוֹת, וּמְחַלֵּל דְּמֵי חַטָּאת עַל חַטָּאת וּדְמֵי אָשָׁם עַל אָשָׁם. כְּבָר קָרְבָה חַטָּאתוֹ - יוֹלִיךְ לְיָם הַמֶּלַח. כְּבָר קָרֵב אֲשָׁמוֹ - יִפּוֹל לִנְדָבָה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרֵב בִּתְמוּרָתוֹ - שְׁנֵיהֶן יִקָּרְבוּ, וְיָנִיף הַלֶּחֶם עִמָּהֶן.

ג. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶם זֶבַח וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן תּוֹדָה. כְּבָר קָרְבָה זִבְחוֹ - יָבִיא בְּדָמָיו זֶבַח אַחֵר. כְּבָר קָרְבָה תּוֹדָה - יָבִיא בְּדָמֶיהָ תּוֹדָה אַחֶרֶת. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן זֶבַח וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן שְׁלָמִים. כְּבָר קָרְבוּ שְׁלָמִים - יָבִיא בְּדָמָיו שְׁלָמִים אֲחֵרִים. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּשְׁלָמִים הַבָּאִין מֵחֲמַת הַפֶּסַח - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיאוּ בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן שְׁלָמִים, וְיֹאכְלוּ לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת, וּבִדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן שְׁלָמִים אֲחֵרִים, וְיֹאכְלוּ לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָת. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: שְׁלָמִים הַבָּאִין מֵחֲמַת הַפֶּסַח הֲרֵי הֵן כְּפֶסַח לְכָל דָּבָר, אֶלָּא שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לְיוֹם וְלַיְלָה.

ד. בְּכוֹר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּפֶסַח - שְׁנֵיהֶן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיֹאכְלוּ כְּבְכוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשָּׁחֵט לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא וְזֶה יִשָּׁחֵט לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֵאָכְלוּ כַּפֶּסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. מַעֲשֶׂר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּפֶסַח - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ כַּמַּעֲשֵׂר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשָּׁחֵט לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא, וְזֶה יִשָּׁחֵט לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֵאָכְלוּ כַּפֶּסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: זֶה לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא וְזֶה יִשָּׁחֵט לְשׁוּם מַה שֶּׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֵאָכְלוּ כְּאֶחָד, מִפְּנֵי שֶׁמַּתַּן דָּמָם שָׁוֶה; וְלֹא הוֹדוּ חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁמֵּבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנִּתְעָרְבוּ חַיִּין, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁנִּתְעָרְבוּ שְׁחוּטִין - יֹאכְלוּ כָּחְמוּר שֶׁבָּהֶן. נִתְעָרְבוּ בִּפְסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין, אוֹ בְּחֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה - תֵּעָבֵר צוּרָתָן וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

ה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּאֵיל נָזִיר - שְׁנֵיהֶם יִקָּרְבוּ וְיָנִיף הַלֶּחֶם עִמָּהֶן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּאַבְרֵי הַזָּבָחִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּאַבְרֵי עוֹלָה - שֶׁיִּקָּרְבוּ. מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לַחֲכָמִים, שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּרוֹבַע וּבִנְרָבָע, בְּמַקָּצָה וּבְנֶעֱבָד, בְּאֶתְנָן וּבְמַחִיר, וּבְכִלְאַיִם, וּבְטֵרְפָה וְיוֹצֵא דֹּפֶן - שֶׁתִּעָבֵר צוּרָתָן וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה; עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שֶׁנִּתְעָרְבוּ אֲבָרֵי בַּעַל מוּם בִּתְמִימִים, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִקָּרְבוּ, וְרוֹאֶה אֲנִי אֲבָרֵי בַּעַל מוּם בִּתְמִימִים, כְּאִלּוּ הֵן עֲצִים; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: תִּעָבֵר צוּרָתָן וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

ו. דַּם שֶׁנִּתְעָרֵב בַּמַּיִם - רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הֵן יַיִן, נִתְעָרֵב בַּיַּיִן - רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הֵם מַיִם, נִתְעָרֵב בְּדַם הַבְּהֵמָה, אוֹ בְּדַם הַחַיָּה - רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הֵן יַיִן, וּבַמַּיִם - אִם בִּטְּלוּ מַרְאָיו - פָּסוּל, וְאִם לָאו - כָּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבָּן גַּמְלִיאֵל: אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם. אֵין לְךָ שֶׁמְּכַפֵּר - אֶלָּא דַּם הַנֶּפֶשׁ בִּלְבַד, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז, יא): "כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר", אִי זֶה הוּא דַּם הַנֶּפֶשׁ? כָּל זְמַן שֶׁמְּקַלְּחַ, וְדַם הַתַּמְצִית? כָּל שֶׁאֵינוֹ מְקַלֵּחַ. חָתַךְ אֶת הָרֹאשׁ בְּבַת אַחַת, קִבֵּל מִן הָרֹאשׁ - פָּסוּל, מִן הַגּוּף - כָּשֵׁר. נִתְעָרֵב בְּדַם פְּסוּלִין - יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה אוֹ בְּדַם הַתַּמְצִית. אוֹמֵר לוֹ - שֶׁלֹּא יִתֵּן, וְאִם נָתַן - רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא בַּמַּיִם, אִם בִּטְּלוּ מַרְאָיו - פָּסוּל, וְאִם לָאו - כָּשֵׁר; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר בְּדַם הַתַּמְצִית.

ז. נִתְעָרֵב בְּרוֹבַע וּבִנְרָבָע, בְּמַקָּצָה וּבְנֶעֱבָד, בְּאֶתְנָן, בְּמַחִיר, וּבְכִלְאַיִם, וּבְטֵרְפָה, וְיוֹצֵא דֹּפֶן, בֵּין כּוֹס בְּכוֹס וּבֵין בִּבְלוּל שֶׁנִּתְעָרְבוּ - יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה. כּוֹס אֶחָד בְּמֵאָה כּוֹסוֹת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם קָרֵב כּוֹס אֶחָד - יִקָּרְבוּ כָּל הַכּוֹסוֹת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲפִילּוּ קָרְבוּ כֻּלָּן, חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן - יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלַק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עַל דַּם עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם זְבָחִים - שֶׁיִּקָּרְבוּ; עַל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּרוֹבַע וּבִנְרָבָע, בְּמַקָּצָה וּבְנֶעֱבָד, בְּאֶתְנָן וּבְמַחִיר, בֵּין כּוֹס בְּכוֹסוֹת, וּבֵין בְּבָלוּל[1] - יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה. עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שֶׁנִּתְעָרֵב דַּם בַּעַל מוּם בְּתָמִים, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִקָּרְבוּ, וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת דַּם בַּעַל מוּם בְּתָמִים כְּאִלּוּ הֵן מַיִם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה.

הַשָּׁלֵם

ח. הַנִּתָּנִין לְמַטָּה שֶׁנִּתְעָרְבוּ בַּנִּתָּנִין לְמַעְלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנָּתְנוּ לְמַעְלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפְּכוּ לָאַמָּה. נָתַן לְמַטָּה וְלֹא נִמְלַךְ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִתֵּן לְמַעְלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפֵּךְ לָאַמָּה וְהַתַּחְתּוֹנִים עָלוּ לוֹ. נָתַן לְמַעְלָה וְלֹא נִמְלַךְ, אֵלּוּ וְאֵלּוּ מוֹדִים שֶׁיַּחֲזֹר וְיִתֵּן לְמַטָּה, אֵלּוּ וְאֵלּוּ עָלוּ לוֹ.

ט. חַטָּאת יָחִיד שֶׁנִּתְעָרְבָה זוֹ בְּזוֹ, חַטָּאת צִבּוּר שֶׁנִּתְעָרְבָה זוֹ בְּזוֹ, חַטָּאת יָחִיד וְצִבּוּר שֶׁנִּתְעָרְבוּ זוֹ בְּזוֹ, וְכֵן בְּתוֹדוֹת, וְכֵן בְּעוֹלוֹת, וְכֵן בִּשְׁלָמִים - נוֹתֵן אַרְבַּע מַתָּנוֹת מִכָּל אַחַת וְאַחַת. וְאִם נָתַן אַרְבַּע מַתָּנוֹת מִכֻּלָּן - יָצָא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנִּתְעָרְבוּ חַיִּין, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁנִּתְעָרְבוּ שְׁחוּטִין - נוֹתֵן אַרְבַּע מַתָּנוֹת מִכֻּלָּן. וְאִם נָתַן מַתָּנָה אַחַת מִכֻּלָּן - יָצָא. רַבִּי אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַמַּתָּנָה, שֶׁאִם תֶּחְלֹק, וְיֵשׁ בָּהּ מַתָּנָה לְכָל אַחַת וְאַחַת.

י. הַנִּתָּנִין בְּמַתָּנָה אַחַת שֶׁנִּתְעָרְבָה בַּנִּתָּנִין בְּמַתָּנָה אַחַת - יִנָּתְנוּ בְּמַתָּנָה אַחַת. מַתָּן אַרְבַּע בְּמַתָּן אַרְבַּע - יִנָּתְנוּ בְּמַתָּן אַרְבַּע. מַתָּן אַרְבַּע בְּמַתָּנָה אַחַת - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנָּתְנוּ מַתָּן אַרְבַּע. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יִנָּתְנוּ מַתָּנָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲרֵי הוּא עוֹבֵר עַל "בַּל תִּגְרַע"! אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הֲרֵי הוּא עוֹבֵר עַל "בַּל תּוֹסִיף"! אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא נֶאֱמַר "בַּל תּוֹסִיף" אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ, וּמוֹסִיף אַתָּה עָלָיו כְּשֶׁהוּא עִם אֲחֵרִים. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא נֶאֱמַר "בַּל תִּגְרַע" אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ,

---

[1] מָקוֹר בְּסוֹגְרַיִם: 'אוֹ שֶׁנִּתְעָרֵב דַּם בַּעַל מוּם בְּבָלוּל אוֹ כּוֹס אֶחָד בְּמֵאָה כּוֹסוֹת'.

תּוֹסֶפְתָּא

וְגוֹרַע אַתָּה הֵימֶנּוּ כְּשֶׁהוּא עִם אֲחֵרִים. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדַיִן דָּבָר שָׁקוּל, מִי מַכְרִיעַ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי אַכְרִיעַ! כְּשֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה בְּיָדִי - נִמְצַאתִי עוֹבֵר עַל "לֹא תַעֲשֶׂה", וַהֲרֵי הוּא בְּיָדִי! כְּשֶׁאֲנִי מַנִּיחַ כְּמוֹת שֶׁהִיא - נִמְצַאתִי עוֹבֵר "לֹא תַעֲשֶׂה" וְאֵינָהּ בְּיָדִי.

יא. הַנִּתָּנִין בַּפָּנִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בַּנִּתָּנִין בַּחוּץ - יִשָּׁפֵךְ לָאַמָּה. נָתַן בַּחוּץ וְלֹא נִמְלַךְ - יַחֲזֹר וְיִתֵּן בַּפָּנִים, וְהַחִיצוֹנִים עָלוּ לוֹ. בַּחוּץ בַּפָּנִים וְלֹא נִמְלַךְ - אֵלּוּ וְאֵלּוּ עָלוּ לוֹ. בַּפָּנִים בַּחוּץ וְלֹא נִמְלַךְ - אֵלּוּ וְאֵלּוּ עָלוּ לוֹ, חוּץ מִשֶּׁנִּתְעָרְבוּ בְּחַטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁחַטָּאת שֶׁנִּכְנַס דָּמָהּ לְפָנִים פְּסוּלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הָאָשָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז, ז): "כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם".

יב. חַטָּאת שֶׁקִּבֵּל דָּמָהּ בִּשְׁנֵי כוֹסוֹת - נִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, אוֹ שֶׁנִּשְׁפַּךְ, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, אוֹ שֶׁנָּתְנוּ לְמַטָּה - הֲרֵי חֲבֵרוֹ כָּשֵׁר. קַל וָחֹמֶר לַחִיצוֹנִים, שֶׁאִם נִכְנַס אֶחָד מֵהֶם לְפָנִים - לֹא יְהֵא חֲבֵרוֹ פָּסוּל. וְהַדִּין נוֹתֵן: וּמַה אִם בְּמָקוֹם שֶׁמַּחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּחוּץ, לֹא פָּסַל הַדָּם שֶׁבַּחוּץ אֶת הַדָּם שֶׁבִּפְנִים. מָקוֹם שֶׁאֵין מַחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בִּפְנִים, אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יִפְסֹל הַדָּם שֶׁבִּפְנִים אֶת הַדָּם בַּחוּץ? הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (ויקרא ו, כג): "אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ" - אֲפִלּוּ מִקְצָת דָּמָהּ". נִכְנַס לִפְנִים - כָּשֵׁר. יָצָא לַחוּץ - פָּסוּל. בְּשֵׁר הֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּכְנַס לִפְנִים - כָּשֵׁר. וְהַדִּין נוֹתֵן שֶׁיְּהֵא פָּסוּל: וּמַה אִם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא פָּסַל דָּם שֶׁבַּחוּץ אֶת הַדָּם שֶׁבִּפְנִים, נִפְסַל בְּשֵׂר הַיּוֹצֵא לְשָׁם. מָקוֹם שֶׁפָּסַל דָּם שֶׁבִּפְנִים אֶת הַדָּם שֶׁבַּחוּץ אֵינוֹ דִּין שֶׁנִּפְסַל בְּשֵׂר שֶׁנִּכְנַס לְשָׁם, תַּלְמוּד לוֹמַר (שמות כב, ל): "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ" וְגוֹ'.

יג. נִכְנַס לִפְנִים - חֲבֵרוֹ פָּגוּל, יָצָא לַחוּץ - חֲבֵרוֹ כָּשֵׁר. קִבֵּל הַכֹּהֵן, קִבֵּל הַכָּשֵׁר, קִבֵּל בִּימִין, קִבֵּל בִּכְלִי קֹדֶשׁ - חֲבֵרוֹ כָּשֵׁר, שֶׁזֶּה רָאוּי לְקָרֵב בִּפְנִים. קִבֵּל הַזָּר, קִבֵּל הַפָּסוּל, קִבֵּל בִּשְׂמֹאלוֹ, קִבֵּל בִּכְלִי חוֹל - חֲבֵרוֹ פָּסוּל, שֶׁאֵין זֶה רָאוּי לְקָרֵב בִּפְנִים. פִּרְכְּסָה לִקָּרֵב בִּפְנִים וְהֶחֱזִירָהּ - כְּשֵׁרָה. חַטָּאת הָעוֹף שֶׁפִּרְכְּסָה לִפְנִים וְהֶחֱזִירָהּ - כְּשֵׁרָה.

הַשָּׁלֵם

יד. חַטָּאת שֶׁקִּבֵּל דָּמָהּ בְּאַרְבָּעָה כוֹסוֹת, אִם נָתַן מִכֶּלֶן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת - כֻּלָּן נִשְׁפָּכִין לַיְסוֹד, וְאִם לֹא נָתַן אֶלָּא מֵאֶחָד מֵהֶן מַתָּן אַרְבַּע - הוּא נִשְׁפָּךְ לַיְסוֹד, וְהֵן נִשְׁפָּכִין לָאַמָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ לֹא נָתַן אֶלָּא מֵאֶחָד מֵהֶן מַתַּן אַרְבַּע - כֻּלָּן נִשְׁפָּכִין לַיְסוֹד. זֶה הוּא כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל הַנִּשְׁפָּךְ לַיְסוֹד - דָּמוֹ טָעוּן כִּבּוּס, וּמַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל, וְהַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ - חַיָּב. כָּל הַנִּשְׁפָּךְ לָאַמָּה - אֵין דָּמוֹ טָעוּן כִּבּוּס, וְאֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל, וְהַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ - פָּטוּר.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. אֵין בֵּין דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אֶלָּא הַדָּם וְהַנְּסָכִים. הַדָּם כְּדִבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל זוֹרְקוֹ עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים, נְסָכִים נוֹתְנוֹ לְסָפָלִים. הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֵרְדוּ. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִין - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֵרְדוּ. הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִים וְהַקְּרָנַיִם וְהַטְּלָפַיִם שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִין - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֵרְדוּ.

ב. אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - יֵרְדוּ, שֶׁאֵין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא אֶת הָרָאוּי לוֹ. הָרוֹבֵעַ, וְהַנִּרְבָּע, הַמֻּקְצֶה, וְהַנֶּעֱבָד, וְהָאֶתְנָן, וְהַמְּחִיר, וְהַכִּלְאַיִם, וְהַטְּרֵפָה, וְיוֹצֵא דֹּפֶן, שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - יֵרְדוּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיוּ פְּסוּלִין בַּקֹּדֶשׁ. זֶה הַכְּלָל: שֶׁהָיָה פְּסוּלוֹ בַּקֹּדֶשׁ - הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ, לֹא הָיָה פְּסוּלוֹ בַּקֹּדֶשׁ - אֵין הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ, חוּץ מִבַּעַל מוּם, שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: בַּעַל מוּם בָּעוֹף - כָּשֵׁר. רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: דּוֹחֶה הָיָה אַבָּא אֶת בַּעֲלֵי מוּמִין מִלְּקָרֵב, מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: הַלָּן וְהַיּוֹצֵא וְהַטָּמֵא שֶׁעָלוּ לֹא יֵרְדוּ? מִפְּנֵי

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁהַלֶּן כְּשֵׁר בִּשְׁלָמִים, וְהַיּוֹצֵא כְּשֵׁר בַּבָּמָה, וְהַטָּמֵא כְּשֵׁר בַּצִּבּוּר.

ג. הַקֹּמֶץ, וְהַלְּבוֹנָה, מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשׁוּחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִים - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֵרְדוּ. אֲבָל קֻטֶּרֶת שֶׁעָלָה לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ - תֵּרֵד, שֶׁאֵין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא אֶת הָרָאוּי לוֹ, עוֹלָה שֶׁעָלְתָה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְנִמְצֵאת פְּסוּלָה - יַקְטִירֶנָּה עַל יַד הָעֲזָרָה. אֲבָרִין שֶׁלָּנוּ בָּעֲזָרָה - מַעֲלִין אוֹתוֹ כָּל הַלַּיְלָה. שֶׁעַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׁ, שֶׁבְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ - מַעֲלִין אוֹתָם לְעוֹלָם. כֹּשֵׁם שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ - כָּךְ אִם יָרְדוּ לֹא יַעֲלוּ, וְאִם עָלוּ - יֵרְדוּ. הַקֹּמֶץ שֶׁנְּתָנוֹ עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים - שְׁיָרָיו מֻתָּרִין.

ד. אֲמוּרִין שֶׁנִּתָּנָן עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים - הַבָּשָׂר מֻתָּר. הַפִּגּוּל וְהַנּוֹתָר וְהַטָּמֵא שֶׁנִּתָּן עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים - חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, עוֹלָה שֶׁחוּטָה שֶׁעָלְתָה עַל הַמִּזְבֵּחַ, אוֹ שֶׁעָלְתָה חַיָּה וּשְׁחָטָהּ - הֲרֵי מַפְשִׁיט וּמְנַתֵּחַ וּמוֹרִיד אֶת הַדָּם וְזוֹרְקוֹ לְמַטָּה, מוֹרִיד אֶת הַקְּרָבִים וּמְדִיחָן בַּמַּיִם, וְחוֹזֵר וּמַעֲלֶה אוֹתָן, וּמוֹרִיד אֶת הָעוֹר לַכֹּהֲנִים, וְחוֹזֵר וּמַקְטִיר אֶת הַכֹּל.

ה. זְבָחִים שְׁחוּטִין שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - הֲרֵי זֶה מַפְשִׁיט וּמְנַתֵּחַ וּמוֹרִיד אֶת הַדָּם וְזוֹרְקוֹ לְמַטָּה, מוֹרִיד אֶת הַקְּרָבִים וּמְדִיחָן בַּמַּיִם, וְחוֹזֵר וּמַעֲלֶה אוֹתָן, וּמוֹרִיד אֶת הָעוֹר וְאֶת הַבָּשָׂר לַבְּעָלִים, חוֹזֵר וּמַקְטִיר אֶת הַשְּׁאָר. הֶעֱלוּ חַיִּים - מוֹרִידָן וְשׁוֹחֲטָן לְמַטָּה, אֵין לְךָ שֶׁמְּקַדֵּישׁ בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אֶלָּא אֶת הָרָאוּי לוֹ.

ו. כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַלַּח, וּמִדַּת הַיָּבֵשׁ מְקַדֶּשֶׁת אֶת הַיָּבֵשׁ, אֵין כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַיָּבֵשׁ, וְלֹא מִדַּת הַיָּבֵשׁ מְקַדֶּשֶׁת אֶת הַלַּח, אֵין מְקַדֶּשֶׁת אֶלָּא בְּמִלּוּאָן. אֵין מְקַדֶּשֶׁת אֶלָּא מִתּוֹכָן, אֵין מְקַדֵּשׁ אֶלָּא בִּפְנִים. נִקְּבוּ, נִפְגְּמוּ, נִסְדְּקוּ, אִם עוֹשִׂין כְּשֵׁהֵן שְׁלֵמִים - מְקַדְּשִׁין, וְאִם לָאו - אֵין מְקַדְּשִׁין.

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק עֲשִׂירִי

א. כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵרוֹ - הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ, וְכָל הַמְקֻדָּשׁ מֵחֲבֵרוֹ - הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ. פַּר מָשִׁיחַ וּפַר הָעֵדָה עוֹמְדִין - פַּר מָשִׁיחַ קוֹדֵם לְפַר הָעֵדָה בְּכָל מַעֲשָׂיו, הוֹאִיל וּמָשִׁיחַ מְכַפֵּר וְעֵדָה מִתְכַּפֶּרֶת מוּטָב שֶׁיְּקַדֵּם מְכַפֵּר לַמִּתְכַּפֵּר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז, טז): "וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל". פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת קוֹדֵם לִשְׂעִירֵי הָעֵדָה, וּשְׂעִירֵי הָעֵדָה קוֹדְמִין לְשָׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא, וּשְׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא קוֹדֵם לִשְׂעִירָה שֶׁל יָחִיד, וּשְׂעִירָה שֶׁל יָחִיד קוֹדֶמֶת לִכְבְשָׂה שֶׁל יָחִיד. תּוֹדָה קוֹדֶמֶת לְאֵיל נָזִיר מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹדָה טְעוּנָה אַרְבָּעָה מִינֵי לֶחֶם, וְאֵיל נָזִיר טָעוּן שְׁנֵי מִינֵי לֶחֶם. מַעֲשֵׂר קוֹדֵם אֶת הָעוֹפוֹת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲלֹא מַעֲשֵׂר קָדָשִׁים קַלִּים וְעוֹפוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קָדְמוּ קָדָשִׁים קַלִּים לְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֱמוֹר מֵעַתָּה: יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂר אֲמוּרֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

ב. חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף בְּהַקְרָבָה. אַף בְּהַפְרָשָׁה לֹא יֹאמַר: "זֶה לְעוֹלָתִי וְזֶה לְחַטָּאתִי", אֶלָּא אוֹמֵר: "זֶה לְחַטָּאתִי וְזֶה לְעוֹלָתִי". חַטַּאת הָעוֹף שֶׁל יוֹלֶדֶת קוֹדֶמֶת לִכְבְשָׂה. מִנְחַת הָאִישׁ קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת הָאִשָּׁה, מִנְחַת חִטִּים קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת שְׂעוֹרִין, מִנְחָה קוֹדֶמֶת לְיַיִן וְהַיַּיִן קוֹדֵם לַשֶּׁמֶן, שֶׁמֶן קֹדֶם לְמֶלַח וּמֶלַח קוֹדֶמֶת לָעֵצִים וְעֵצִים קוֹדְמִין לְכָל דָּבָר.

ג. פָּרִים קוֹדְמִין לָאֵילִים וְאֵילִים קוֹדְמִין לַכְּבָשִׂים. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁבָּאוּ כְּאֶחָד, אֲבָל הַבָּא רִאשׁוֹן - קָרֵב רִאשׁוֹן. הַבָּא אַחֲרוֹן - קָרֵב אַחֲרוֹן. לֶחֶם הַפָּנִים קוֹדֵם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, כְּשֶׁהוּא מְחֻלָּק בַּעֲצֶרֶת אוֹמֵר: "הֵילֵךְ מַצָּה הֵילֵךְ חָמֵץ, הֵילֵךְ מַצָּה הֵילֵךְ חָמֵץ". אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם קוֹדְמוֹת לְלֶחֶם הַפָּנִים. כְּשֶׁהוּא מְחֻלָּקן בַּעֲצֶרֶת אוֹמֵר: "הֵילֵךְ מַצָּה, הֵילֵךְ מַצָּה, הֵילֵךְ חָמֵץ, הֵילֵךְ מַצָּה", מִפְּנֵי שֶׁשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם חֲבִיבוֹת. שֶׁקּוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בְּהַקְרָבָה - כָּךְ קוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בְּאֲכִילָה. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קוֹדְמִין

תּוֹסֶפְתָּא

לְקָדָשִׁים קַלִּים. הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד קוֹדְמִין לַנֶּאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים. שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ קוֹדְמִין לְחַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם קוֹדְמִין לְשֶׁל אֶמֶשׁ.

ד. וְכֻלָּן רַשָּׁאִין כֹּהֲנִים לְשַׁנּוֹת בַּאֲכִילָתָן. מְנָחוֹת לְלוֹתָתָן וּלְהוֹצִיא שַׁמְנָן, וְלָתֵת לְתוֹכָן תִּבְלֵי חֵלִין וְתִבְלֵי תְרוּמָה; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: תִּבְלֵי חֵלִין וְלֹא תִּבְלֵי תְרוּמָה, שֶׁלֹּא יָבִיאוּ לִידֵי פְּסוּל וְלִידֵי מְעוּט אֲכִילָה. יַיִן כַּיּוֹצֵא בּוֹ. אֵין מְבַשְּׁלִין חַטָּאת וְאָשָׁם עִם מוּרָם מִתּוֹדָה, וְאֵיל נָזִיר עִם הַבְּכוֹר עִם הַמּוּרָם מִשֶּׁל שְׁלָמִים - מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט אֶת אֲכִילָתָן וּזְמַן אֲכִילָתָן. וְלֹא שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ עִם חַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם - מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט אֶת אֲכִילָתָן וּמְקוֹם אֲכִילָתָן וּזְמַן אֲכִילָתָן. אֲבָל חַטָּאת וְאָשָׁם מִתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה. תּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר מִתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה. הַבְּכוֹר וּמוּרָם מִשְּׁלָמִים מִתְבַּשְּׁלִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁכֻּלָּן שָׁווֹת.

ה. אֶחָד חַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת וְאֶחָד חַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת לְכִבּוּס, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ו, יח): "תּוֹרַת הַחַטָּאת" - תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. חַטָּאת הָעוֹף - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס. חַטָּאת פְּסוּלָה - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס. הָיְתָה לָהֶן שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלוּ - דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס; דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה לָהֶן שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלוּ - אֵין טָעוּן כִּבּוּס. הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלָה - דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס; דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלָה - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס. נָתַן עַל הַקֶּרֶן וְעַל הַיְסוֹד - אֵין זָקוּק לוֹ. נָתַן מִיָּדוֹ כְּשֶׁהוּא מַזֶּה עַל גַּבֵּי הַקֵּיתוֹן - גּוֹרְדוֹ וְהוּא טָהוֹר. נָתַן עַל הָעוֹר עַד שֶׁלֹּא הֶפְשִׁיט - אֵין טָעוּן כִּבּוּס. מִשֶּׁהֶפְשִׁיט - טָעוּן כִּבּוּס; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף מִשֶּׁהֶפְשִׁיט - אֵין טָעוּן כִּבּוּס, אֶלָּא מָקוֹם הַדָּם, וְדָבָר הָרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה וְרָאוּי לְכִבּוּס. הֵיכָן מְכַבְּסוֹ? בְּפָנִים. יָצָא לַחוּץ - נִכְנַס וּמְכַבְּסוֹ בְּפָנִים.

ו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קָדָשִׁים קַלִּים - אֵין טְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֲבָל טְעוּנִין הֲדָחָה

הַשָּׁלֵם

מְשׁוּם נוֹתֵן טַעַם. כְּבָשִׂים פְּסוּלִין - אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָיָה לָהֶן שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלוּ - טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה לָהֶן שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וּפְסוּלִין - אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֶלָּא הֲדָחָה. כְּלֵי חֶרֶשׂ אֵין טְעוּנִין אֶלָּא שְׁבִירָה. הֵיכָן שׁוֹבְרוֹ? בְּפָנִים. יָצָא לַחוּץ - נִכְנַס וְשׁוֹבְרוֹ בְּפָנִים. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: בְּשֶׁל בּוֹ מִתְּחִלַּת הֲרֶגֶל - מְבַשֵּׁל בּוֹ כָּל הֲרֶגֶל. אַחַר הֲרֶגֶל - טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. אָמַר רַבִּי נָתָן: לֹא הָיָה רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֶלָּא בְּקָדָשִׁים קַלִּים בִּלְבַד. הֵיכָן מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן? בְּפָנִים. יָצָא לַחוּץ - מַכְנִיסָן מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן בְּפָנִים. נִטְמְאוּ בַּחוּץ - מְטַהֲרָן וּמַכְנִיסָן, מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן בְּפָנִים. כֵּיצַד מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן? בְּמָקוֹם אֲכִילָתָן - מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן. עַד זְמַן אֲכִילָתָן מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן. בְּשֶׁל בּוֹ קָדָשֵׁי קָדָשִׁים - מֹרַק וְשָׁטַף לְקָדָשֵׁי קָדָשִׁים. קָדָשִׁים קַלִּים - מֹרַק וְשָׁטַף לְקָדָשִׁים קַלִּים. קָדָשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים - מֹרַק וְשָׁטַף לֶחָמוּר שֶׁבָּהֶן. שָׁטַף וְלֹא מֹרַק, מֹרַק וְלֹא שָׁטַף - יֵאָכֵל כֶּחָמוּר שֶׁבָּהֶן.

ז. חֹמֶר בְּהַזָּאָה שֶׁאֵין בְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וּבִמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה שֶׁאֵין בְּהַזָּאָה. שֶׁהַזָּאָה נוֹהֶגֶת בַּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְנוֹהֶגֶת לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. חֹמֶר בִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, שֶׁהַמְּרִיקָה וּשְׁטִיפָה נוֹהֲגִים בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבְקָדָשִׁים קַלִּים, וְאִם נִתְבַּשֵּׁל בִּמְקֻצָּת כְּלֵי - כֻּלּוֹ טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַזָּאָה.

איוב פרק מא

א הֵן־תּוֹחַלְתּוֹ נִכְזָבָה הֲגַם אֶל־מַרְאָיו יֻטָּל:
ב לֹא־אַכְזָר כִּי יְעוֹרֶנּוּ וּמִי הוּא לְפָנַי יִתְיַצָּב:
ג מִי הֶקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם לִי־
הוּא:
ד לֹא־ לוֹ־ אַחֲרִישׁ בַּדָּיו וּדְבַר־גְּבוּרוֹת וְחֵין
עֶרְכּוֹ:
ה מִי־גָלָה פְּנֵי לְבוּשׁוֹ בְּכֶפֶל רִסְנוֹ מִי יָבוֹא:
ו דַּלְתֵי פָנָיו מִי פִתֵּחַ סְבִיבוֹת שִׁנָּיו אֵימָה:
ז גַּאֲוָה אֲפִיקֵי מָגִנִּים סָגוּר חוֹתָם צָר:
ח אֶחָד בְּאֶחָד יִגָּשׁוּ וְרוּחַ לֹא־יָבֹא בֵּינֵיהֶם:
ט אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יִדָּבָקוּ יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ:
י עֲטִישׁוֹתָיו תָּהֵל אוֹר וְעֵינָיו כְּעַפְעַפֵּי־שָׁחַר:
יא מִפִּיו לַפִּידִים יַהֲלֹכוּ כִּידוֹדֵי אֵשׁ יִתְמַלָּטוּ:
יב מִנְּחִירָיו יֵצֵא עָשָׁן כְּדוּד נָפוּחַ וְאַגְמֹן:
יג נַפְשׁוֹ גֶּחָלִים תְּלַהֵט וְלַהַב מִפִּיו יֵצֵא:
יד בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז וּלְפָנָיו תָּדוּץ דְּאָבָה:
טו מַפְּלֵי בְשָׂרוֹ דָּבֵקוּ יָצוּק עָלָיו בַּל־יִמּוֹט:
טז לִבּוֹ יָצוּק כְּמוֹ־אָבֶן וְיָצוּק כְּפֶלַח תַּחְתִּית:
יז מֵשֵׁתּוֹ יָגוּרוּ אֵלִים מִשְּׁבָרִים יִתְחַטָּאוּ:
יח מַשִּׂיגֵהוּ חֶרֶב בְּלִי תָקוּם חֲנִית מַסָּע וְשִׁרְיָה:
יט יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בַּרְזֶל לְעֵץ רִקָּבוֹן נְחוּשָׁה:
כ לֹא־יַבְרִיחֶנּוּ בֶּן־קֶשֶׁת לְקַשׁ נֶהְפְּכוּ־לוֹ אַבְנֵי־
קָלַע:
כא כֶּקַשׁ נֶחְשְׁבוּ תוֹתָח וְיִשְׂחַק לְרַעַשׁ כִּידוֹן:
כב תַּחְתָּיו חַדּוּדֵי חָרֶשׂ יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי־טִיט:
כג יַרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלָה יָם יָשִׂים כַּמֶּרְקָחָה:
כד אַחֲרָיו יָאִיר נָתִיב יַחְשֹׁב תְּהוֹם לְשֵׂיבָה:
כה אֵין־עַל־עָפָר מָשְׁלוֹ הֶעָשׂוּ לִבְלִי־חָת:
כו אֶת־כָּל־גָּבֹהַּ יִרְאֶה הוּא מֶלֶךְ עַל־כָּל־בְּנֵי־
שָׁחַץ:

איוב פרק מב

א וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר:
ב ידעת יָדַעְתִּי כִּי־כֹל תּוּכָל וְלֹא־יִבָּצֵר מִמְּךָ
מְזִמָּה:
ג מִי זֶה | מַעְלִים עֵצָה בְּלִי דָעַת
לָכֵן הֻגַּדְתִּי וְלֹא אָבִין נִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי וְלֹא אֵדָע:
ד שְׁמַע־נָא וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי:
ה לְשֵׁמַע־אֹזֶן שְׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה עֵינִי רָאָתְךָ:
ו עַל־כֵּן אֶמְאַס וְנִחַמְתִּי עַל־עָפָר וָאֵפֶר:
ז וַיְהִי אַחַר דִּבֶּר יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי חָרָה אַפִּי
בְךָ וּבשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי
אִיּוֹב: {ס} ח וְעַתָּה קְחוּ־לָכֶם שִׁבְעָה־פָרִים
וְשִׁבְעָה אֵילִים וּלְכוּ | אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם
עוֹלָה בַּעַדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם־
פָּנָיו אֶשָּׂא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבָלָה כִּי לֹא
דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב: ט וַיֵּלְכוּ אֱלִיפַז
הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם יְהוָה וַיִּשָּׂא יְהוָה אֶת־פְּנֵי
אִיּוֹב: י וַיהוָה שָׁב אֶת־שבית שְׁבוּת אִיּוֹב
בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ וַיֹּסֶף יְהוָה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֶה: יא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל־אֶחָיו וְכָל־
אַחְיֹתָיו וְכָל־יֹדְעָיו לְפָנִים וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם
בְּבֵיתוֹ וַיָּנֻדוּ לוֹ וַיְנַחֲמוּ אֹתוֹ עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר
הֵבִיא יְהוָה עָלָיו וַיִּתְּנוּ־לוֹ אִישׁ קְשִׂיטָה אֶחָת
וְאִישׁ נֶזֶם זָהָב אֶחָד: יב וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַחֲרִית
אִיּוֹב מֵרֵאשִׁתּוֹ וַיְהִי־לוֹ אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן

וְשִׁשָּׁת אֲלָפִים גְּמַלִּים וְאֶלֶף־צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף
אֲתוֹנוֹת: **יג** וַיְהִי־לוֹ שִׁבְעָנָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ
בָּנוֹת: **יד** וַיִּקְרָא שֵׁם־הָאַחַת יְמִימָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
קְצִיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קֶרֶן הַפּוּךְ: **טו** וְלֹא נִמְצְאָה
נָשִׁים יָפוֹת כִּבְנוֹת אִיּוֹב בְּכָל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם
אֲבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֶחֵיהֶם: **טז** וַיְחִי אִיּוֹב
אַחֲרֵי־זֹאת מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה
וירא וַיִּרְאֶה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֵי בָנָיו אַרְבָּעָה
דֹרוֹת: **יז** וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים: {ש}

שיר השירים פרק א

א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: **ב** יִשָּׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: **ג** לְרֵיחַ
שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת
אֲהֵבוּךָ: **ד** מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ
חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן
מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ: {פ}
ה שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי קֵדָר
כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: **ו** אַל־תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת
שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה
אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: **ז** הַגִּידָה לִּי
שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ
בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי
חֲבֵרֶיךָ: **ח** אִם־לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־
לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת
הָרֹעִים: {פ}
ט לְסֻסָתִי בִּרְכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי: **י** נָאווּ
לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים: **יא** תּוֹרֵי זָהָב
נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף: **יב** עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ
בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ: **יג** צְרוֹר הַמֹּר | דּוֹדִי לִי
בֵּין שָׁדַי יָלִין: **יד** אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר | דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי
עֵין גֶּדִי: {ס} **טו** הִנֵּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנֵּךְ יָפָה עֵינַיִךְ
יוֹנִים: **טז** הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים אַף־עַרְשֵׂנוּ
רַעֲנָנָה: **יז** קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים
רחיטנו רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

שיר השירים פרק ב

א אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת
הָעֲמָקִים: **ב** כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין
הַבָּנוֹת: **ג** כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבָּנִים
בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק
לְחִכִּי: **ד** הֱבִיאַנִי אֶל־בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי
אַהֲבָה: **ה** סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים
כִּי־חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: **ו** שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי
וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: **ז** הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם
בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ | וְאִם־
תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: {ס} **ח** קוֹל
דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל־הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל־
הַגְּבָעוֹת: **ט** דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
הִנֵּה־זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת
מֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים: **י** עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ
רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ: **יא** כִּי־הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: **יב** הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת
הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ: **יג** הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים |
סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לכי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־
לָךְ: {ס} **יד** יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה
הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ
עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה: {ס} **טו** אֶחֱזוּ־לָנוּ שֻׁעָלִים
שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ

סְמָדַר: **טז** דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: **יז** עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה־לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר: {ס}

שיר השירים פרק ג

א עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: **ב** אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: **ג** מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם: **ד** כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד־שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי: **ה** הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ | וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: {ס} **ו** מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל: **ז** הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל: **ח** כֻּלָּם אֲחֲזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת: {ס} **ט** אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן: **י** עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם: **יא** צְאֶינָה | וְרֶאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ: {ס}

שיר השירים פרק ד

א הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד: **ב** שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם: **ג** כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ: **ד** כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים: **ה** שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֻפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים: **ו** עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל־הַר הַמֹּור וְאֶל־גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה: **ז** כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ: {ס} **ח** אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי | מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים: **ט** לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְאַחַד בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנַיִךְ: **י** מַה־יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי כַּלָּה מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים: **יא** נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: {ס} **יב** גַּן | נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם: **יג** שְׁלָחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם־נְרָדִים: **יד** נֵרְדְּ | וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל־רָאשֵׁי בְשָׂמִים: **טו** מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן־לְבָנוֹן: **טז** עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּיו:

שיר השירים פרק ה

א בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם־חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים: {ס} **ב** אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל | דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי־לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי

יוֹנָתִי תַמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא־טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי
לָיְלָה: **ג** פָּשַׁטְתִּי אֶת־כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה
רָחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם: **ד** דּוֹדִי שָׁלַח
יָדוֹ מִן־הַחֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו: **ה** קַמְתִּי אֲנִי לִפְתֹּחַ
לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ־מֹור וְאֶצְבְּעֹתַי מֹור עֹבֵר עַל
כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: **ו** פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק
עָבָר נַפְשִׁי יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא
מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי: **ז** מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים
הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת־רְדִידִי
מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת: **ח** הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלִַם אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ
שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: **ט** מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה
בַּנָּשִׁים מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ: **י** דּוֹדִי
צַח וְאָדֹום דָּגוּל מֵרְבָבָה: **יא** רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז
קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב: **יב** עֵינָיו
כְּיוֹנִים עַל־אֲפִיקֵי מָיִם רְחֲצוֹת בֶּחָלָב יְשְׁבוֹת עַל־
מִלֵּאת: **יג** לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת
מֶרְקָחִים שִׂפְתוֹתָיו שֹׁושַׁנִּים נֹטְפוֹת מֹור
עֹבֵר: **יד** יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו
עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים: **טו** שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ
מְיֻסָּדִים עַל־אַדְנֵי־פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן בָּחוּר
כָּאֲרָזִים: **טז** חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים זֶה
דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם:

נדפס לזכות
הילדה
מלכה בת
רעות תחי׳
שזכות לימוד התורה תגן
בעדה שתזכה לרפואה
שלימה ברנ״ב אבריה
ושס״ה גידיה במהרה
בתוך שאר חולי עמו
ישראל, אמן

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת בהעלותך

יום **ראשון**	**16** **י**	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קט ירושלמי: פסחים כט תוספתא: קרבנות ד נ"ך: איוב מא משניות: פאה ו זוהר: חלק א עמ' כט-ל	עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:39 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:04 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:59
יום **שני**	**17** **יא**	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קי ירושלמי: פסחים ל תוספתא: קרבנות ה נ"ך: איוב מב משניות: פאה ז זוהר: חלק א עמ' לא-לב	עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:39 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 8:04 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:59
יום **שלישי**	**18** **יב**	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קיא ירושלמי: פסחים לא תוספתא: קרבנות ו נ"ך: שיר השירים א משניות: פאה ח זוהר: חלק א עמ' לג-לד	עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:39 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 8:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:59
יום **רביעי**	**19** **יג**	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קיב ירושלמי: פסחים לב תוספתא: קרבנות ז נ"ך: שיר השירים ב משניות: דמאי א זוהר: חלק א עמ' לה-לו	עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:39 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 8:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 9:00
יום **חמישי**	**20** **יד**	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קיג ירושלמי: פסחים לג תוספתא: קרבנות ח נ"ך: שיר השירים ג משניות: דמאי ב זוהר: חלק א עמ' לז-לח	עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:40 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 8:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 9:00
יום **ששי**	**21** **טו** הדלקת נרות (40 דק'): 7:08 (20 דק'): 7:28	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קיד ירושלמי: פסחים לד תוספתא: קרבנות ט נ"ך: שיר השירים ד משניות: דמאי ג זוהר: חלק א עמ' לט-מ	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 4:19 | חצות היום ..... 12:40 נץ החמה ..... 5:31 | שקיעה ..... 7:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 8:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 9:00
שב"ק	**22** **טז** מוצש"ק לשיטת ר"ת: 9:00	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קטו ירושלמי: פסחים לה תוספתא: קרבנות י נ"ך: שיר השירים ה משניות: דמאי ד זוהר: חלק א עמ' מא-מב	**שבת קודש פרשת בהעלותך** עלות השחר (72 דק') ... 4:19 | חצות היום ..... 12:40 נץ החמה ..... 5:31 | שקיעה ..... 7:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:23 | צאת הכוכבים ..... 8:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:06 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 9:00

מִקָּרֵב לְרַבֵּנוּ זֶה כְּפִי שֶׁאַתָּה מַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת הַלִּמּוּדִים שֶׁל רַבֵּנוּ! אִם אַתָּה לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ, וְאַתָּה חַי עִם הָעֲצוּת שֶׁל רַבֵּנוּ, זֶה נִקְרָא תַּלְמִיד שֶׁל רַבֵּנוּ!

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)